

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO ŠESTO, ŠTEVILKA STODVAJSETPETA

P O S V E Č E N A

slovenskim izseljenskim materam

BUENOS AIRES, DNE 1. MAJA 1938

Aurelius Augustinus, eden izmed treh ali štirih najbrihtnejših ljudi, kar jih je kdaj živelo na svetu, veliki govornik, učenjak, pisatelj in svetnik, se zaupno pogovarja s svojo materjo Moniko o Bogu in o večnosti, v katero se zdi, da sta oba že kar zamaknjena. Monika je bila nešolana in preprosta žena, toda svetnica. Svojega sina Augustina ni rodila samo telesno, marveč tudi duhovno, kar je še veliko več!— Bolj kakor z mnogim govorjenjem, je s svojim vzgledom in s svojo molitvijo izpreobrnila sina Augustina, ki ga je bila zapeljala družba na najslabša pota. Izpreobrjeni Augustin ni postal samo vzgleden katolican, marveč tudi duhovnik, škof in svetnik. Med njegovimi mnogimi preglobokimi knjigami je posebno zanimiva knjiga njegovih izpovedi, v kateri verno popisuje vse svoje življenje, svoje zablode in svoje obrnenje. Atkim so izšla ta Augustinova priznanja in te njegove izpovedi tudi v vzornem slovenskem prevodu, ki jo izdaja Mohorjeva družba in v ta namen vršeni opremi, da mnogi smatrajo to knjigo za najlepšo opremljeno slovensko knjigo.

SEÑORES AVISADORES DE LA REVISTA: "LA VIDA ESPIRITUAL".

Por el presente artículo expresamos a Vds. nuestro mas sincero agradecimiento por vuestro apoyo en pro del mejoramiento de nuestro órgano periodístico, y hacemos constar que vuestro esfuerzo en nuestra ayuda no queda nulo por cuanto que esta entidad constantemente recomienda a sus lectores tengan presente efectuar sus compras en las casas que anuncian en nuestra revista, no publicando recomendaciones de casas poco serias.

DUHOVNO ŽIVLJENJE LA VIDA ESPIRITUAL

Registro Nacional de la Propiedad

Intelectual No. 29.775

Uredništvo in Uprava:

Redacción y Administración

CONDARCO 545 — Buenos Aires

República Argentina

Izhaja mesečno. — Letna naročnina:

Argentina \$ 2.—, Inozemstvo \$ 3.—

ali en dolar ali Din 40.—

Za našo današnjo, ob priliki materinskega dne 12. maja materam posvečeno številko Duhovnega življenja, se je nabralo izredno veliko gradiva, veliko več, kakor ga morejo sprejeti strani enega samega zvezka naše revije. Nekaj posebno zanimivih člankov in razprav je prispelo zadnje dni, ko je bila ureditev številke že zaključena in večina razprav in člankov že stavljena, vsled česar teh zapoznelih prispevkov žal ni bilo mogoče vstaviti. Nekateri smo stisnili v drobnejši tisk, da so še našli prostora. Nekateri pridejo na vrsto v naslednjih številkah.

Našim cenjenim gospem in gospodom naročnikom v Jugoslaviji smo priložili majhne spominčke — položnice. Saj ne bodo hudi, in bodo radi poravnali malo naročnino. Prosimo čim prej, da se ne pozabi, ker moramo tudi mi sproti poravnati račune. To se ve, da bomo prav veseli in hvaležni, če bi mogel kdo priložiti kako malenkost tudi za naš tiskovni sklad.

"Mož, ta naš fant ti je od dne do dne bolj podoben."

"Kaj pa je spet naredil?" se je prestrašil oče.

Ko si srečno prebral to številko in ugotovil, da je bila prav zanimiva, postoj malo, predno jo odložiš, in se vprašaj, če si jo tudi že plačal. Dobro namreč vedi, da nam tiskarna ne daruje niti ene številke, in da smo tudi to Tvojo številko preje plačali, kakor smo Ti jo dali na pošto.

Naredi torej še danes svojo dolžnost, ker boš sicer najbrže spet pozabil.

Zavedaj se, da smatra uprava Duhovnega življenja sienernega naročnika, ki je pravočasno poravnal naročnino, za svojega prijatelja in sodelavca, in da se vneto trudi, kako bi slehernemu čim bolj ustregla. Kateri je nasprotno list naročil, pa ga še dolgo časa čita, morda celo hvali, pa ga še vedno ni plačal, je nevideven človek, da ne rečemo še kaj hujšega. On zavira naš napredek! Škodljivec je velike družine naročnikov Duhovnega življenja.

Zavedaj se, da pomeni skupnost in sloga veliko moč.

Našim cenj. naročnicam in naročnikom prav nujno priporočamo, da skrbno hranijo vse številke našega lista.

Naročite naš list za svojce v domovini, ki Vas v vseh pismih povprašujejo, kako da je kaj v Argentini, ali sploh na tujem, pa jim izseljenskega življenja nikoli ne boste mogli boljše popisati, kakor je v naši reviji popisujejo naši najboljši pripovedniki.

Naročite naš list svojim sorodnikom, prijateljem, in znancem izseljencem, katerih naslovov mi ne poznamo. Tako jih boste najpopolneje ohranili v stiku s slovenskim občestvom, jih za majhne žrtve stalno razveseljevali, in jim brez dvoma veliko koristili.

Našim prijateljem po večjih slovenskih naselbinah katerihkoli dežela bi naša uprava rada poverila predstavništvo lista, in jim bo njihovo delo po dogovoru tudi plačala. Prosimo, naj se nam samo javijo.

KORISTNI NASLOVI

Poslanstvo kraljevine Jugoslavije v Argentino: Uruguay in Paraguay: Chacaracas 1705, Bs. Aires. U. T. 44—6270.

Konzulat kraljevine Jugoslavije v Rosario: San Lorenzo 937, Rosario de Santa Fe. — U. T. 22-012.

Konzulat kraljevine Jugoslavije Montevideo, Uruguay: Zabala 1278, Montevideo, Uruguay.

Slovenske usmiljenke delujejo po naslednjih buenosajreških bolnicah: Alvaréz, (Salas 2 y 3), Alvear, (Salas 2, 5, 16 y 20), R. Mejía (Salas 3, 15), Hospital Español, Asilo de los Anzianos.

Provincialat Slovenskih šolskih sester Rosario de Sta Fe, calle Córdoba 1646. Telefon: 28—083.

Slovenska šola na Paternalu: Paz Soldan 4924.

Izseljenski duhovnik David Doktorić Zabala 1278, Montevideo, Rep. Oriental del Uruguay.

Izseljenski duhovnik Jožef Kastelic Condarco 545, Buenos Aires, Argentina. — U. T. 63—2435.

Izseljenski duhovnik Janez Hladnik Pasaje Salala 60, Buenos Aires, Argentina. — U. T. 63—2629.

Salezijanski duhovnik Ludovik Perišek, Casa parroquial, Junín de los Andes, Neuquén, Argentina.

Jugoslovanski patronat (posredovalnica za delo): Bolívar, 314, II. nadstropje. U. T. 33—9905.

BANCO GERMANICO jamči za popolno varnost Vaših hranilnih vlog, ter jih obrestuje po tekoči obrestni meri.

BANCO GERMANICO prevzame vsako odgovornost za pravilno in brzo dostavljanje Vaših denarnih nakazil.

BANCO GERMANICO nudi Vam najugodnejše pogoje pri nakupu toliko odhodnih, kakor vpoklicnih prevoznih listkov (šifkarte).

Jugoslovanski oddelek

BANCO GERMANICO

DE LA AMERICA DEL SUR

AVENIDA L. N. ALEM 150

BUENOS AIRES

Nāše uradne ure: od 8 1/2 do 7 zvečer. — Ob sobotah do 12 1/2.

VARNOST!

ZAUPNOST

HITROST!

25 DE MAYO 1940—59

Slovenskim izseljenskim materam

Ženska ni samo po svoji zunanosti prikupljivejša od moškega. Vse njeno bistvo je drugačno. Nežnejše. Lepše. Boljše. Plemenitejše. Njena duša je že po svoji naravi bolj vneta za dobro, bolj ljubi lepo in čuti bolj plemenito. Bolj črti krivico, bolj je usmiljena, bolj potrpežljiva. Bolj je verna. Njena požrtvovalnost je občudovanja vredna.

Sveto pismo zato po pravici blagruje moža, ki je našel dobro ženo: "Kdor je našel dobro ženo, ta je temelj postavil svojemu blagostanju; naj bo bogat ali ubog, njegovo sree bo vedno zadovoljno in njegov obraz se bo vedno smejal." Vrednosti dobre žene ni mogoče primerjati z nobeno drugo stvarjo. V plačilo za njihova dobra dela jih daje Bog poštenim ljudem. Sree njenega moža se na njo zanaša. Ona mu skazuje

bralo bogastva, dobra žena pa je čez vse bogastve.
Dajte ji sadu njenega dela — kliče Sveto pismo —
in vse, kar je dobrega naredila, naj jo hvali!

Blagor taki ženi, zakaj njena dela ne bodo pozabljena! Blagor njenemu možu, zakaj leta njegovega življenja bodo podaljšana. Blagor njenim otrokom. Veliko dobrega so od nje prejeli in nemara že premišljujejo, kako bi ji povrnili. Blagor celo tistim, ki jo samo od daleč gledajo in poznajo: kadar jo vidijo, razveseli njihove oči, in kadar se je spomnijo, potolaži njihovo srce in ga z nevidno silo potegne za seboj k dobremu in plemenitemu.

Bilo je v davnih časih. Tako sem menda bral, pa ne vem več kdaj ne kje. Takrat, ko se ljudje še niso selili v tako daljne kraje. Takrat je živel daleč tam v našem kraju dvoje ljudi, mož in žena. Nikogar nista poznala daleč na okrog, in v zadovoljnosti sta živela sama zase in za svoje otroke, od nikogar nista ničesar potrebovala in nikoli ni nihče zašel v njuno samoto.

V tistih davnih časih tudi ogledal še niso poznali in ne potrebovali.

S trinkom v rokah pa se je bil sklonil nekoč mladi mož čez visoko skalo nad tolmun čiste vode, da bi si naložil rib.

Kaj mislite, kako se je začudil in prestrašil, ko je zagledal na dnu tolmana vsiljivega tujca! In moj Bog, kakšnega! Z razkuštranimi lasmi in divje razraslo brado. Gnus ga je prevzel nad takim divjakom. Za grabil je debel kamen in ga z vso silo vrgel proti tujcu. In še enega. In še in še. Potem je zbežal.

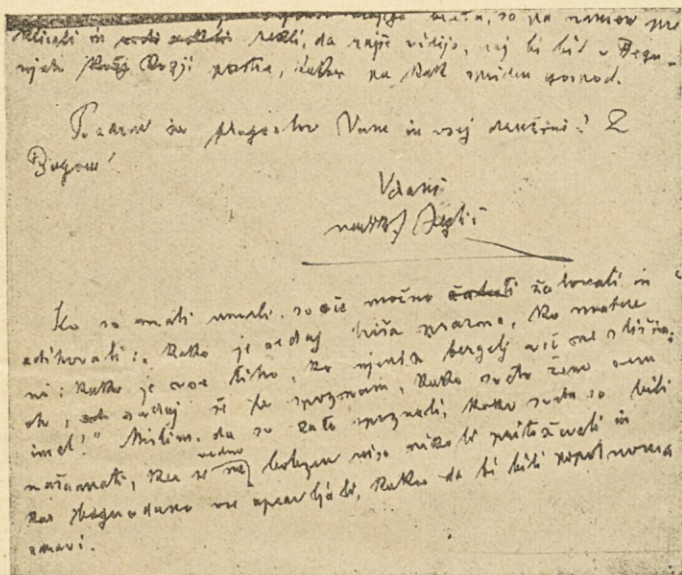
Težki kamni so razburkali tolmunovo gladino in valovi so raztrgali in uničili moževo podobo, ki se še nikoli prej ni videl v ogledalu in je mislil, da je tudi njegov obraz tako čeden in gladek, kakršna je videl da je njegova žena.

Slovenska izseljenska mati!

Kje bom dobil skrivnosten tolmun, da bi te povabil in bi se sklonila nad njim in v njem prav razločno videla svojo lastno podobo brez šminke, brez olepšavanaj, prav natančno tako kakoršna je. Svojo notranjost, svoje bistvo in svojo dušo!

O, kakšna pošast, kakšno ostudno bitje bi se nemara pokazalo kateri slovenski materi mesto svete materine podobe! Pošast, vredna, da bi slovenska mati začela grabiti kamenje in ga metati, metati, metati — v svojo lastno podobo!

Slovenska mati, jaz mislim, da me razumeš. in veš, kako mora biti vesel vsak naš človek; ko hođi po naših kolonijah in najde še obilo dobrih, zlatih, poštenih

Gornji faksimile je samó neznatno pomanjšana, vendar še dobro čitljiva kopija konca enega izmed najzadnjih že z nekoliko okorelo roko pisanih pismem pokojnega nadškofa, doktorja Antona Bonaventura Jegliča, ki ga — kolikor nam je znano — naša revija prvikrat objavlja. Naš spoštovani gospod sodelavec, kateremu je pokojni nadškof pisal gornje pismo, nam sporoča, da sta par tednov pred nadškofovo smrtjo skupno pregledovala in dopolnjevala spis o nadškofovi materi, o kateri je sodil, da je bila svetnica. Zadnje dni svojega življenja in svoje poslednje skrbi je posvetil tako ta veliki mož svoji materi, njeno podobo nam je zastopil nekako kakor svoj testament, kakor svetel vzor slovenskim materam in vsem slovenskemu ljudstvu za katero je živel z vsemi svojimi izrednimi sposobnostmi, z vsem svojim bogatim znanjem in z vsem svojim sreem.

dobro in ne hudega vse dni. Še ponoči vstaja in skrbi za svoje domače. Svojo roko odpira ubožen in svoje dlani steguje siromaku. Ne boji se za svojo hišo mraza ob snegu, zakaj vsi njeni domači so preskrbljeni z dvojnimi oblačili. Svoja usta odpira modrosti. Kruha brez dela ne uživa. Njeni sinovi se dvigajo in jo blagrujejo; tudi njen mož jo hvali. Veliko si jih je na-

Oče, mati, če pogledata in se kaj bolj natančno zamislita v takegale majhnega otroka, ki ga je Gospod Bog zaupal Vajinemu varstvu in Vajini skrbi, potem je treba vsekakor skleniti roke v občudovanju Vajine velike časti, pa tudi odgovornosti. Saj to dete ni samo najpopolnejši stroj, kar si ga moremo misliti, ampak tudi — živa božja podoba. Znamenit pisatelj je mnenja, da izvzemši posvečeno host'jo v tabernaklju, ni na zemlji nič svetjšega, ničesar kar bi bilo Bogu bolj všeč, kakor takle nedolžen otrok.

Oče, mati, morda sta že kdaj zazrla v takole mirno speče dete in sta se v vselem pričakovanju nehote spraševala: Kaj neki bo iz tega otroka?

Na tako vprašanje si lahko starši precej zanesljivo odgovorijo: Karkoli bova midva hotela, mati in oče! Midva moreva vzgojiti tega otroka v angela, moreva ga pa tudi tako neverjetno slabo vzgojiti, da bo nama in sebi v nadlogo nesrečno živel in še bolj nesrečno umrl.

Vsaj na neki način naprej živeti v svojih otrocih, pomeni veliko tolažbo in košček nesmrtnosti.

Oče in mati, ki sta po svojih najboljših močeh skrbno vzgojila svoje otroke, lahko po pravici pričakujeta: morda bodo pa otroci dosegli, česar se po najini lastni krivdi ni posrečilo doseči ne očetu ne materi. Kdor živi brez otrok, brez duhovnih in brez telesnih otrok, komaj ve, čemu da živi. Zato so bili vsi zdravi stari narodi odločnega mnenja, da pomeni veliko število otrok najlepše bogastvo družine in da so otroci družinski blagoslov. Krščanstvo hoče še več: da naj vzgoje starši z vsakim otrokom novega božjega služabnika, božjega častilca in svetnika, ki bo v nebesih njihova slava, čast in kruna, in takorekoč delo njihovih rok.

vzornih, svetih slovenskih mater. Mislim pa, da me tudi razumeš, kako mora biti slehernemu zavednemu Slovincu težko, ko najde tudi slabih slovenskih izseljenških mater, ki k dobroti in svetosti poklicane in za njo posebno usposobljene, žive topo živalsko življenje tja v en dan, in se nespametno smejejo, ko bi jokati morale. Slovenska mati, misliti si moreš, kako mi je končno do obupa hudo, ko vidim ženske, ki naj bi bile dobre, poštene slovenske matere in se za take morda celo imajo, pa so ostudne pošasti, ki daleč naokrog razširjajo svoj smrad, in pogubljenje nosijo s seboj, kamor gredo, pogubljenje zase in za druge. Saj ni treba, da bi jo ljudje poznali: če samo slišijo o njej, že jih pohujšuje. Majhne so druge hudobije v primeri s hudobijo take ženske, ki ji ni dovolj, da je zabredla, marveč v grehu tudi vstrajati hoče, kar je vsekakor najslabše. Morilka je, ki duše mori! Pri ženi se je začel greh in zaradi nje moramo vsi umreti. Komaj je mogoče dovolj popisati grdost žene, matere, ki se je tako izpridila. Tri reči so — sveto pismo tako govori — ki zemljo pretresajo: hlapec, če se vladarstva polasti, bedak, če se najé, in taka zoprna ženska, če jo kdo vzame v zakon.

Slovenska izseljenska mati!

T e b i je posvečena današnja številka naše revije. Čim več Tvoje časti in Tvoje hvale se nam bo ž njo posrečilo vlti v srca naših spoštovanih čitateljev, in čim bolj se bo morda razširilo med našimi izseljenci vsled teh strani spoštovanje naših mater, tem bolj smo dosegli svoj namen vsi, ki se z revijo trudimo.

Pa tudi skrivnostno zrcalce naj bi bili naši današnji sestavki, skrivnosten tolmun, nad katerega bi se sklonila in v njem opazovala svoje lastno podobo ter si jo ogledala prav natančno tako kakoršna je, brez šminke in brez varljivih lepotil, svojo notranjost, svoje bistvo, svojo dušo.

Slovenska izseljenska mati!

Prosimo, preberi to številko. Od začetka do konca. Samo nekaj malega je bilo treba vstaviti vanjo, kar bi Te morda ne zanimalo. In vsak odstavek prevdari. Zamisli se v njegovo vsebino. Preštudiraj, kaj Ti je pisatelj hotel povedati z njim. Nekatere sestavke beri dvakrat. Naj bo naša današnja številka Tvoja čitanka. In potem si vzemi pet minut časa. Prosimo Te. Samo pet tihih minut. Kjerkoli. Doma v Tvojem sta-

novanju, kadar si čisto sama in Te nihče ne bo motil. Ali v skrivnostni tišini cerkve. Morda v nočni temi, ko bi zvečer zaspali ne mogla. Samo pet minut. In teh pet minut glej v svoje sree. V svojo dušo. Prav odkrito si jo oglej, natančno, brez usmiljenja. In potem si odgovori prav iskreno, kako je prav za prav s Teboj. Ali je Tvoja duša močno ali malo podobna svetlemu vzoru naših ljubih slovenskih mater v starem kraju. Vzoru matere, kakor Ti ga je zarisala v sree naša slovenska domovina. Vzoru matere, kakor ti ga stavi pred tvoje duhovne oči Cerkev, katere članica si in hči. In če pred takim premišljevanjem še pomoliš par trenutkov, prav ponižno Svetega Duha prosiš za razsvetljenje svoje duhovne teme, potem je lahko po pravici trdno Tvoje upanje, da bo v teh tihih minutah Bog sam obiskal Tvojo dušo in Ti dovolj jasno razložil, kaj je v Tvojem življenju prav in kaj morda napačno, in Ti bo tudi svetoval, česar se za naprej drži in česa se boj. In on sam bo bogato nadomestil vse nujne nepopolnosti in pomanjkljivosti našega prizadevanja in popravil vse morebitne in vsakovrstne pogoje, ki so se morda proti naši volji vrinili v naslednje strani. In če hočeš biti posebno dobra, še to poskrbi, da bo kolikor mogoče slovenskih izseljenskih mater dobilo v roke te naše sestavke, posebno tiste, ki bi jim vtegnili največ koristiti.

Slovenska mati, spoznaj svojo veljavo, svoje do-

Samo tisti, ki so že mrtvi, se ne starajo več, kar pa nas živi, postajamo starejši vsako leto, vsak dan, ja vsak trenutek.

Kako zadovoljna morajo biti stara leta človeka ki si more reči: Leta mojega življenja se sicer dopolnjujejo, naloga mojega življenja je pa tudi dopolnjena. Po najinih najboljših močeh sva oba, oče in mati, vzgojila vso družino, ki nama jo je namenil Gospod Bog. V svojih otrocih bom živel ali živela naprej. V njih je vtečene moje hotenje in moje hrepenenje. Oni bodo nadaljevali delo, katero sem začel ali začela. Sedaj, Gospod, lahko v miru odpustiš svojega hlapca, svojo zvesto dekle...

V starosti misli človek bolj nazaj kakor naprej, bolj živi preteklosti kakor se danjosti, dočim je mladina vsa zaverovana v bodočnost. Morda se kateri stari ljudje s posebnim veseljem spominjajo svojih mladih let in si nazaj željo radosti svoje mladosti. Vendar ne vsi in ne najbolj globoki. Globoki ljudje vedo, da je samo bolečina rodovitna, da je težko vse, kar k dobremu služi, zato se s posebnim veseljem in tudi s ponosom spominjajo preostalih težav, ki so služile k dobremu bodisi njim samim, bodisi drugim, zlasti seveda njihovim otrokom.

Ne samo sedaj in ne šele sedaj, pač pa je v starejših letih posebno primeren čas, da se človek poduhovi še bolj. Da hkrati s telesom popolnoma dozori tudi njegov duh. Saj se hočeš ali ne, češ, sam po sebi bližaš večnosti. Zadnje trenutke imaš na razpolago, da narediš še kaj dobrega. Da vsaj nekoliko popraviš kar si morda zamudil ali zamudila v svojega življenja prejšnjih, boljših, pa žal nemara tudi lahkomiselnih dneh.

Kar nas je še mlajših pa bomo s spoštovanjem zrlji na stare ljudi. Tako hoče določna božja postava, pa tudi človeška pamet, da ne govorim o plemenitosti. Na starem počiva vse kar je novega.

stojanstvo in svojo plemenitost! In zavedaj se ga! Spoznaj svoje poslanstvo po naših slovenskih izseljenskih domovih in izvršuj ga: Poštenje in z njim blagoslov ustvarjaj v slovenskih družinah. Ne izneveri se svojim prednicam, zlatim slovenskim mamicam, Ti ne veš, kakšna odgovornost leži na tvojih ramenih. Ti lahko narediš vse, kar hočeš. Ti si v družini učiteljica, svečenica in duhovnica. V tvoje roke je dana družina, da jo na svetu narediš srečno, ali pa jo pogubiš, da jo popelješ v nebesa ali pahneš v pekel. Posebno tukaj v tujini je marsikdaj in marsikje tako. Vso družino, kolikor jo je Gospod Bog tvojemu vodstvu podrediti blagovolil. Brez izbiranja in umazanega poseganja v njegove pravice.

Bog naj Te blagoslovi! Njegov blagoslov naj spremlja vse Tvoje delo! Pozdravljamo Te! Posebej vsako našo slovensko izseljensko mater! In klanjamo se ji! Samo še to: Kadar moramo o drugih izreči svojo sodbo, bodimo zelo previdni, da ne bomo krivični!

IZSELJENSKA MATI

Že samo beseda mati pove več kakor bi mogli povedati dolgi stavki, s katerimi naj razlagam slovenske izseljenske matere veljavo in pomen.

Prva beseda, ki smo jo izgovorili, je bila mati. In od tedaj je mati naša največja dobrotnica, naš najboljši varuh, vzgojitelj, učitelj in branitelj. Gorje otroku, ki je izgubil mater, ali ki je — bodisi že kakorkoli — nikdar ni imel.

Ko smo dorasli in morali v sovražni svet, komu smo povzročili največ skrbi? Materi! Kdo je najbolj trepetal da nas tujina ne pokvari in ne požre? Mati! Ko so prihajala v domovino naša, prva sporočila, koga je skrbelo, kako nam gre, kdo je čakal naših pisem najtežje, kdo je z nami najbolj sočustvoval, če nam je bilo slabo, in kdo se je bolj veselil, če so bile novice dobre? Kdo drugi bolj kakor mati! Saj imamo morda v domovini še brate, sestre, sorodnike, prijatelje, ki smo jim tudi nekoliko mar, toda vsi se bolj in bolj poglobljajo v svoje lastne skrbi, gradijo si lastna ognjišča in nas pozabljajo bolj in bolj, dokler z leti ne pritrčajo z nami vseh vezi in tudi v njihovem spominu naša slika povsem ne obledi. Samo materino srce ne ncha nikdar z ljubeznijo misliti na nas.

Poleg mater v stari domovini pa imamo izseljenci tudi že sredi med nami nove, prave izseljenske matere.

Naloga izseljenske matere je po mojem še težja in njena pot skozi življenje še bolj strma. Poleg materinstva in vsega kar je v zvezi z njim se mora namreč bori izseljenska mati tudi še z mnogimi drugimi težkočami, ki jih matere v domovini ne poznajo, vsaj ne poznajo v toliki meri.

Zamislimo se na primer v položaj slovenskih izseljenskih mater v Argentini.

Mislím, da jih je med nami izseljenci prav malo, ki bi po pravici živeli brez strahu, da jih danes ali jutri zadene kakšna nevarnost, pomanjkanje, ali celo siromaštvo. Tudi sanici, kaj šele družine. Razmere v katerih živimo izseljenci v Argentini, so tako zelo različne od razmer v domovini, da si jih tisti, ki jih od blizu ne poznajo, nikakor ne morejo prav predstavljati.

Čeprav je Argentina poljedelska dežela in smo prišli sem skoraj izključno kmečki ljudje, se vendar skoro noben slovenski izseljenec v Argentini ne bavi s poljedelstvom. Za kmetovanje v Argentini smo prišli pač prekasno. Brez znatnega kapitala kmetovanje v Argentini danes ni mogoče, in mi smo prišli semkaj brez denarja. Tudi nobena javna ustanova se ni vse doslej nič zanimala, da bi nam olajšala naše uveljavljanje v tuji zemlji. Tako smo ostali po mestih kot rokodelci, industrijski ali gradbeni delavci. Naša dekleta so služkinje po bogatejših mestnih družinah. Vsi smo tako odvisni od dnevnega zaslužka, ki je zlasti zadnja leta prav pičel. Vendar dokler je človek mlad in zdrav, že še nekako gre. Kaj pa, če pride bolezen ali kaka druga nesreča? Ker je argentinska socialna zakonodaja zelo zaostala in ker tudi nimamo svojih lastnih zavarovalnih društev kakor na primer naši rojaki v Severni Ameriki, odpade v slučaju bolezni ali nesreče vsak dohodek. Kateri obdelujejo na primer zemljo, svojo ali tudi tujo, se že tudi v slučaju bolezni kako uredijo, čeprav bolezen ni nikjer prijetna, pri nas pa odpove z boleznijo popolnoma vse. In dostikrat niti ni potrebna bolezen. Mislite si samo zadnjo večletno krizo.

In sedaj si mislite družino. Tudi družinski oče namreč ni imuniziran proti bolezni. Mislite si družino s tremi otroci, torej skupno petero oseb. Gospodar dela v tovarni ali kjerkoli, in s to svojo plačo živi družino. Da se ni treba potikati po tujih stanovanjih, ki jih z otroci dostikrat niti dobiti ni mogoče, in niso samo izredno draga ampak tudi nezdrava, so si oskrbele premnoge naše uvidnejše družine lastna zemljišča, na katerih so si postavili skromne kočice. Seveda na dolg, na tukaj običajen način mesečnega odplačevanja. Dokler je družinski oče zdrav, družinica že še nekako izhaja, čeprav so izračunali službene komisije, da povprečen delavec v Argentini ne zasluži dovolj za golo primerno preživljanje petelanske družine. Pa vam nekega lepega dne poteka na vrata bolezen in položi družinskega očeta na bolniško posteljo. Morda je pri hiši kaj stare zaloge.

Pri družini treh otrok se lahko reče, da so ti krajcarji pritržani od ust. Ko pa se tudi zaloga posuši, je joj. Zemljišča, kjer stoji hišica, ne morejo več plačevati. Na upanje je mogoče dobiti presneto malo. In če bolezen še traja? Mati mora na delo! Ni druge pomoči! V tovarno! Če more delo dobiti. Ves dan so v neredu hiša in otroci. Bolni mož je brez postrežbe. Ko se mati vrne iz tovarne, jo čaka še vse hišno delo. Res je bil na ta način že marsikateri slovenski domek v Argentini rešen prodaje, ampak predstavite si za kakšno ceno!

In kaj, če se je smrt oglasila v slovenski izseljenski družini! Takrat je res treba močne žene, da prenese vse gorje, ki jo čaka. Saj ne bom dejal naša društva, naše ustanove, nasi izseljenski duhovniki in z njihovim posredovanjem razne argentinske dobrotelne ustanove, tudi naše državno zastopstvo, na

Hišna mati številnega drobiža v Gomiščevem slovenskem deškem vzgojnem zavodu Lipa, Villa Madero FCGBA, poleg Buenos Airesa. Kakor je videti, sta posebni prijateljici z mlado vnukinjo Vido.

redijo v tem slučaju vse, kar je mogoče, da bi nesrečni vdovi in njeni družini olajšali gorje, zjasnili brezupno bodočnost v katero zre. Žal da more biti njihova pomoč razmeroma le prav majhna. In ni treba misliti, da sedogajajo take nesreče prav po redkem. Saj računajo, da čaka samo na enem buenosajreškem pokopališču, na Chacariti, že svojih 250 slovenskih izseljencev vstajenja in plačila, in je med njimi že kar precej mrtvih in gnijočih trupel slovenskih izseljenskih očetov.

Zelo pa bi se motil, kdor bi sodil, da je šele bolezen ali smrt poglala toliko naših slovenskih izseljenskih mater od toplega in prijetnega domačega ognjišča — šele kadar smo kakšno stvar izgubili, se navadno spomnimo koliko vredna in kako dragocena da nam je bila — v mrzli tuji svet. Zato je dovolj ljubezen, materinska ljubezen.

Težko bi bilo prešteti vse slovenske izseljenske matere in gospodinje, ki iz ljubezni do svoje družine, vsled skrbi za njeno bodočnost, poleg dela v domači hiši, ki ga prav za prav nikdar ne manjka, iščejo še dela v tovarni ali kjerkoli že izven domače hiše. Kako pa si mislite, da bi bile sicer zrasle tako številne in dostikrat celo prav lične slovenske hišice tam gori po Villa Devoto, po Saavedri, Floridi, po Mataderos, Villa Lugano, Olivos, Martinez, Lanús, Wilde, Berisso, Dock Sud, Villa Pueyrredón, Santos Lugares, San Martín, Caseros, Ituzaingó, Morón, Muniz, Villa Ballester, Villa Martelli, Munro, San Andrés, Tolosa pri La Plata, po vseh buenosajreških predmestjih, skupno najmanj svojih 600 slovenskih hiš in hišic samo v mestu Buenos Aires in njegovi bližnji okolici! Vse te lične in za enkrat še bolj ali manj udobne stavbe in stavbice — graditi je treba počasi, kolikor pač dovoljujejo denarna sredstva in pameten kre-

dit — so v veliki meri delo naših ljubezni polnih materinskih rok, plod ženskega dela mnogih let. Sad dolgoletnega gospodinj-skega dela naših bivših služkinj po bogatih buenosajreških dru-žinah. Z njihovimi prihranki je bilo šele mogoče misliti na na-kup zemljišča, in njihovo delo po tovarnah ali kjerkoli že, tudi še potem, ko so se poročile, je neobhodno potrebno, da je mo-goče plačevati razmeroma visoke in previsoke mesečne obroke. Saj sem že povdaril, da povprečni zaslužki delavcev v Argentini, torej tudi naših slovenskih izseljencev, in tudi zaslužki naših poročenih mož — Argentina skoro še ne pozna družinskih plač, to je posebnih doklad za poročene delavce s številno družino — glasom natančnih računov argentinske službene komisije, ne za-doščajo niti za primerno preživljanje družine z dvema otroci, kaj šele za nakupovanje dragih zemljišč in za zidavo hiš. In vse to v kolikor toliko normalnih časih, ne upoštevajoč strahovitne kri-ze, ki še vedno ni povsem končana, dočim je bilo pred nekate-rimi leti na primer samo v Buenos Airesu polovica naših mo-ških delavcev deloma po več let brez vsakega zaslužka, med-tem ko je bilo z ženskimi zaslužki ves čas nekoliko boljše.

Ker mora biti ta časopisni članek nujno kratek, nikakor ne morem naštet v njem vseh problemov pred katere je postavilo življenje slovenske izselj. matere v Argentini, in jih matere v domovini ne poznajo ali skoro nič ne poznajo.

Mislite si takozvane in v Argentini tako običajne matrimo-nije, ko sta stopila mož in žena v službo h istemu gospodarju, običajno za navadna domača hišna dela. Mož je vratar, vrtnar, šofer, sluga ali kaj podobnega; žena je kuharica, sobarica, pe-rica, služkinja za vsa dela, in tako dalje. Ta dela so na splošno nekaj lažja kakor delo po tovarnah. Tudi skupna plača je več-sih boljša, saj se suče nekako od 80—150 pesov mesečnega či-stega pr hranka poleg hrane in poleg v Argentini tako dragega stanovanja. Ampak mislite si družinsko življenje mnogih takih matrimonijev! Eden izmed prvih pogojev je navadno, da za-klonca nimata otrok. Čim jih imata, jih je treba utajiti in po-slati v kak zavod, kjer je treba zanje plačevati najmanj po 25 ali 30 pesov mesečno. Poleg obleke in morebitnih zdravniških in drugih podobnih stroškov. Matrimonije z otroci trpe redko kje.

In sedaj si mislite, da niso krščanske vse družine po ka-terih si naši ljudje na ta način služijo svoj kruh. Mnoge so ju-dovske, protestantske, brezbožne, framasonske po prepričanju, še bolj mnoge pa po življenju, čeprav se morda na zunaj šte-jejo za krščanske. Mislite si ubogo, bedno, na vse načine tre-petajoče življenje teh naših ljudi sredi dostikrat nezaslišanega inksusa in razuzdanosti njihovih gospodarjev. In vendar ti na-ši ljudje niso bitja brez srca, ki zna ljubiti in sovražiti! Mislite si konflikte vesti, ki se morajo zbuditi v takih okoliščinah, in zahtevajo rešitev, ki je ne morejo najti nikjer! Toliko je teh problemov in vprašanj, da vseh še omeniti, še nakazati ni mogoče.

Samo še eno misel bi rad povdaril:

Če praznujemo materinski dan, naj te proslave ne veljajo samo materam, se jim na een način zahvaljujejo za njihovo veliko trpljenje z otroci in možmi, in jih vzpodbujajo za še večjo, vedno večjo, svetniško in mučeniško požrtvovalnost, za popolno pozabljenje njih samih, njihove lastne udobnosti, zdrav-ja, potrebnega počitka, in za popolno žrtve v korist njihovih mož in otrok, marveč naj velja praznovanje materinskega dne tudi možem in otrokom, sinovom in hčeram, ki naj jih spomni, da zasluži materino delo tudi priznanje, hvalečnosti in pomoči, ki naj nas spomni, da materam njihovega dela brez meje in brez potrebe ne otežkočujemo, marveč da jim njihove skrbi in njihova prizadevanja lajšamo in slajšamo!

Naše slovenske izseljenske žene in matere v Argentini so prišle skoraj brez izjeme šele zadnjih dvanajst let v to deželo in sicer skoraj vse že kot dorasla dekleta, če ne kot že poročene gospé. Dočim je mladina, ki hodi v tukajšnje šole, za nas skoro brez izjeme narodno izgubljena, pa te naše žene in matere skoro prilike niso imele, da se odnarodijo. Zveste so ostale svo-jemu narodnemu jeziku, svojim domačim navadam in običajem. Mnoge so se na tujem še bolj krčevito oklenile tega, kar je domačega, posebno ko uživajo v tej deželi vso zadevno svo-bodo, dočim jim je blo to več ali manj onemogočeno na rod-nih domačih tleh. Kar neki naraven nagib jih vleče tja kjer živi več naših ljudi, njihovi znanci, sošolci, prijateljske družine, morda slovenska šola, domača božja služba. Mnoge izseljenske matere hočejo za vsako ceno pustiti svojim otrokom duhovno dedščino svoje domovine. Mnoge so prepričane, da bo to sploh edina resnična dedščina, ki jo bodo svojim dale. Trudijo se s svojimi otroci, da jih našega jezika uče. Mnoge jih navadijo tudi pisanja. Dostikrat še predno začno hoditi v argentinsko šolo, da bi mu slovenski jezik kot prvi bolj trdno ostal zapisan v srcu in v spomnu. Ker je materina beseda mehkejša, mi-lejša, in slajša kakor katerakoli druga, je dostikrat tudi bolj uspešna kakor bi človek pričakoval iz okoliščin.

Mislite si samó še vso nervozno in razbrzdano velemestno

okolico, ki neprestano in od vseh strani obdaja naše ljudi, dvakrat razbrzdano po predmestjih, koder so se naši pred vsem naselili. Mislite si na primer povsem svobodni tisk mednarodnega velemesta, kjer se zdi, da imajo vsakovrstni pisatelji temveč veljave, čim bolj so ničvredni, propadli in izgubljeni. Kjer imajo Judje v rokah zlasti vse ma'e in raz-meroma cenene tiskarne — v Buenos Airesu živi okrog 300.000 Judov, — ki se zdi, da vsake vrste šund kar bruhajo iz se-be in ga za neverjetno bagatelno ceno silijo v roke vsakomur kdor zanj mara. Ker je vedno bolj privlačno to kar je sla-bega, si v domovini komaj morejo predstavljati v koliki me-ri da se je ta ničvredni tisk že zajedel v naše ljudi, in kako uničujoče da deluje v njih njegov strup! Saj se človek nekaj časa bori z njim, a počasi podlegajo drug za drugim, in končno ostane prav dostikrat na ženinih in materinih sla-botnih ramah vsa neznosna borba z vso podobno, kar najbolj raznovrstno, nizkotno pa mogočno okolico.

Družinica našega prijatelja Martina Zi-darja si je ustvarila v Hurlingham FCP-torej v neposredni bližini Buenos Airesa, prav prijeten dom, v katerem zadovoljno uživa svojo mlado srečo.

Tako res lahko vidimo, kako je naloga slovenske izseljen-ske matere dvakrat težka, pa tudi dvakrat odgovorna in lepa. Duhovno življenje zasluži vso pohvalo, da hoče izdati posebno številko s katero se hoče pokloniti slovenskim izseljenskim ma-teram, pa jih tudi ponovno spomniti njihovih velikih in odgo-vornih dolžnosti.

Anton Podlogar, Buenos Aires.

IZ NAŠE ZGODOVINE

Starejši slovenski izseljenci se še spominjajo, kako so leta 1913 krožila po Sloveniji neka pisma, ki so na umazan način jemala čast brez vsakega dvoma enemu izmed najodličnejših Slovencev, kar jih je doslej živelo med nami, doktorju Ja-nezu Evangelistu Kreku. Nič čudnega ni, marveč je povsem razumljivo, če je Slovenski narod, tedanje vodeče ljubljansko liberalno g'lasilo, pograbil to mastno kost, in jo s "primernim" povdarkom in dopolnilom serviral svojim prijateljem. Današ-nji senator Ivan Hribar, ugleden prvak tedanje liberalne stranke, ki je od vsega začetka odklanjal tak način borbe s svojimi političnimi nasprotniki, se je odločil tedaj, ko se je neizpodbitno dokazalo, da so bila tista pisma potvorbena, za vse hvale vreden korak — šele sedaj se začnjenja, kar se nam zdi res umazano in značilno — o katerem sam pripoveduje v svojih "Spominih":

"...šel sem v uredništvo in sem v navzočnosti prijate-lja Rasta Pustolemskega, kateremu se je tudi studil ta način boja, vprašal glavnega urednika, ko sem ga opozoril na nje-govo blamažo: "Kaj boste sedaj storili?" — "Kaj bomo storili?" odvrne urednik. "Najprej bomo lagali. Dokler nam ljud-je verjeli ne bodo..."

Slovenski izseljenci, ki živimo v Južni Ameriki, dobro vemo, da ljubljanski Slovenski narod ni bil edini list, ki se je držal tega načela, marveč da ima še danes prav mnogo posnemovalcev, ki jih ni teh nečednih lastnosti prav nič sram. Kadar beremo časopise, je prav če se tega dobro zavedamo, sicer bomo goljufani, ali še boljše, sicer goljufamo sami sebe. Verjemi! Zaupaj — življenje brez vere in brez zaupanja je nemogoče. Ampak dobro pazi, komu da verjameš in zaupaš!

P. KAZIMIR ZAKRAJŠEK

Naš najodličnejši v domovini živeči bivši izseljenec, ki se je v Severni Ameriki skoro četrto stoletja nedopovedljivo nebežično, vsestransko in uspešno trudil za slovenske izseljence, in je sedaj v domovini ne samo posle vodeči podpredsednik Rafaelove družbe za varstvo izseljencev, marveč tudi duša, gibalo, iniciator vsega dela v korist po vsem svetu razkropljenih slovenskih izseljencev, je praznoval te dni 60 letnico svojega plodnega življenja. Naša revija se v svojem in mislimo, da tudi v imenu svojih naročnikov in prijateljev, kar najbolj iskreno pridružuje velikemu številu njegovih častilcev, in mu tudi ob priliki tega jubileja želi za njegove trude obilno plačila, kakoršnega svet ne more dati in ki mu je gotovo najljubše!

Ida Rubinstein je ena izmed najslavnejših francoskih gledaliških igralk. Po rojstvu Judinja, je pred kratkim prestopila v katoliško vero in sklenila, da bo vstopila v samostan. Sredi meseca maja bo za slovo zadnjikrat igrala v drami Jeanne d'Arc, Devica Orleanska. Ravno tako je pred kratkim vstopila v samostan vseh pet članic znamenite plesalske družbe v Severni Ameriki (Texas). Štiri med njimi so bile sestre, in se jim bo ob vstopu v samostan kot šesta pridružila njihova mati vdova. V severoameriškem mestu Massachusetts sta naredila v jezuitskem redu slovesne obljube 66 let stari vdovec in njegov sin, kar je gotovo redek slučaj.

Del gojencev jezuitske Apostolske šole v Santa Fe, kjer se pripravljajo za duhovnike. Dva med njimi sta Slovenca: Jože Glavič, skrajni levi v spodnji vrsti, in Damijan Pavlin, peti od leve proti desni v drugi vrsti od zgoraj navzdol. Dva druga mlada Slovénka se pripravljata za vstop v isto šolo, dočim je bil naš svoječasnji priljubljeni sodelavec Vladimir Zmet pri salezijancih v Córdoba pri božične praznike posvečen v diakona in bo skoraj pet novo mašo.

... IN JE DUHOVNIK BOŽJI

"Daritev bodi ti življenje celo!" In komu je življenje bolj daritev kot materi. Saj mora sama sebi umreti in za svoje živeti. Saj je njeno življenje pot trpljenja. Preje je začela žrtev njenega materinstva, nego je zaajala zibel svojemu prvorojenemu, in njeno materinsko sree trpi še potem, ko je postavila križ na grob svojemu ljubljenu otoku. Vse zato, da bi zvesto vršila nalogo dobre matere, katero si je z zakonskim jarmom zadela. Nalogo, dano ji od samega Boga.

Bogu jih daruje svoje miljence enega za drugim, kakor opojne cvetove, naj jih božje varstvo skozi življenje vodi, da bodo njej v tolažbo in v božjo slavo dehteli nekoč pred Bogom in vsem nebeškim dvorom.

Veliko je materino sree, vroča je njena ljubezen, a šibke, prešibke so njene roke. In kako naj preprosta ženica visoko modrost zna, katere je za dobro vzgojo tako treba.

Zato ve dobra mati, da je njej v prav posebni mese trudite in ste obteženi, da vas poživim...

ri naročeno po besedi Jezusovi: Pridite k meni vsi, ki

In mati, katera še bolj globoko gre v svoje misli, katera hoče Bogu dati največ, kar mu dati more... dati mu svojega sina, brez pridržka, žrtvovati ga, gre in svoje dete popolnoma izroči samo Bogu zato, da bo oznanjal Njegovo ljubezen, zato da bo neumrljive duše k Bogu vodil, da jim bo svetovalec v težki borbi za dušno zveličanje, tolažba v bridkosti življenja, božji namestnik pred prosilnim oltarjem, v spovednici in v najtežjem trenutku življenja, na smrtni postelji...

Tako žrtvovati svojega ljubega otroka, odreči se mu in ga dati Bogu in dušam, to je najplemenitejša žrtev matere, to je najlepši sad pravega materinstva... a tudi nepopisna tolažba matere, da je njen sin duhovnik božji, ki se po njegovih rokah Jezus sam daruje vsak dan v največji daritvi, v daritvi svete maše.

Kako ne bo molitev take matere pred Bogom veliko veljala, priporočena po prošnji sina nebeške matere! Sina božjega, ki se po rokah njenega dragega sina-duhovnika daruje v ceno za naše dolge in v oporo naši revni molitvi.

Če je večna naloga matere, v sebi kar najpopolneje apodobiti lik božje Matere, kako naj to boljše doseže, kakor če je svojega sina vzgojila za duhovnika, namestnika Kristusovega, ki naj nosi spet kar najpopolnejšo podobo Kristusovo. Marija je sina Jezusa rodila, mati duhovnikova je dala svetu in Bogu namestnika Kristusovega!

Toda ni vsiljiva beseda materina, ki sina v duhovsko obleko potisne, marveč njena goreča molitev, njena skrita žrtev, njene blage čednosti so v sinu vzbudile božji poklic, ga negujejo in uresničijo. Tak sin je njena nepopisna sreča in zasluga pred Gospodom nebes in zemlje. Ničesar bolj vrednega mati ne more dati svetu, kakor svetega sina-duhovnika.

Sveto Pismo o Makabejski materi:

Zlasti je pa vredna občudovanja in slavnega spomina mati, ki je videla sedem sinov umreti istega dne, in je to prenesla z močno dušo zavoljo upanja, katero je imela v Boga. Vsakega izmed njih je krepko opominjala v domači besedi, polna modrosti; z ženskim srcem je združevala moško srčnost, in jim je govorila:

"Jaz ne vem, kako ste se spočeli v mojem telesu, nisem vam namreč jaz dala ne duha in ne duše, ne življenja, in tudi udov nisem nobenemu sama steknila, marveč Stvarnik sveta, ki upodablja človeka ob spočetju, in ki daje začetek vsem stvarjem. On vam bo milostno zopet dal duha in življenje, ker zdaj sami sebe zaničujete zavoljo njegovih postav."

II. MAK. 7, 20—23.

BREZ KRIŽA IN BREZ PRSTANA

Saj boste razumeli, kaj je to: Brez križa in prstana!

"Saj nisem sama. Vse polno jih je. Glavno je, da lepo živimo!"

Prav je to. Lepo živeti je treba!

"Tam doma je bila taka navada, da se je vse v cerkvi poročilo. Tukaj jih je pa dosti samo na registru..."

Že dobro! In kadar bo prišla bridka ura, s katero mati v trpljenju kupi otroka... Ti, ki si brez križa poročena, ali boš mogla dvigniti proseči pogled h Križanemu — čigar postavo si zavrgla? Ali mar misliš, da ti bo predsednik republike, v čigar imenu si zakonsko zvezo sklenila, poplačal bolečino one bridke ure? Ali ti jo bo plačal mož, ali mar otrok... Ki si postala mati, ne da bi imela za to božje odobrenje?

Že tako pravimo, da je človeško življenje kakor solzna dolina. Koliko bridkosti čaka v zakonu celo krščanske starše. Kaj pa Ti, če Te bo kdaj vse zapustilo in v svojem trpljenju niti Boga ne boš imela za prijatelja!

Ni majhna stvar, dobre otroke odgojiti. Kako neizdatna je za to vsa človeška modrost. Le tam, kjer v sreih božja milost blagodejno podpira plemenito prizadevanje staršev, je uspeh vzgoje kolikor toliko varen. Kekor brez sonca ne moreš gojiti cvetja, tako ni mogoče brez Boga s pridom vzgajati otrok!

Že takó je družinsko življenje pogosto križev pot. Nikar si s tem ne delaj križa še težjega, da odklanjaš božjo milost, ki ga pomaga s pridom nositi njim, ki so zakonsko zvezo sklenili s sreem Bogu posvečenim.

O priležništvih, konkubinatih ali divjih zakonih moram zaradi tega povedati, da spadajo po nauku Jezusa Kristusa, apostolov in Cerkve, h težkim pregreham, toliko težjim, čim lažje bi bilo morda njihovo zadozdevanje. Priležniki in priležnice spadajo po nauku Cerkve h javnim grešnikom, katerim je vstop v cerkev zabranjen, in bi bilo treba v gotovih slučajih silo rabiti, da se jih morebiti iz nje iztira. Vsled svetega krsta, ki je vtisnil njihovi duši neizbrisno znamenje kristjana, so sicer na zunaj še kristjani, kakor tudi suha veja ostane še nekaj časa na živem drevesu, vendar noče in ne more imeti Cerkve z njimi nobenega prijateljskega stika, tako nobenega, da jim zabranjuje seveda vsak zakrament. Tudi v smrtni uri ne morejo prejeti ne svetega poslednjega olja, ne svete popotnice, če se niso preje z Bogom spravili in popravili danega pohujšanja na način, ki ga je zato določil njihov spovednik, ki ima za podobne slučaje svoja posebna navodila. Razume se, da priležniki in priležnice ne morejo biti cerkveno poqopani.

SLOVENSKA MAMA V BUENOS AIRESU

Kje pa je ta mama?

Vsi najbrže ne vedo, mnogi pa. Posebno vedo zanj tista naša dekleta, ki so v času stiske pri njej zavetja iskale in našle. In teh ni bilo malo. Danes so mnoge že same žene in mame. Spomin na slovensko mamo v Buenosu so pa ponesle s soboj po vsej tej širni zemlji. Deli do Cinco Saltos in do Comodoro Rivadavia in kdo ve, kam daleč gori na sever!

In kdo je ta mama?

To je gospa Fani Kerševan iz Villa Devoto. Le škoda, da nobene njene slike nimamo, da bi pokazali bralcem njen živi obraz. Iz Kranjskega je doma, tam od Domžal.

Pa ne recite: Kajpada, Kranjci skup drže... Seveda držimo skup, kakor tudi moramo. Grdo bi bilo če bi "narazen vlekli", ali mar ne?

Pa je tudi mama "skup držala", pod svojo streho sprejemala ne le kranjske Micke, temveč tudi kraške Irme in vipavske Ivanke in tolminske Katrice.

Lepo. Toda kam jih je sprejemala. Ali ima tako veliko hišo?

Hiša ni ravno palača, pač pa ljubek domek tam na ulici Campana, poleg Avenide America. Drevje pred hišo da domu slovenski obraz, in tjakaj so se zaupno zatekale Slovenke, kadar je bil čas najhujši, ene za zdravljenje, ene na oddih, katere, da si službo najdejo, nekatere pa tudi, da se na poroko pripravijo.

Že več kot deset let stoji tamkaj ta dom. Saj je gospa Fani prišla v Ameriko že pred vojno. In ko je bila tamkaj po Villa Pueyrredón še "soseskina gmajna", je Krševanova hiša že stala.

Tako da imamo torej tudi v Buenos Airesu nekaj "Dom sv. Marte", ki je že premnogim zavetja dal.

Pa je seveda tudi pri tem domu tako kot pri vsaki dobri hiši mora biti, da mama drži tri vogle. Zato je večji del dneva doma! Ampak če bi mož, gospod Kerševan, ne bil trdna podlaga četrtemu voglu, bi se ta "Martin Dom" kmalu podrl. Toda on je mož, ki je svojo ženo vedno podpiral v njenem plemenitem stremljenju. Doma iz Prvačne, že 27 let v Argentini, je bil vse od začetka slovenski pionir, in zato so njegovi rojaki, ko so začeli v množici dohajati sem, prav k njemu hiteli po nasvet in pomoč.

Gospa Fani je bila nekoč v Trstu pri Kosuličevih za kuharico. Z njimi je pred 25 leti prišla v Buenos Aires. Dovolj je okusila, kaj je življenje služkinje. Zato pa je bila pozneje vedno tako velikodušna kadar je bilo treba služkinjam kaj pomagati, in je v resnici zaslužila ime "slovenska mati" v Buenos Airesu.

Ko je bil nekako pred desetimi leti prišel za nekaj mesecev v Argentino prvi slovenski duhovnik, gospod župnik, danes duhovni svetnik Anton Mrkun, je kmalu tudi formalno ustanovil v resnici itak že obstoječi Slovenski ženski krožek Buenos Aires. Ne vem, če so bili razpisali za ta krožek kakšne volitve; na vsak način so bile volitve odveč, zakaj gospa Fani Kerševan je bila rojena predsednica kakršnegakoli slovenskega ženskega društva v Buenos Airesu, in seveda tudi novega slovenskega ženskega krožka.

KAKOR ŠOPEK CVETOV...

Nekoč so bile družine, in še danes jih je, kjer je bila krstna pogača v hiši pogosta slovesnost. Danes vendar vsaj mnogokje ni več takó. Zakaj bi se ubijala s številno družino... In vendar naše mame, ki so nam veliko bratov in sester dale, niso bile nespametne....

Porečeš, ko boš to čitala: Poglejmo no!

Če misliš, da je življenje le za zabavo, potem

Zidarjev Rihard in Bogomir je pa res vesel, da je na svetu, še bolj pa, da bo naslikan v Duh. življenju.

imaš seveda prav, potem se le kar samó zabavaj! — Gospod Bog pa, stvarnik, začetnik in gospodar življenja, je drugače zapisal v knjigo življenja in ti je dal drugačna navodila in naročila. Možu: "V potu svojega obraza boš jedel kruh..." Ženi: "V trpljenju boš rodila otroke!" Enemu in drugemu je odredil, katera je pot, po kateri naj hodi, da bo njegovo sree našlo srečo in pokoj po katerem hrepeni.

Res je skrb velika družina, in bridkost je vzgoja številnih nagajivčkov. Kjer je pa božja postava sveta, tam otroci raste v tolažbo staršem, in njihovo podporo za stara leta. Zlasti pa bo vsak otrok, v trpljenju rojen, z ljubeznijo hranjen, z žrtvijo odgojen, nekega dne kot zlahten dragulj v kroni večnega plačila staršev, ki jim je bila mar božja postava.

Ne ugovarjaj takole: Kaj pa če bo malopriden moj otrok, če bo drugim v breme, meni v sramoto, ka-nonom v strel...

Brezbožna modrost tako govori. Zdravnik ne bo samo z nožem v rokah nikoli našel v telesu duše. — Pogled v skalnato strmino ni lep. Toda pogled iz jasne gorske višine čez veličastno gorsko pokrajino je čudovit... Zato ne sodi s kratko pametjo, ki je samo tvoja, zgolj človeška, ki ne seže čez grob, marveč sodi raje z božjo modrostjo, ki je neizbrisno zapisana v še in ki ti kaže v večnost. Tam bo potrjeno, da je mož ustvarjen za žrtev v delu, žena pa se bo zveličala, če bo s trpljenjem božja sodelavka pri ustvarjenju novih ljudi. Kar se pa tiče malopridnih otrok: Plemenita mati nima malopridnih otrok. Vsaj dolgo časa otroci dobre matere ne bodo ostali malopridni!

Žena, sedaj zasmehovana radi številnih otrok, in mož, ki nima minute za počitek... sedaj skrb in trud! Obema pa bo ostal na ustnicah smehljaj, ki bo cvetel celo večnost.

Tebi pa naj bo povedano, ki Ti ni Bog prav nič več mar, se ne meniš za nobeno njegovo postavo, marveč gledaš samo na gospodarsko škodo in korist, da tudi samo časno in gmotno splošno blagostanje nikoli ni večje tam, kjer imajo malo rojstev, marveč da gre ljudem tudi zgolj gospodarsko boljše tam, kjer je prebivalstvo številčno močno. S podatki je dokazano, da ima padanje rojstev za posledico tudi nazadovanje gospodarskega življenja. Mlad, močan in mnogoštevilčen narod ima večjo možnost, da obogati, ker je več rok, ki se boré za snovne dobrine; tak narod je pred napadi od zunaj boljše zavarovan, je bolj spoštovan in stoji močnejši v svetu, kakor številčno slabejši narodi. Gospodarske in socialne prilike ali neprilike so šele drugotnega pomena za številčno rast kakega naroda. Prvenstvene važnosti so njegovi verski in moralni nazori.

MATI PA DELA ZASTONJ...

Deček, ki je doživel komaj 12 pomladi, je donášal vsako jutro, tudi v trdi zimi, kruh v našo vas. Prijaznost, uljudnost, točnost so bile njegove značilne vrline. Nekoč sem v pogovoru to-le izvedel od njega: — "Ali ti ni težko, ko moraš vsak dan tako zgodaj vstajati, pa še v taki zimi?" — "Saj se človek privadi." — "Ali se sam zbudiš, ali te kdo pokliče?" — "Mati nas vse pokliče. Najprej mene, potem mi pa prinese zajtrk, ker moram prvi z doma. Nato zbudi očeta, da odmoli in se najé, ker ima čez dan težko delo v tovarni. Potem pridejo na vrsto bratei in sestre, da se napravijo in pripravijo za šolo. Ko so ti proč, pa vzdigne mama še "ta malo", in ji da mleka. Nazadnje pa še sama zajtrkuje."

"Koliko pa dobiš za to, da nosiš kruh?" vprašam fanta. — "Za vseh deset družin, ki jih oskrbujem, dobim na teden 12 Din." — "In oče? Koliko zasluži?" — "Oče pa zasluži vsak dan od 20 do 25 Din, kakor je delo." — "Kaj pa mati?" — Deček me začudeno pogleda. "Mati?" — vpraša zategnjeno. — "mati pa dela zastonj!"

Da, da. Koliko truda, koliko opravil, koliko brige in skrbi, pa dan na dan!! In vse to neopaženo, na tihem iz ljubezni do svojih otrok. Ali tudi brez plačila? Zastonj?... Na zemlji se materine žrtve redko pravilno in po zaslugi uvažujejo, tembolj jih pa ceni Gospod nebes in zemlje, ki bo delil nekoč plačilo in odlikovanja predvsem staršem za tihe, bogoljubne in dolgotrajne žrtve pri odg. ji otrok.

Samo mati zna prav ravnati s svojim otrokom, ker ga pozna do najtišjih utripov in mu vidi v globino duše. Njeno sree je tako rahločutno. Vsak dotik njenega otroka odjekne na struni ljubezni. S potrpljenjem ki je vztrajnejše od jeklene moči, mu služi kakor dekla. Mati je pač sužnja ljubezni.

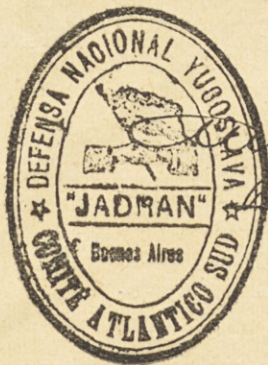
A otroci smo najslabši ljudje. Za materino delo, za njene žrtve in krvave odpovedi plačujemo tako pogosto z nehvaležnostjo. Prepozno bomo spoznali svoj greh, morda šele, ko bo ugasnilo za nas to naše najblajše sree, ko bo tiha mučenica legla v grob.

Otroci, ljubimo luč, d kler nam sije!

Don Miguel Mihanovich

Por el "CENTRO ATLANTICO SUD" de la DNY
"J A D R A N"

El Presidente:

Miguel Mihanovich

Desno zgoraj ena izmed poslednjih pokojnikovih slik. Pod njo Mihanovičev službeni podpis, ko je bil predsednik centra Jadran Jugoslovanske narodne obrane.

Don Miguela ni več. Nenadne smrti je umrl dne 6. marca letošnjega leta v kopališču Mar del Plata, kamor je vsa leta zahajal vsakokrat za nekaj mesecev.

Njegovo mrtvo truplo je bilo še isti dan prepeljano v Buenos Aires, in pokopano v družinski grobnici na Recoletti. Zaradi nedelje in zaradi velike naglice, s katero pokopavajo v Argentini mrtve, se je moglo le razmeroma malo Slovencev udeležiti njegovega sicer lepega pogreba. Več nas je bilo naslednjega dne pri maši zadušnici, in še več pri obmesečnem spominu njegove smrti v baziliki del Socorro.

Pokojni don Miguel je visoko cenil Slovenijo in Slovence. Kot skromni ljudje položimo na njegov grob mesto dragih p-smrtnih vencev, ki mu jih itak ni

manjkalo, nekaj odkritosrčnih besedi, s katerimi se mu bomo poklonili kot rojaku, človeku, značaju in kavalirju.

Don Miguel je bil rojen dne 6. oktobra 1862 v vasi Doli, občine Ston, torej na ozemlju bivše dubrovniške republike. Umrl je v lepi starosti pet in sedemdesetih let.

Don Miguel je bil večkratni milijonar. Prav zaradi tega ga na splošno toliko manj poznamo kot človeka, kot značaj in kot kavalirja. Milijonarski blišč nas rad slepi, da njegova človeška podoba ne stoji pred nami taka kakršna je v resnici bila, in da pozabljamo lepi češki pregovor, "da ima vsak oltarček svoj križček".

Don Miguel je bil sicer večkratni milijonar, vendar je bilo njegovo socialno pojmovanje izredno napredno, kar se je pokazalo posebno jasno, ko ga je argentinska vlada imenovala v državno komisijo za pomorska vprašanja in se je don Miguel kar najodločnejše zavzel za legalne mornarske strokovne organizacije, češ, da bodo organizirani temeljiteje vršili svoje dolžnosti in da bodo z večjimi pravicami sprejeli tudi večjo dolžnost in odgovornost.

Gledé svojih milijonov, ki so mu jih nekateri tako zavidali, pa je dokazoval ne samo z besedami ampak tudi s svojim šestdesetletnim življenjem: da so bili najprej Mihanoviči, ki niso imeli ničesar, in šele potem so prišli njihovi milijoni, in da je na svetu komaj kaj žalostnejšega kakor človek, ki je sluga, rob svojega denarja, stvari brez duše, dočim mora biti v resnici človek denarju gospodar, da svojemu premoženju šele človek pravo vrednost daje.

Ko je organizoval svoje in njegovega brata ustanovo za napredek njune rojstne vasice Doli in občine Ston, je napravil vse, da bi zagotovil, kako bi teh pet milijonov dinarjev služilo svojemu pravemu namenu, to je malemu človeku, in bi preprečil, da se ta denar prime kakih "frakarjev."

To razumevanje najpreprostejšega našega človeka, to sočustvovanje z njim, se nam zdi ena izmed najlepših potez na don Miguelovem značaju. Nobeni milijoni mu niso mogli otrpiti srca za tiste, ki so najbolj potrebni. Ni zaupal "gospodi", marveč je bilo njegovo sree vedno na strani "malog čovjeka", kakor je hotel njegov izraz.

Don Miguel ni bil prijatelj malih daril posameznikom, ker je bil prepričan, da običajno ne dosežejo svojega namena.

Njegovo mnenje je bilo, da treba ljudi usposobiti da si bodo znali pomagati sami. "Pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal," to je bila njegova priljubljena rečenica. Da pa si človek resnično more pomagati je potrebna izobrazba. Za narodno izobrazbo, mu niso bile nobene svote prevelike, kar najzgovorneje priča že zgoraj omenjena petmilijonska "Zaklada za poboljšanje zdravlja seljana Doli, Smokvine in ostalih sela opčine stonjske, sa naročitim obzirom na djecu pučkih škola". Poleg tega dosega velike višine druge njegove podpore najrazličnejšim dobrodelnim ustanovam, kjer je za gotovo vedel, da se bo darovani znesek res porabil za namen za katerega je bil darovan.

Bili so štirje bratje Mihanoviči. Vsi štirje so se izselili v Južno Ameriko. Prvi je še mladi umrl v Brazilu. Nikola je v Argentini ustvaril trgovsko mornarico ki je bila močnejša kakor vsa trgovska mornarica bivše Austro-Ogrske. Bil je v zvezi z velikim Krekom in sta se resno dogovarjala za trgovsko sodelovanje s Krekovimi združenimi gospodarskimi ustanovami. -- Najrevnejši med brati je bil don Bartolo, ki je premozel baje samo tri milijone v tedanji valuti. Četrti je bil don Miguel.

Ko mu je bilo 10 let, je šel mladi Miho iz domače hiše v Korčulo "na nauku". Služil je kot "deček pometaček", mesečno po en goldinar.

Desetletni Miho ni znal ne čitati ne pisati. "Potražilo sam čnda nekog starog," je sam pripovedoval, "da me je naučio čitati i pisati, te mu mjesečno naplativao forintu koju sam zaradjivao. Evo, prve investicije kapitala, kojeg sam zaradio."

Kot dvanajstleten dečko je prišel v Južno Ameriko. Skraja tudi v Brasil.

Takrat se niso menile za "uboge izseljence" nobene "socialne politike", starih domovin in nobeni 'patronati' v novi domovini obogatelih rodoljubov, marveč je še veliko bolj kakor danes veljalo načelo: "Po-

Foto Flor

Ko je meseca decembra 1921 Argentina priznala Jugoslavijo, je argentinska vlada na prošnjo don Miguela Mihanovića, predsednika centra Jadran J. N. O. za Južni Atlantik, dovolila, da smo mogli v proslavo tega zgodovinskega dogodka širom cele Argentine in tekom osmih dni, to je od božiča 1921 do Novega leta 1922, izobešiti našo narodno zastavo. V stari domovini morda ni znano, da brez posebnega službenega dovoljenja v Argentini ni dovoljeno izobešati zastav tujih držav in še manj zgolj narodnih zastav, tudi ne, če so v prijateljskih zvezah z republiko Argentino. Nikdar pa ne da argentinska vlada tega dovoljenja drugače, kakor pod pogojem, da je hkrati in na častnejšem mestu izobešena tudi argentinska narodna zastava. Izvzeta so samo diplomatska zastopstva priznanih vlad. Tako vidimo tudi na gornji sliki iz tistih dni jugoslovansko narodno zastavo z državnim grbom, poleg sinje-belo-sinje argentinskega prapora izobešeno na upravnem poslopju paroplovne družbe Compañía Sud Atlántica, podjetju našega don Miguela, ki je imelo svojo palačo na oglu ulice Belgrano in Balcarce.

uzdaj se ú se i ú svoje kljúse!" Po tem načelu se je ravnal mladi izseljenec Miho.

Kmalu se je preselil v Argentino, in sicer v Bahio Blanco. Tiste čase je delal tudi po 16 ur na dan. "Imel sem mnogo nasprotnikov, pa sem vse premagal, ker sem bil sposobnejši!" je ponosno zatrjeval. Tekom dolgih let napornega dela je ustanovil veliko brodersko podjetje "Compañía Sud Atlántica", katero je počasi

tako izpopolnil, da so njegove ladje obvladale vso obrežno plovbo od brazilske prestolice Río de Janeiro do Carmen de Patagones.

Kot dober trgovec je leta 1920, torej ob pravem času, še predno je izbruhnila znana velika poveljna kriza za prekomorsko plovbo, prodal svoje brodovje. Žal da takrat Argentinci še niso bili zreli za tako važna in tako velepotekna podjetja in so kupili njegove ladje Angleži, prav tako kakor rečno brodovje njegovega brata Nikola.

“Ja sam trgovac. N'kad u svom životu nijesam se bavio politikom”, je opetovano zatrjeval. A prav to okolnost smo mi Jugoslovani drago plačali.

“Danas sam imao sreću”, je pripovedoval nekoč članom “Centra Jadran”. “Bil sem na zunanjem ministristvu, pa mi pravi dr. Molinari: Don Miguel, ravno sem prejel kablegram Vaše vlade, če ste persona grata, da bi Vas imenovali za častnega generalnega konzula kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev za Argentino.” — Jaz sem mu odgovoril: “Prosim Vas, takoj brzojavite, da pod nobenim pogojem ne sprejemem te funkcije!” — Don Miguel je bil očitno zadovoljen s tem, po njegovem srečnim slučajem, mi pa smo na ta način v najtežjih časih poveljnih zmed izgubili gospodarsko, politično in moralno neodvisnega, izkušenega, sposobnega, spretnega, resnega, odkritosrčnega, zlasti pa našemu malemu človeku z vsem sreem vdanega človeka, ki naj bi bil pravočasno stopil na čelo našega državnega zastopstva v Buenos Airesu.

Če je don Miguel trdil, da ni politik, to vendarle ni bilo povsem res. Tedanji vojni vihar je tudi njega potegnil v svoj vrtinec. Njemu se imamo namreč zahvaliti, da je med svetovno vojno naš osvobodilni pokret v Juž. Ameriki dobil ono resnost, ki jo je zahteval usodni čas. Šele ko je don Miguel prevzel predsedstvo “Jadrana”, se je začelo na Južnem Atlantiku resno osvobodilno delo za Jugoslavijo, ki je živela takrat samo še v zamisli nekaterih dalekovidnih in požrtvovalnih ljudi. Takrat je bil osnovan “Center Jugoslovanske narodne obrane za Južni Atlantik, Jadran”, dočim je ostal Jadran, odsek Narodne obrane, običajno malo krajevno društvo, kakoršna smo bili ustanovili po vseh količkah večjih naših naselbinah v Južni Ameriki. — “Center Jadran” je postal tako središče osvobodilnega pokreta za Argentino, Uruguay, Paraguay, in Brasil.

Naši rojaki so bili tedaj po rojstvu Avstrijci, po svojem čustvovanju pa v ogromni večini Jugoslovani. Ker je ves čas vojne poslovalo v Buenos Airesu avstrijsko veleposlanstvo in je bil nemški kapital in vpliv v teh krajih precej močen, so iz političnih vzrokov pometala mnoga podjetja na cesto naše ljudi, pa tudi mno-

go Čehov in Poljakov, in sicer so jih metala na cesto antanti prijazna podjetja zato, ker so bili pred postavo Avstrijci, Nemcem in Avstrijcem prijazna podjetja pa zato, ker niso bili dovolj avstrijski.

Dva moža sta si pridobila v tem času za naše ljudi posebnih zaslug: Dr. Stein, veleposlanik tedanje carske Rusije, in naš don Miguel. Veleposlanik Stein je zaščitl naše ljudi pred diplomatskimi formalizmi, don Miguel pa je dal njegovemu prizadevanju potrebno finančno podlago in moralno oporo organizacije, kateri je predsedoval. Zlasti hvalevredno nam je šlo na pomoč tudi francosko veleposlanstvo, ki je na podlagi več kot 1000 potrdil, ki jih je izdal Center ‘Jadran’, omogočilo našim ljudem, da so mogli dobiti vse za identifikacijo potrebne dokumente, pa tudi izdatno pomoč pri sprejemanju na delo in na potovanjih. Te Jadranske certifikate je v polni meri priznala argentinska vlada pod predsedstvom Irigoyena in zlasti po posredovanju tedanjega argentinskega državnega podtajnika v ministristvu zunanjih zadev, Dr. Diega Molinaria.

Z oktobrom 1918 se je izpopolnilo to delovanje z osrednjim odborom (Comité central) poljskih, čeških in jugoslovanskih osrednjih narodnih društev, kakor pove faksimile membrete odborovih tiskovin. Služb.

Sedež tega slovanskega osrednjega odbora je bil v prostorih Kluba Jadran, ulica Victoria 618. Ker so dobili Poljaki že naslednje leto 1919 v Argentini svoje diplomatsko zastopstvo, se delo tega veliko obetajočega komiteja ni razvilo v taki meri, kakor smo upravičeno pričakovali.

Jugoslovani smo dobili svoje lastno državno zastopstvo šele leta 1922. Ves ta čas je bil don Miguel naš pravi načelnik in predstavnik. 60.000 zlatih pesov je žrtvoval za ta naš narodni pokret in za socialno zaščito naših ljudi. V tem času se je dogodila tudi ona že zgoraj omenjena prava narodna nesreča, da don Miguel ni hotel biti “politik” in je odklonil imenovanje za častnega generalnega konzula kraljevine Jugosavije.

Ob njegovem grobu ne moremo reči drugega, v svojem imenu kakor tudi v imenu mnogih njegovih prijateljev in občudovalecev, kakor:

“H y a l a T i, d o n M i g u e l !”

COMITÉ CENTRAL
DE LAS
ORGANIZACIONES NACIONALES
POLACA, CHECA Y YUGOSLAVA
EN LA
REPÚBLICA ARGENTINA
VICTORIA 618

Med mnogimi drugimi je naš vsemogočni Gospodar zadnje tedne poklical v svojo družbo in po večno plačilo tudi naslednje vzorne in zaslužne slovenske matere:

Mater gospoda ministra in senatorja dr. Franca Kukoveca.

Mater gospoda poslevoedečega podpredsednika Rafaelove družbe za varstvo izseljencev P. Kazimirja Zakrajška.

Mater gospoda kanclerja ljubljanske škofije in konzistorijalnega svetnika Jožefa Jagodica.

Mater gospoda banovinskega svetnika Alojzija Zupanca, župnika v Šmihelu pri Žužemberku, v župniji, ki ima več svojih župljanov raztresenih po svetu, kakor zbranih doma.

Tem in vsem drugim vzornim pokojnim slovenskim materam želimo obilno plačilo za njihova mnoga dobra dela, njihovim domačim izražamo zaradi bridke izgube naše najgloblje sožalje, tolažimo pa jih z mislijo na svidenje pri Bogu.

Ravno so minili dnevi vélikega tedna, in še nam zvenijo v ušesih njihovi turobni cerkveni spev, zlasti tolikokrat se ponavljajoče žalostne pesmi preroka Jeremija, in še prav posebno njihov sklep, obupna prerokova molitev, ki je v tolikih ozirih primerna tudi za slovenske izseljence. Takole se glasi deloma, pa dobesedno prestavljena na slovensko:

Pomisli Gospod, kaj se nam je zgodilo; poglej in ozri se na našo sramoto!

Naša dediščina je prišla tujcem v roké.

Naše hiše v roké poganom.

Sirote smo brez očeta, naše matere so kakor vdove.

Svojo vodo pijemo za denar, svoja drva kupujemo.

Vklenjene za vrat nas gonijo, izdelanim ne dajo pokoja.

Egiptu molimo rokó in Asircem, da bi se kruha najedli.

Naši očetje so grešili in ni jih več, mi pa nosimo njihove grehe.

Hlapci nam gospodarijo, ni ga, da bi nas rešil iz njihove roke. Kruh si pripravljamo v smrtni nevarnosti pred mečem v puščavi.

Naša koža se je kakor peč osušila od silne lakote.

Žene na Sionu skrunijo in device pu judovskih mestih.

Iz žalostnih pesmi Jeremije preroka, 5, 22—30.

Da, slovenski izseljenci: Egiptu in še marsikomu drugemu molimo, ponujamo svoje duhovne roké, da bi si lahko kaj prislužili in bi se kruha najedli, saj smo se resnično razšli po vsem svetu!

Naj bodo posvečene te naše slike spominu na Jeremijeve tudi nam slovenskim izseljencem tako primerne žalostne pesmi vélikega tedna, posebej pa tudi našim izseljencem, ki so se v vélikem številu naselili prav tam dolí v Egiptu!

Znano je, da so Orientalci zelo konservativni, da se močno držijo starih šeg in navad, ki se marsikje in v marsičem prav od Kristusovih časov do danes niso nič spremenile. Ali se vam ne zdi naša leva slika smejoče se beduinke z ogromnim vrčem polnim vode, kakor slika iz davnih bibličnih časov? Ali naša spodnja slika uboge beduinske družine, ki je prišla v bližnje mesto, da si nakupi za življenje potrebnega, in se sedaj s pohlevnim in težko obloženim osličkom vrača domov, in prav taka, kakor si predstavljamo orientalske družine v časih, ko je naš Gospod Jezus hodil po Judeji in takim preprostim ljudem na tako svojevrsten in nazoren način oznanjeval blagovest, da se je približalo božje kraljestvo? Ali si mater in njenega ljubljeneč sinčka oglejte, zakaj tudi preproste Egipčanke ljubijo svoje otroke, in so jim dražji, kakor vse drugo na svetu. Ali si na naslednji strani oglejte egipčanske žene, ki so prišle h vaškemu studentu iskat vode, pa se je seveda treba ob tej priliki tudi kaj pogovoriti, saj Egipčanke niso dosti manj zgovorne, radovedne, pa tudi opravljive, kakor naše slovenske ženske, bodisi doma, bodisi v Argentini. Nekatero bo spet zanimala egipčanska moda, zato prinašamo tudi sliko prve vaške lepote v njenem polnem ornatu; deklé je povsem prepričana, da si kaj lepšega n'ti misliti ni mogoče. Da povsod in vsi ljudje kaj dajo na lepoto, nam pričata končno tudi vaški brivec, ki je otvoril svojo delavnico kar enostavno sredi ceste, in njegov bradati klient, ki očitno dokazuje, da je treba za lepoto tudi kaj trpeti.

E G I P T

KUHINJA IN ŠE MARSIKAJ

Mati in gospodinja sta dva nerazdružljiva pojma. Dobra mati mora biti tudi dobra gospodinja. Tudi dobra kuharica. Ne moremo si misliti dobre matere, posebno ne dobre preproste slovenske izseljenske matere, ki bi je gospodinjske in kuhinjske zadeve prav nič ne zanimale.

Kdo ve, koliko je že star tisti pregovor, ki ga je tako rad ponavljal Sarmiento, znameniti predsednik

republike Argentine, in slavni organizator argentinskega šolstva, da gre ljubezen skozi želodec. Vsaka ljubezen. Morda prav posebej ljubezen do žene in do matere. Težko si moremo misliti, kako bi mogel biti preprost slovenski izseljenec zadovoljen z ženo, ki nima nobenega smisla za gospodinjstvo in gospodinjske zadeve, in kako bi mogli otroci spoštovati in ljubiti svojo mater, ki bi ne znala kuhati.

Če vsak pregovor pretirava na kakšen način, seveda tudi pregovor o ljubezni in želodcu noče delati izjeme. Ne Sarmiento, ne mi nočemo zagovarjati kakkega kuhinjskega materializma, ki naj bi polagal vso vrednost na kuhinjo in želodec, samo na dobro jed in pijačo. Vendar se nam zdi zelo važno, da tudi v tej številki poudarimo važnost kuhinje za zdravje in zadovoljnost katerekoli družine, in še več: naravnost njen nacionalen in splošno človeški pomen.

Ako bi vprašali katerokoli našo slovensko izseljensko mater, kaj da misli o kuhinji in kuhi, bi nam skrajna najbrže nobena ne vedela povedati kaj posebnega. Ko pa bi enkrat pripovedovati začela, pa bi najbrže ne mogla jenjati. Najbolj bi navadno tožila čez skrbi in težave, ki jih je povzročata kuha in kuhinja.

Ljudje smo res čudni: kar je navadnega, vsakdanjega, kar neobhodno potrebujemo vsak dan in po večkrat na dan, se nam rado zdi nekaj neznatnega, malo pomembnega, malo važnega in samo po sebi razumljivega, nekaj takega, kar ne zasluži nobene posebne pozornosti. V resnici bi morali reči: vprašanje, ki se nam vedno znova ponavlja, ki nam povzroča vsak dan nove težave, zadevo, ki je ne moremo pogrešati niti en sam dan, je treba, če le mogoče, enkrat za vselej rešiti prav posebno temeljito, kar je za naše življenje očitno posebno važno. Če tako prevdarimo, je kuhinja, priprava jedil, eno izmed temeljnih vprašanj življenja. Ker je izročena ta stroka običajno materi in gospodinji, naj jo matere in gospodinje poznajo kolikor mogoče v vseh podrobnosti. V kolikor je važna za ves narod, bi se morali zanjo zanimati tudi tisti, ki narod vodijo. Vendar je šele vojna spravila to vprašanje na dnevni red velikega sveta.

Leta 1918 so Nemci izgubili svetovno vojno, kar je bilo zvezano z mnogimi ponižanji in z vsaj začasno neprecenljivo škodo za vse nemško ljudstvo. Vse mu svetu pa je znano, da so razpolagali Nemci z najmodernejšimi topovi, najhitrejšimi podmornicami, najbolj strupenimi plini, da je bilo njihovo orožje tehnično na višku in njihovo vojaštvo najbolj izvežbano in za vojsko najbolj skrbno pripravljeno. Toda zaveznikom se je posrečilo Nemčijo izstradati in samo na ta način so vojno dobili. Dobro pripravljeno in sijajno opremljeno, pa nezadostno in neprimerno hranjeno nemško vojaštvo je oslabelo, izgubilo za vojne napore potrebno odpornost, in je moralo odpovedati. To je bil zunanji povod, da je vprašanje primerne prehrane prešlo iz ozkega kroga domače družinske kuhinje med važne narodne in mednarodne probleme. Po vsem svetu so se začeli naenkrat zanimati za pravilno prehrano tudi visoki politiki in globoki znanstveni krogi.

V Argentini se je zavzel za ta vprašanja Dr. Pedro Escudero, profesor tukajšnjega vseučilišča. Meseca marca 1928. je začel delovati pod njegovim vodstvom v bolnici Rawson poseben zavod za prehrano. Leta 1935 je postal samostojen zavod, a letos že pod novim predsednikom republike dr. Ortizom, je bil spremenjen iz občinskega v državen zavod in je sestaven del tukajšnjega vseučilišča.

Kot vsak borilec za novo, koristno stvar, se je

moral boriti tudi prof. dr. Escudero s predsodki svojih rojakov, ki so zaničljivo govorili: "Vseučiliški profesor, pa vtika svoj nos v kuhinjo!" Vendar je doktor Escudero zmagal in načeluje kot ustanovitelj in ravnatelj zavoda, ki je temeljne važnosti za Argentino sploh, a za izseljesne družine posebej, in ki se zlasti bavi z prehrano kot vzrokom bolezni in činiteljem

Prof. Escudero v zavod "INSTITUTO NACIONAL DE NUTRICION" deluje sedaj v parku Centenario, ulica Gaona 321; desno, če se peljete s tramom 86 iz centra v Devoto, v skupini paviljonov, kjer ima svoje zatočišče tudi znameniti "INSTITUTO PAS-TEUR." Že so izdelani načrti za nov Prehranjevalni zavod: stavba dolga eno celo kvadro in osem nadstropij visoka, s čimer je posebno nazorno poudarjena važnost, ki jo daje argentinska vlada zamisli dr. Escudera.

Matere, če so vaši otroci slabokrvni, če ve ali člani vaših družin trpite na slabi prebavi, sladkorni bolezni, žilnih boleznih, na ledvicah, mehurju, krvnem pritisku, na pomanjkanju materinskega mleka, na slabosti, dojenčkov itd., se z vsem zaupanjem obrnite na ta zavod in na naslov: GAONA 321.

Zavod postopa po teh načelih: Vsakega bolnika obravnava vedno isti zdravnik. Vsakemu zdravniku dodelijo isti dan k večjemu po deset novih bolnikov. Če pride več bolnikov, dobe tekoče številke za naslednji dan. Zaupanje občinstva v Zavod narašča tako, da imajo sedaj stranke oddane svoje številke že za cel mesec naprej.

Naj omenimo nekatere oddelke zavoda.

Da bi se moglo bolnike res zdraviti, je število oseb za bolniški oddelek, omenjeno za moške na 22 postelj, za ženske 20, za otroke 10, in za dojenčke 10 postelj.

Prof. Escudero je vpeljal nov način za one bolnike, ki ne morejo cel dan ležati, temveč morajo čeprav bolni, opravljati svoja vsakdanja opravila. Ti prihajajo v zavod samo na pregled, sicer pa živijo doma. Na ta način se more zdraviti mnogo večje število ljudi. Takih bolnikov prihaja v zavod po 2.000 mesečno, in dobijo vso potrebno zdravniško pomoč.

Druga važna naloga zavoda je "ASISTENCIA SOCIAL", družabno zdravstvo, vodstvo in zaščita zdravih ljudi. — Zavod hoče imeti v evidenci tudi zdravega človeka od spočetja tja do smrti.

V oddelku "Eugenesia" proučujejo zdravstveno stanje posameznikov in družin. Opazovanje, na katerih opazijo kake bolezenske pojave, pošljejo v natančnejše opazovanje na posamezne bolezenske oddelke.

Oddelek za noseče matere in matere dojilje pregleda opazovano mater v vsakem oziru, ali ne trpi za kakršnokoli, posebno za nalezljivo boleznijo, kakšno je njeno srce, pljuča, ledvice, kri. Pri materah dojiljah pazi na njihovo pravilno prehrano in na zdravstveno stanje dojenčka.

Posebno pozornost in vso resnost posveča dr. Es-

cudero prvi glavni in najvažnejši hrani dojenčka, materinskem mleku. V njegovem zavodu dojljo temeljito pregledajo. Na primer vsako dojljo, ki daje mlieko tujim otrokom Ravnotako natančno preišče njenega lastnega otroka. Šele kadar dobi ta dovolj hrane od svoje matere, se ji dovoli, da daje svoje mleko, za otroke drugih mater. Njenega otročička obdrže pod stalnim nadzorstvom. Čim opazijo, da bi dojenje tujih otrok škodilo njenemu lastnemu detetu, ji dojenje takoj prepovejo in jo obvežejo, da najprej hrani svojega otroka. Materam, ki morejo dajati mleka svojih prsi, plačuje zavod po \$ 6.— liter, materam pa, ki nimajo dosti hrane za svoje dojenčke, daje mleko brezplačno.

Oddelek za mladino pregleduje mladino do 18 let glede nedostatkov prehrane. "Premnogo ljudi misli, da so zdravi, a so bolni", pravi dolgoletna izkušnja doktorja Escudera. Ta oddelek strankam na znanstveni podlagi predpisuje za njihove razmere pravilno prehrano.

Slovenske izseljenske matere in gospodinje, zapomnite si naslov: GAONA 321.

S polnim zaupanjem vprašajte po podravnatelju dr. E. Pierangelu. Recite mu, da prihajate, ker ste brale ta članek v naši reviji in ga prosite, da Vam da navodil, kako bi na najboljši način kuhale za Vašo družino in skrbele za njeno zdravje.

P O M A G A J

Bog!
Kam pa naj denem to drobno telo?
Saj ga nič ni,
pa mi je še vseeno preveč.
Povsod se zadeva,
povsod je v napoto.
Ti sam si mi ga podaril za doto,
ko si me poslal na ta svet.
Bog!
Kam naj pa denem to drobno telo?
Čutim vso težo in vidim tvoj prst.
Vidim ga v daljnih, daljnih plamenih.
Prosim, pomagaj to pot do tja,
da se prinesem na svojih ramenih.

Ana Galetova

PREPROSTEGA OTROKA MOLITEV

Jezušček tam gori
v svojem zlatem dvori
sveti križ držiš,
z angelci sediš.
Prve hlače nosim
in kleče te prosim
zdravja svoji mami
ki me zjutraj drami,
češe in umiva
ter mi srajčko šiva,
sladkih jabolk reže,
rada s kruhom streže.
mleka piti daje,
da ga še ostaje.

Franc Levstik

M R T V A M A M I C A

Tonček pravi Lojzku:

Kako si ti srečen: imaš še mamico,
ki vedno ljubeče za tebe skrbi.
A mamica moja v grobu spi,
pustila me v svetu s roto je samo.

Lojzek pravi Tončku:

Tvoja mama z nebes ždaj nate gleda,
vsak dan za tebe pri Bogu prosi,
Vse njene nauke v srcu nosi,
zivi tako kakor te je učila,
nikoli ne bo ti prehuda sila,
in če boš zvesto Bogu služil,
se boš nekoč v nebesih z mamico združil.

Rafaelova družba slovenskim staršem v tujini:

Vaš otrok bo samo tedaj prav in dobro vzgojen, če ga bodo štirje vzgajali v medsebojnem sporazumu in slogi: oče, mati, duhovnik in učitelj. Če bodo ti vzgojitelji vlekli otroka vsak na svojo stran, potem bosta vaš sin in vaša hči "rezala" ne samo na dve, ampak na štiri strani in nihče se jima ne bo upal približati.

In še to: brez soli in kvasa ni dobrega kruha, brez vere in materinskega jezika pa dobrega otroka ne.

Slovenska kmetica, še vedno te premalo spoštujemo! Podobna si muli, ki ogarana in odrgnjena vozari po andaluškem gorovju! Pridna si pri delu, vedni si v skrbah, da bi se ne podrl kak vogel hiše, da bi mož ne znosil preveč v pivnice, da bi se otroci ne spridili. Malo imaš od življenja, uboga ti mučenica! A tvoja je vendar zasluga, da je tlačena in raztrgana slovenska domovina ostala skupaj. Te domovine prvi steber si ti, slovenska kmetica, ki spiš navadno na slamici in pod raztrgano odejo, ter ješ, kar možu in otroku ostane.

Dr. Ivan Tavčar.

M A M I N N A S M E H

Lepe so zvezde,
ki v biserni noči
kakor dragulji
na žametnem plašču
gledajo tiho
name z neba.

Še lepše so cvetke,
ki v zgodnji pomladi
na mladi livadi
ob bistrem potočku
prekrasno cvetó,
dehtijo sladkó

A lepša kot rože
in zvode večerne
je mamica moja,
kadar ljubeče
in s tihim smehljanjem
zre mi v oči...

IVAN ČAMPA

M A T E R I

Kdo razumel bo ljubezen,
ki jo samo mati, mati
nam sinovom, hčeram svojim
bila zmožna je dajati?

Daj, obraz poglej zorani,
od skrbi in tug nabrane
gube šteje, glej vela lica
svoje ljube, drage mame.

Od takrat ko pri zibelki
je sedela in ljubeče
gledala v obrazek mali,
pesmi pela je od sreče.

ki te aka ko boš zrasel,
ko izpolnil ji boš upe
smele vse, ki vate stavi
jih na množice, na kupe;

pa počasi, drug za drugim
so izgubljali se upi,
tvojo dušo so preželi
bolj in bolj sovražni strupi,

ko je videla: nobena
se ne bo spolnila nada,
ki jih stavila je v tebe,
ljubav svojo, izza mlada,

ti si njene gube zgibal
in ob tebi so sivali
ji lasje kdaj bujni, mehki,
danes sivi, snežno beli.

Mamica; Ti vse odpuščaš!
Daj, odpusti tudi meni!
Kakor sem nevreden, tesno
na srce me spet prižemi!

Ciril Kren, Avellaneda.

Mati v lepi knjigi

Na Angleškem so postavili mogočen kamenit spomenik Sherloku Holmesu, znanemu angleškemu knjižnemu junaku, ki ni v resnici nikdar živel drugje, kakor v domišljiji pisatelja. Tako bi rada naša današnja materam posvečena številka Duhovnega življenja, postavila vsaj skromen spomenik neštetim podobam mater, ki so si jih zamislili in jih z vso ljubeznijo oblikovali najrazličnejši pisatelji sveta. Če prav pomislim, te stoletja in tisočletja dolgo v knjigah živče matere, prav za prav niti niso gola fantazija, marveč so samo odsev, svojevrstne slike, bolj ali manj posrečene fotografije resničnih mater raznih časov in dob, podobe večinoma najboljših mater, čeprav so pač tako različne med seboj, kakor smo tudi v resnici različni ljudje, kakor so zlasti različni med seboj umetniki v katerih duhovnem življenju so bile te matere spočete in kakor so tudi v resničnem življenju dobre matere, ki jih poznamo mi sami, med seboj različne, prilagode ne razmeram, v katere jih je postavilo življenje pa spet skoro enake v svojem najglobljem bistvu, pač matere.

In tako se dvigajo pred našimi duhovnimi očmi podobe nekaterih svetopisemskih mater. S svojo tragiko nehoté in najprej podoba Eve, matere vseh živih. Potem zagonetna slika Rebeke, matere Ezavove in Jakobove. Dobra Rut, ki je v svoji priletnosti postala mati in je iz njene rodovine izšel mogočni kralj David, njegov sin Salomon in sam naš Gospod Jezus Kristus. Med mnogimi drugimi stopa potem pred naše duhovne oči občudovanja vredna Makabejska mati, ki v gotovosti posmrtn. življenja hrabro svoje sinove, ko gredo v strahotno mučeniško smrt za tako velike verske in narodne ideale. Mozesova mati, ki je v težkih časih proti odločni kraljevski prepovedi tri mesece skrivala svoje dete, in ko ga ni mogla več prikrivati, skrbno položila v košaro, zasmoljeno od vseh strani, da bi se ne potopila, strastno poljubila svojega telesa sad, nalahno spustila košarico med vrbovje v najmirnejše tekoči Nil, na izbran kraj, kjer je imela ob gotovih urah kraljeva hči navado kopati se, in se je sama skrila, da bi opazovala, kako se bo končala ta stvar in bi bila brez skrbi za svoje ljubo dete. Sedaj nas pretresa spet strah matere pri Salomonovi sodbi, ko hoče rabelj razsekati njene ga otroka in je v to privolila tista, ki detetova mati bila ni. Obup betlehemske mater, ko rablji

tako divje in tako neusmiljeno koljejo njehovo nežno deco, nam postaja v svoji grozoti kar nerazumljiv.

Izmed znanih grških in rimskih mater občudujemo Spartanko, ponosna na svojega sina, ki je padel za svobodo domovine. Kornelija, mati obeh bratov Gracchov je odklonila kraljevsko krono, češ da so njene največje bogastvo otroci, za katere hoče živeti. Volumnija, mati znanega vojskovodja Coriolana, je s svojimi prošnjami rešila gotove pogube mesto Rim, čeprav je vedela, da bo s tem pogubila svojega sina. Slovo Ahilovega prijatelja Patrokla od svoje žene in od otrok, je eden izmed najlepših prizorov v znani grški pesnitvi Iljadi. Strahotne so grške leposlovne slike, Sofoklejeve Jokaste, matere strahovito mučenega Ojdira, in Euripidove Medeje, ki je v strašni zmedenosti enega za drugim morila svoje lastne otroke.

Kajpada je narodna pesem polna podob človeških mater in ob vsaki priliki, celo takrat, če matere same niso povsem ali pa sploh niso brezhibne bile, povdarja njihovo nepopisljivo ljubezen do svojih otrok. Mislite si Lepo Vido, ki se je dala premotiti črnemu zapeljivcu in sedaj tam na Španskem ziblje tuje dete, ne prestando vzdihuje po "sinu, oči, mož",. Ali mlado Bredo, ki še potem ko jo je nezvesto vrgel mož skozi okno, roti dojiljo, naj skrbi za njenega otroka. Zabredle matere v slovenskih narodnih pesmih mirno sprejemajo najstrožje kazni v upanju, da bo postal sin duhovnik in bo njihove duše reševal iz vic. Sirotica Jerica toži svoji materi v samem črnem grobu, kako hudo je biti brez matere. Bretonske matere je iztrgal lasten sin iz prsi sree, da bi ga na ljubo svemu dekletu vrgel psu, mati pa vse odpusti in brž pozabi, in ko je sin z maternim srcem v rokah padel in se udaril, nima druge skrbi, kakor da ga sprašuje, če se ji morda ni sinu udaril kaj preveč. Vdova Hasanaginica se je sicer znova poročila, pa se ne more ločiti od svojih otrok in umre. Ko so zidali Skader, je moral gradbenik zazidati v temelje svojo lastno ženo, da se mu ni podiral zid, in žena ga prosi samo ene usluge: naj ji pusti majhno odprtino za prsi, da bo mogla do smrti doiti svoje dete. Mati Jugovičev je junaško prenesla smrt moža in osmerih sinov, ki so na Kosovem polju padli za domovino ob smrti najmlajšega, devetega, pa ji je počilo sree.

Veliki pisatelji vseh časov in vseh narodov so to liko lepega napisali o materah, da menda ne bi mogel nihče naštetih vseh teh likov in podob. Naj omenim Auguštino mater sveto Moniko, kateri je napisal njen učeni sin v svojih Spovedih tako toplo hvalo, da je gotovo eden izmed biserov svetovnega slovstva. Usoda Goethejeve Gretice v Faustu je posneta po narodni pesmi in mora pretresti sleherno srce. Tolstega lepa Ana Karenina je sicer ušla možu, vendar se na skrivaj vrača domov, da gleda svojo ljubezen, svojega otroka.

Izmed slovenskih pesnikov in pisateljev je napisal menda najlepšo pesem o materi naš pesniški prvak Francé Prešeren v svoji *Nezakonski materi*, ki brezmejno ljubi svojega otroka, čeprav jo zaradi njega sovraži in preganja ves svet in je ušel celo tisti, ki je pravi oče njegov in je bil 'ljubi' njen, zato ker "mene in tebe ga je sram". Čudno pa je, da naši starejši pisatelji niso opisovali mater s tisto ljubeznijo in gostobesednostjo, kakor jo srečavamo pri pisateljih drugih narodov in tudi pri mlajših slovenskih leposlovcih. Saj je med Slovenci dolgo časa prav za prav samo izrečno katoliški pisateljski rod imel smisel za upodabljanje mater, pa še to opisovanje je bilo dostikrat le bolj vzgojnega kakor leposlovnega značaja. Seveda s tem ni rečeno, da bi bili starejši slovenski pisatelji mater povsem prezrli. Saj to sploh ni mogoče, kajti brez matere si komaj moremo predstavljati povest ali roman. Naš veliki Evangelist Krek, ki je imel tako iznajdljivo roko za vse kar je posebno važno in najbolj pomembno, pa je začel svoje pisateljsko delo takorekoč s spomini na mater, ki je seveda tudi z vso pravico zaslužila to sinovo pozornost in ljubezen. Nadalje bi bilo omeniti v zvezi z materjo Antona Medveda, Sardenka in Tavčarja. Kajpada pisatelja Finžgarja. Tudi Župančiča. Meško simbolizira z materjo bolj domovino. Ivan Pregelj je narisal v slovenskem jeziku najlepše le-

poslovne slike matere. Ivan Cankar pa je napisal najmehkejšo črtico o svoji lastni materi, ki je vsa čista in nedolžna stregla svojemu — kakor pravi Cankar sam — vedno nehvaležnemu sinu, in ga v svoji otroški preprosti in globoki pobožnosti na vsak način hotela obvarovati škodljivega vpliva "tuje" učenosti. Seveda nam ni mogoče podrobneje razpravljati o drugih materah v Cankarjevih knjigah, ki so se menda od njegove rodne matere navzele neke posebne miline, preproste globokosti in neizmerne dobrote. Še manj je mogoče naštevati številne mlajše in najmlajše slovenske pesnike in pisatelje, ki se zdi, da so v nasprotju s svojimi starejšimi tovariši kar vsi po vrsti zaverovani v omamno lepi materni obraz in spomin.

To se ve, da ta kratki pregled ne more biti popoln. Ne more obsegati ne vseh ne večine pisateljev, ki so kdaj v knjigah, pesmih in povestih slavili mater. Saj je njihova množica brez števila. Saj je domača vsak pisatelj rezerviral vsaj svoji materi kakšno posebno odlično mesto v svojih spisih, Tudi posebne izvirnosti si ta naš spis noče lastiti. To tudi končno ni njegov namen. Hotel je namreč samo pokazati, kako so vsi veliki misleci in vsi največji duhovni vodniki ljudi hvaležno ljubili svoje matere in jih častili. Kako poje njihovo hvalo samo sveto pismo. Kako je v redu in primerno, če se tudi mi s častjo spominjamo naših mater.

Blagor torej tistim, katerim matere še živijo! Saj matere iz vsega leposlovja na svetu niti od daleč ne dosegajo lepote in dobrote Tvoje žive matere. Kateri si tako srečen, danes se skloni pred svetlo materino podobo, ne samo v duhu ampak tudi v resnici, zahvali se ji za njeno neizmerno ljubezen, katere ji ne boš mogel nikdar dostojno povrniti. Če živi daleč v starem kraju, ji napiši tako toplo pismo kakor ga premore Tvoja otroška ljubezen. Če pa je Bogu dopadlo, da jo je že poklical s tega sveta, pa se je spomni v svoji najbolj pobožni molitvi.

ZGORAJ: Rančo, (bajta) ubožne argentinske družine.

LEVO: Ubožne argentinske gospodinjice po krajih, ki so zelo oddaljeni od prometa, še danes na tale primitivni način meljejo žito za svoje domače potrebe.

DESNO: Prodajalke pomaranč v pokrajini Corrientes.

Ena najlepših lastnosti katoliške Cerkve je njena splošnost, univerzalnost, kar pomeni ime: katoliška. Katoliška Cerkva je razširjena po vsem svetu. Danes skoro ni na svetu narenda, ki bi ne bil v celoti, v svoji večini, ali vsaj deloma katoliški, in v kolikšni meri se trudi na obredovanju vreden način, o čemer nam najbolj zgovorno priča ogromni množici po deželah v katerih živijo, so povezani v čudovito duhovno edinost. Vsi verujejo v Kristusa, ki jo po Jezusovem naročilu neprestano obnavlja, je povsod ista. Ista je isti. Kaj da pomeni ta enotnost in edinost, znamo posebno ceniti izseljenci, ki smo naj se nahajamo kjerkoli po svetu. Tudi drugi glavni cerkveni obredi so povsod isti, in primer v Argentini ne poznajo velikonočnih pirkov, ne žegna, ne velikonočne procesije, takega tedna le nekako bolj priprava na ta največji krščanski praznik, pa povdarja izseljenci od blizu opazujemo, in o čemer nam pripovedujejo tudi priučujoče slike.

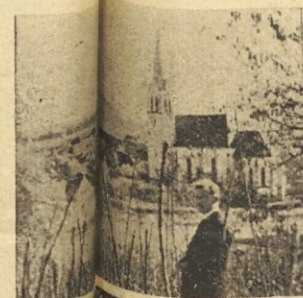
SLIKA NA LEVI: Procesija katoliških delavcev (Círculos de los Obreros Católicos) z ogromnim križem na čelu

SLIKA ZGORAJ, SPODAJ IN SPODAJ LEVO: Razhod vernikov po končanih božjih službah velikega tedna.

OBE SLIKI V SREDINI ZGORAJ: Em. kardinal Copello umiva na veliki četrtek po stari navadi Cerkve dvanajsterim ubožcem noge, na kar jih je povabil na kosilo.

SLIKA LEVO SPODAJ: Argentinsko ministrstvo za mornarico je odredilo, da naj vse argentinske ladje v znamenje sožalja zaradi Gospodove smrti izobesijo veliki péték svoje službene zastave na pol droga. Na sliki vidimo tako priljubljeno argentinsko šolsko ladjo "PRESIDENTE SARMIENTO" z zastavo na pol med katerimi nam predstavlja slika v zgornjem levem oglu hrvaško cerkev sv. droga. — SLIKE ZGORAJ, SPODAJ IN ZGORAJ NA LEVI: Verniki se po končanih slovesnostih velikega tedna vračajo iz raznih buenosajreških cerkva,

SLIKE V SREDI, OD ZGORAJ NAZDOL, naj nam pokličejo v spomin veliko noč v stari domovini: 1.) Dekleta iz Vrhov so prinesla h žegnu; 2.) Žegen v Velikih Lesah pri Krki; 3.) Šmihel pri Žužemberku v zgodnji pomladi; 4) Iz naše Gorice; 5) Slovenski izseljenci iz Tucquegnieux, v Franciji; 6) Starodavni goriški grad, ki ga sedaj z veliko vnemo restavrirajo.

SLOVENSKE SLUŽBE BOŽJE MESECA MAJA.

1. maj: Maša na Saavedri ob 10 in pol.
Molitve na Paternalu. Pouk za birmo.
8. maj: Maša na Avellanedi ob 10. uri.
Molitve in pouk za birmo na Paternalu.
15. maj: Ob 9. uri na Paternalu sv. birma in maša.
Avda. del Campo 1653.
22. maj: Maša na Avellanedi.
Molitve na Paternalu. Vaja za petje v Lurdu.
Molitve in pevska vaja za Lurd na Avellanedi.
29. maja: Maša na Paternalu.
Popoldne shod v Lurdu. Pričetek ob 3. uri in pol
pred lurško votlino. Procesija s petjem in Ma-
jinim kipom.

Chateaubriand, veliki francoski pisatelj, kljub svoji izredni bistroumnosti ni mogel razumeti ženske brez vere. Taka ženska je bila zanj resnična skaza pravega ženskega bitja. Nekoč je dejal: "Če vidim žensko brez vere, se mi zdi, da stojim pred odurnim in protinaravnim stvorom, ki se mi stoji in me ga je po pravici strah."

Častiti gospod LUDOVİK PERNIŠEK nam sporoča, da misli obiskati meseca junija slovenske naselbine v Río Negro, Cinco Saltos, Cipoletti, Rocca, Allen, Villa Regina, Neuquén in Plaza Huincul. Prosi, naj se mu iz vsake izmed teh kolonij kdo javi zaradi točnejšega dogovora. Njegov naslov je: Padre Ludovik Pernišek, Casa parroquial, Junín de los Andés, Neuquén.

Naši pevci in nekateri njihovi prijatelji v Berissu, polje La Plate.

Bodstvo argentinske župniške osnovne šole v Villa Devoto so prevzele slovenske šolske sestre. Za ravnateljico šole je bila imenovana č. s. Roza Hrašovec, kateri je pridružena za enkrat s. Frančiška, iste redovne družine, rodod Paragvajka, in dve laični učiteljici. S poukom so že pričeli, v najkrajšem času pa bodo začeli tudi z gradnjo velikega in modernega šolskega poslopja za katero so na razpolago že vsa potrebna gmotna sredstva. Zlasti je v neposredni bližini cerkve sv. Rafaela, torej v središču slovenske naselbine v Villa Devoto, že pripravljen velik in naravnost idealen gradbeni prostor. Stavbeni načrti predvidevajo šolske prostore za 400 učencev, sestrsko hišo, gledališki oder na prostem, mnoga igrišča in vse druge potrebne pritike. Za vodstvo take šole bo treba čez čas najmanj deset sester. Šoli so zagotovljeni posebni slovenski učni tečajji pod vodstvom naših slovenskih šolskih sester.

Gospodarsko in podporno društvo Slovencev v Villa Devoto praznuje meseca majnika triletnico svojega obstoja.

V CORDOBI je umrl naš rihemberški rojak Mirko Rudež. Na belo nedeljo smo imeli zanj spominsko božjo službo, ki se je je udeležilo izredno veliko rojakov in njegovih prijateljev, in pri kateri mu je pel moški zbor pod vodstvom go-

spoda Maksa. Naj v miru počiva! Njegovim naše iskreno sožalje.

V LOMI NEGRI bo svadba. Prav po belokranjsko jo bodo napravili, ker sta zaročenca oba doli od Metlike. Nevesta Mimica Stularjeva, ženin Vukšinič Jože. Priči Mežnaršič in Pezdirc, kumi pa Stular Tone in Malka. Želimo obilo sreče in veselja novi družini.

V Lurdes pohitimo v nedeljo dne 29. maja popoldne. Ob 3. uri in pol se zberemo, da se kaj lepega pogovorimo in zapojemo. Tudi procesijo bomo napravili kot lani, samo da še lepšo.

Da, procesijo, pravo lurško procesijo z lurško Marijo, ki jo ponesó naša dekleta gori po arkadah v gornjo cerkev. Zapeli bomo zlasti ono:

Zvonovi zvonijo, premilo pojo,
častijo preblazeno lurško gospo.

Da jo bomo znali prav zapeti, pridite k vaji. Učili se bomo y nedeljo hte 15. maja popoldne, to je popoldne po sv. birmi. Ne samo ozki krog pevcev, marveč vsi. Zato prosimo, da v velikem številu prihitite k vaji, da se res lepo pripravimo.

Y Lurdes se bomo zbrali kar pred votlino, dne 29. maja ob treh in pol popoldne. Spomnite se, kako lepo je bilo lani! Letos naj bo še lepše!

Pripeljte se lahko iz mesta z omnibusom 69 (Constitución, José M. Moreno, Avda San Martín), kolektivi 19, 20, 54, mikro-omnibus Noroeste, tramvija Lacroze, FCP. Zveze so torej zelo ugodne.

Samo pridite! Marija nam bo pa še lep dan preskrbela!

V BERISSO. Ni še tako daleč ona nedelja. 27. marea, da bi se ne bilo mogoče spomniti bridkega vremena, ki nas je spremljalo y Berisso. Neusmiljeno je bilo celo dopoldne od ranega jutra. Katastrofa, popolen polom, tako je kazalo. Pa gospod Wider se ni ustrašil vremena, temveč je mož-beseda točno prišel s svojim autom. Naj mu bo izrečena najtoplejša zahvala za storjeno uslugo!

Toda ali pride še kdo drugi?

In prišli so! Najprej pevci. Vsi! Nobenega ni odnesla voda! In tudi kristjanov je prišlo, ki so junaško prebrodili luže do cerkve. Bilo jih je čez 50. Ni veliko! Pa?, kaj hočemo že drugo leto s takim dežjem. Pa vseeno smo sklenili, da ob letu spet poskusimo sreče. Če smo bili mokri dvakrat in nas ni bilo konec, tretjič ne bomo obupali. Prav tako boste prihodnje leto tudi Vi iz Berissa pokazali še več dobre volje kot letos.

Posebno zahvalo je treba vsekakor izreči še Puckovim in Zakojčevim, ki so nas popotne tako lepo sprejeli in nam postregli, da smo kar pozabili na nevšečno vreme, ko smo videli njihove vedre obraze in — polno mizo.

Tudi popoldansko službo božjo nam je dež kazil, pokazil nam je pa vendar ni. Zapeli smo in molili zase in tudi za "tiste brate, katerih ni tukaj"...

Veliko noč smo lepo praznovali. Na veliko soboto so mnogi prinesli blagosloviti jedi. Ni bilo sicer jerbases z belimi prti in velikim "kolačem", a bil je le "velikonočni žegen" kot se spodobi.

V nedeljo je že zjutraj začel groziti dež. Pa se na Avellanedi niso oplašili. Polna je bila kapela pri lepi velikonočni aleluji. In one večnolepe pesmi! Kako lep si tolažil spomin nekdanih Velikih noči.

Na Paternalu pa spet! Pevci so bili kar še bolj navdušeni ob obilni udeležbi, in so masikomu solze tekle, ko mu je zaživel v spominu prelepa velikonočna procesija s pesmijo in godbo gori po klancu in tam po ovinku...

Še celo na popoldansko slovesnost so prihiteli mnogi, a žal ne vsi, ki naj bi bili prišli radi svete birme. Dež je bil pač prehud. Zato prosim, da ne zamudite prilike in se prijavite dne 1. ali 8. maja popoldne na Paternalu, Avda. del Campo 1653.

Sveta brima

V nedeljo dne 15. maja ob 9h dopoldne bo Msgr. Dr. Antonio Rocca, buenosajreški pomožni škof in generalni vikar, v naši kapeli na Paternalu, Avenida del Campo 1653, prvič službeno obiskal slovensko kolonijo. Po slovesnem sprejemu bo najprej sveta maša, nato birmovanje slovenskih otrok.

Naj bo ta slovesnost tudi zato vsestransko čim lepša, da bomo napravili tak vtis na prezvvišenega gospoda škofa in njegovo spremstvo, kakor ga zasluži naša slovenska kulturnost. Zlasti se udeležimo teh slovesnosti v čim lepšem številu in skrbimo za čim vzornejši red. Prosimo, da se zaradi reda vsak brez-pogojno pokorava navodilom rediteljev, ki jih boste lahko na prvi hip spoznali po belem traku na levi roki.

Ob tej priliki naj noben slovenski otrok od šestih let dalje ne ostane brez zakramenta svete birme, dočim bodo po ameriški navadi pripuščeni h sveti birmi tudi mlajši.

Kaj je treba vedeti o sveti birmi?

1.) Birma je zakrament, ki podeli birmancu darove Svetega Duha, pomnoži posvečujočo milost božjo, duši vtisne neizbrisno znamenje borea Kristusovega, zlasti pa mu dá posebno božjo pomoč, da bo mogel tudi tedaj vztrajati v veri, kadar mu bo postavljena na preizkušnjo, kadar ga bodo zaradi vere morda zaničevali in preganjali.

2.) Darovi Svetega Duha, ki jih sprejme človek pri zakramentu svete birme, so: Dar modrosti, umnosti, sveta, moči, vednosti, pebožnosti in dar strahu božjega.

3.) Ker vtisne zakrament svete birme birmancu neizbrisno znamenje Kristusovega borea, se more sprejeti samo enkrat v življenju.

4.) Sveto birmo more veljavno prejeti vernik katerekoli starosti. V Evropi je navada, da jo dele šele otrokom po izpolnjenem šestem letu, v Latinski Ameriki pa jo prejemajo tudi mlajši.

5.) Zakrament svete birme deli škof ali od papeža pooblaščen duhovnik s polaganjem rok in maziljenjem s sveto krizmo, in z besedami, ki so predpisane od Cerkve.

6.) Kdor bi še ne bil krščen, ne more biti veljavno birman.

7.) Sveto birmo smo vsi dolžni sprejeti, dasi ni za zveličanje nujno potrebna.

8.) Birmanec, ki je že pri pameti, se pripravi na sveto birmo s spovedjo.

9.) Boter mora biti istega spola kakor birmanec in sam že birman. Če ne more biti osebno navzoč, lahko pošlje namestnika. Botrovo krstno ime dobi birmanec kot svoje drugo ime.

10.) Med botrom in birmancem nastane duhovno sorodstvo, ki nalaga botru dolžnost, da ščiti birmanca in posebno skrbi za njegovo krščansko vzgojo.

11.) Med tem, ko škof birmanca mazili, drži boter birmancu roko na desni rami. Ker vezanje traku, ki je pri nas doma v navadi, ni povsod običajno in še manj neobhodno potrebno, ga bomo tukaj opustili.

12.) Birmanci ne smejo preje iz cerkve, dokler niso bili vsi birmani in dokler niso prejeli skupnega škofovega blagoslova.

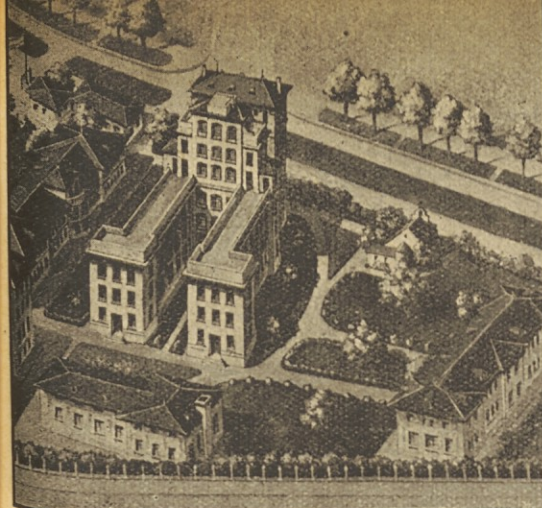
13.) Natančnejši pouk za birmance bo v nedeljo dne 1. in v nedeljo dne 8. maja popoldne ob četrti uri na Paternalu, Avenida del Campo, 1653.

14.) V soboto dne 14. maja naj pridejo vsi birmanci ob 4h popoldne na Paternal, da se vsi natančno navadijo, kako se jim je treba pri birmi obnašati, in da se konča birmanski pouk.

15.) Vsak birmanec bo dobil birmanski listek, Kdor ga bo izpolnil, naj zapiše najprej svoje krstno in šele potem družinsko ime.

16.) Glede oblek naj se vsak drži tega, kar mu razmere narekujejo.

SLIKI DESNO IN LEVO: V zavodu, ki je svetovno znan, se neprestano vrstijo obiski najodličnejših znanstvenikov vsega sveta. Stalno se mudi v zavodu zlasti po več mladih zdravnikov iz najrazličnejših držav. Žal da ni bilo med njimi doslej še nobenega Slovenca. Razumljivo je, da so pogostni tudi obiski iz najvišje argentinske, zlasti buenosajreške družbe, in prav posebej obiski njih, ki so darovali za zavod ogromne zneske in so posebno veselji vsakega njegovega razvoja. — SLIKA LEVO: Doktorja Roffo in Arce v razgovoru z gospo Rodríguez Larreta. — SLIKA DESNO: Doña Ana Bernal de Justo, soproga bivšega argentinskega državnega predsednika, v razgovoru z gospo Larreta in Becú.

SLIKA V SREDI: Pogled na buenosajreški Instituto de Medicina Experimental, o katerem podrobneje govori naše spodnja razprava, iz ptičje perspektive. Vsi paviljoni služijo izključno študiju in zdravljenju raka. Glavni vhod: Avenida San Martín 5481, na sliki iz zgornje desne strani, kjer zavodovi zdravniki brezplačno preiskujejo vse, ki sumijo, da so morda oboleni na raku in resnično bolne tudi brezplačno zdravijo. Za kritje ogromnih stroškov, ki so združeni z vzdrževanjem tako ogromnega zavoda, skrbi poleg redne državne podpore in znatnih zasebnih daril tudi Asociación de Caballeros para la Lucha contra el Cáncer, v kateri je večina njih tudi več Slovencev, dočim je eden izmed njih tudi član zvezinega glavnega odbora.

Temeljni pojmi o raku

Ne smatram, da je samo prav in primerno, če pozna mati vsaj temeljne pojme o rakastih boleznih, marveč mislim, da je to danes resna in sveta dolžnost vsake matere, kateri je na poseben način poverjena skrb za zdravje v družini, posebno pa, da je dolžna poučiti se o raku vsaka slovenska izseljenska mati v Argentini. Znano je namreč:

1) da je rak med izseljenci razmeroma posebno pogosten, in se zato lahko vsak čas pojavi v sleherni slovenski izseljenski družini,

2) da se ta strahotna bolezen širi vedno bolj;

3) da je rak neozdravljiv, kadar je že kaj bolj napredoval, kar pomeni, da je za rakom oboleni obsojen na smrt, če ni pravočasno iskal zdravniške pomoči;

4) da je nasprotno dandanes rak ozdravljiv, če ga začnemo zdraviti v prvih začetkih;

5) da so njegovi prvi začetki mnogokrat navidezno tako zelo nedolžni, da jih celó zdravnik, ki ni specialista, težko prepozna;

6) da napada rak tako otroke kakor ljudi v najlepši življenjski dobi, čeprav so mu posebno podvrženi ljudje po izpolnjenem 40. letu, posebno še ženske.

7) da se pojavlja na vseh delih telesa, na ustnicah, jeziku, v grlu, na pljučih, jetrih, v kosteh, v črevesju; na možganih itd., itd.

8) da imamo v Buenos Airesu za študiranje in zdravljenje te strahovite bolezni zavod, ki je del buenosajreškega vseučilišča, dobiva za svoje delo bogate darove mnogih uvidenih in premožnih zasebnikov, posebno tistih, ki so v svoji lastni družini poizkusili strahotne posledice te bolezni, dočim mu naklanja argentinski državni proračun letno po četrtilijona pesov stalne podpore, in je vsled tega ena izmed tozadevno najboljše opremljenih ustanov na svetu, vsled česar se je v Buenos Airesu razmeroma najlažje obvarovati te strahovite bolezni in njen morebiten začetek brezplačno, pa strokovnjaško in temeljito ozdraviti.

9) da ni dovolj, če mati sama pazi in se varuje rakastih obolenj na sebi in na članih svoje družine, mar-

več naj tudi svoje otroke pouči o raku in tako pomaga razširjati ta važni zdravstveni pouk in uničevati tako hudega sovražnika vseh ljudi.

Iz malega raste veliko. Ta stari slovenski pregovor se uveljavlja povsod. Tudi pri rakastih obolenjih, ki se znajo v razmeroma kratkem času razrasti v neozdravljive smrtne rane. Toda tudi za zdravljenje je skraja dovolj prava malenkost. Morda par kapljice alkohola na ranico, ki krvavi in se noče zaceliti. In če postane sumljivejša, brezplačni pregled v INSTITUTO EXPERIMENTAL DEL CANCER, Avda. SAN MARTÍN 5481, Buenos Aires.

Naslednji podatki so povzeti po letaku, ki ga je založil zgoraj omenjeni zavod za pobijanje raka pod vodstvom vseučiliškega profesorja doktorja Angela Roffa, dočim je samo Duhovno življenje že obširneje pisalo o raku in zlasti priobčilo avtoriziran prevod Roffove poljudno-znanstvene razprave: "Kaj moramo vedeti o raku", z mnogimi ilustracijami (številke 97 in 99), izmed slovenskih izseljenskih listov pa je priobčel bivši Slovenski Tednik v 13 številkah 10 daljših člankov o boju z rakom.

Na nevarnost raka nas opozarjajo gotova začetna znamenja. Ravno tako pospešujejo rakasta obolenja nekateri načini življenja. Če jih poznamo in upoštevamo, more to naše znanje v pre mnogih slučajih preprečiti obolenje, prav velikokrat pa tudi rešiti življenje že obolelega človeka.

Zlasti pospešujeta razvoj raka alkohol in tobak. Največji odstotek raka na ustnicah, jeziku, požiralniku in v sapniku imamo med kadilci. Važno je zdravo zobovje. Največji odstotek tako pogostnega raka na prebavilih, v želodcu in na črevesju, imamo med tistimi, ki uživajo čez mero alkoholnih pijač.

Naslednja znamenja pa so dostikrat znaki začetka najačnega se raka:

Gnojne ranice, ki krvavijo in se nočejo zaceliti.

Bradavice, ki se začno gnojiti in krvavijo.

Znamenja, ki jih imajo nekateri od rojstva, pa se naenkrat začno širiti.

Krvavi iztoki iz maternice, ki se začno večkrat ponavljati.

Bolečine v želodcu ali v črevesju, ki trajajo preddolgo časa.

Trdi tvorci, ki nastanejo pod kožo na vratu, na prsih ali na kateremkoli delu telesa, čeprav ne bolijo.

Opetovano pojavljanje krvi v seči ali blatu.

Če opazite na sebi ali na svojih katerega izmed teh znakov, se takoj zatecite k zdravniku. Ne poslušajte "dobrohotnih" nasvetov ljudi, ki niso poklicni zdravniki, da ne izgubite časa in ne zamudite možnosti za ozdravitev. Ogibajte se ljudi, ki vam obljubljajo ozdravljenje s sredstvi, ki jih ni potrdila zdravniška veda. Obrnite se na "Zavod za poizkusno zdravljenje, za proučevanje in zdravljenje raka", ki vas bo brezplačno pregledal. Ne pustite raku časa, da bi se razvil.

Letak gornje vsebine je bil v mnogo stotisoč izvodih razširjen po vsej Argentini, in tvori za sedaj glavno sredstvo za širjenje razumevanja važnosti zdravljenja raka v njegovih prvih začetkih. Uspehi tega skromnega letaka so bili presenetljivi, kar posebno nazorno dokazujejo naslednji podatki:

Leta 1924 je samo 3.15 o/o na raku obolenih prišlo na zdravniški pregled tekom prvega meseca potem, ko so opazili prve znake bolezni, to je v času, ko je rak

skoraj vedno ozdravljiv. 15.10 o/o se jih je zglasilo na zdravniški pregled tekom prvih treh mesecev obolenja, ko je bolezen deloma, v nekaterih slučajih, še vedno ozdravljiva. 81.75 o/o, torej več kakor štiri petine, pa jih je iskalo zdravniške pomoči, ko je bilo že prepozno.

Vsled čitanja zgoraj omenjenega letaka pa jih je prišlo leta 1931 že 53.12 o/o na zdravniški pregled že tekom prvega meseca, ko so opazili prve znake bolezni, torej v času, ko je rak skoraj vedno ozdravljiv, 13.89 o/o jih je prišlo čez tri mesece, in samo še 32.99 o/o jih je prišlo prepozno.

Samo 33 smrti od vsakih sto, ki so bili oboleni za rakom, mesto 82, je vsekakor lep napredek! Pouk torej med Argentineci ni bil zastoj. In zadnjih sedem let so zadevne številke še mnogo ugodnejše, čeprav bodo zaključeni točni računi šele koncem leta 1938.

Posebno je naravnost greh zanemariti raka v Buenos Airesu, kjer deluje tako vzoren in vsestransko najmoderneje opremljen zavod za zdravljenje raka. Zapomnite si njegov naslov: **Avda. SAN MARTÍN 5481**, v okraju Villa Devoto. Stranke, ki prihajajo pri- vikrat na pregled, sprejemajo zdravniki vsak ponde-

ljek, sredo in petek od 10h dalje. Treba se je prijaviti v tajništvo, paviljon levo od vhoda. Proti neznatnemu plačilu \$ 1.50 dobi vsak prosilec številko, pod katero ga vodijo ves čas zdravljenja. Doslej je število priglancev preseglo 50.000 oseb.

Ing. C. Jekovec, Buenos Aires.

Slika na levi: Em. kardinal Copello blagoslovja temeljni kamen za nov paviljon dr. Roffovega instituta, ki bo te dni izročen svojemu namenu. Na kardinalov desnici general A. P. Justo, danes predsednik republike Argentine, na levi pa ustanovitelj in ravnatelj zavoda za študiranje in zdravljenje raka dr. Ange Roffo.

MATERINA LJUBEZEN

Najbolj grozna izmed vseh pesmi, kar jih poznam, pa tudi ena izmed najlepših, bretonska narodna, nekako takole poje o materi, o materinem sreču, o materini ljubezni:

Živel je fant, ki je ljubil deklé. Ali ona je imela trdó sree. In mu pravi: da sprevidim, če me res ljubiš takó iz srečá, pojdi, ubij svojo mater, iztrgaj ji iz prsi sree, in mi je prinesi, bo za mojega psa. — In šel je fant, in ubil je mater svojó. Iztrgal ji je iz prsi sree. Še vse gorko in krvavo je biló, ko je hitel z njim iz dšsedanjega materinega, na svoj novi dom. In ko je držal srce visoko v obeh rokáh in hitel in tekel, je zadel z nogo ob kamen, padel, in iz rok se mu je zakotalilo materino sree v cestni prah. Takrat je spregovorilo sree, materino sree, in je vprašalo v skrbah: "Moj sin, ali si se kaj močno udaril?"

Tej zgodbi bi ne bilo treba prav za prav ničesar dostavljati in pripominjati. Že s tem prvim odstavkom bi lahko končal pričujoči sestavek o materini ljubezni. Materino srce je namreč v svoji ljubezni nedopovedljivo in nerazumljivo.

Dobro nam je znano, kako visoko da cení in kako zelo da hvali ljubezen sveto pismo. Seveda pred vsem ljubezen do Boga, o kateri približno takole govori:

"Če bi govoril kakor najboljši govorniki, s človeškimi in angelskimi jeziki, in če bi znal moliti ne kakor človek, ampak kakor angel, ljubezni pa bi ne imel — kakor brneč bron sem ali zveneče cimbale, katerih glas je morda prijeten za uho, zaradi katerega pa ne morejo imeti ne zvon ne cimbale nobenega zaslužnja in nobene posebne notranje veljave. Če bi bil prerok in bi vse vedel, poznal vse skrivnosti, če bi imel táko vero, da bi goré prestavljal, ljubezni pa bi ne imel — nič nisem. Če bi razdal ubogim v živež vse svoje imetje, ne samo imetje, ampak bi samo svoje teló vrgel v ogenj, in bi zgorel zato da komu pomagam, pa bi to storil iz kakega drugega vzroka kakor iz ljubezni, mi vse to nič ne koristi, zakaj ljubezen in samó ljubezen daje dobrim delom veljavo. Ljubezen je več vredna kakor vse drugo!" — In naprej razlaga ista božja knjiga: "Ljubezen je potrpežljiva, dobrotljiva, ni nevoščljiva, ni častilakomna, ne išče svojega, ne da se razdražiti, ne misli hudega, ne veseli se krivice, ampak pravice, vse prizanese, vse véruje, vse upa, vse pretrpi." Nato Pismo zagotavlja: "Vse kar je na svetu bo minilo in prešlo, ljubezen pa nikoli ne mine." —

Končno božja beseda še enkrat povdari: "Tri stvari so na svetu bolj imenitne, več vredne kakor vse druge: Vera, upanje in ljubezen. Največja med njimi pa je ljubezen."

Tako govori sveto pismo o ljubezni do Boga, ki je kljub vsemu, kljub vsem našim slabostim in napakam, vendarle še nekaj čuvamo v svojih sreih.

Prav to pa velja tudi o ljubezni na sploh in še prav posebej o ljubezni matere. Saj je ta ljubezen tako nerazumljivo velika — ljubezen je na splošno nerazumljiva in se dostikrat ne izživlja po zakonih pameti — da bi je človek sam od sebe niti ne zmogel, marveč mora izhajati iz Boga, ki jo je vlil v dušo leherne matere, tako da bi morali hvaliti prav za prav Boga, kadar matere hvalimo zaradi njihove ljubezni. Vendar je prav, če na praznik krščanskih mater, ko bi lahko hvalili naše matere zaradi mnogih njihovih lepih lastnosti, zlasti povdarimo, jih zlasti proslavljamo zaradi njihove nerazumjive materinske ljubezni, čeprav je zanjo težko najti primernih besed.

Morda ste že brali, slšali ali celó videli, kako je bil na smrt obsojen človek. Sodniki so se zgražali nad njim. Njegov zagovornik je mogel najti kaj malo besed v zagovor njegovih del. Časopisi so pisali o njem kakor o izvržku človeške družbe, zadnjem izmed ljudi, najbolj ničvrednem, ki res ne zasluži, da bi še živel na zemlji. Sedaj bo prejel zaslužen kazni. Smrtna obsodba bo izvršena nad njim. Pod vislice ga peljejo. Njegovih tovarišev in prijateljev, njegovega ččeta, njegovih bratov, njegove žene — nikogar ni zraven. Sram jih je. Sram jih je, da so imeli kadarkoli kake zveze s tem ničvrednim človekom. Poněkod je postavno prepovedano žalovati za njim. Vendar boste našli skoro v vsakem poročilu zapisano, kako je obsojenčeva mati spremila svojega sina tudi na tem najžalostnejšem potu, samo če jo je še imel. Kako je do konca upala v sinovo nedolžnost, mislila da se je moralá zgoditi kaka pomota, kako je do zadnjega trdno upala vsaj v pomiloščenje in odpuščenje že odmerjene kazni, kako pa je potem, ko se je izkazalo, da ni nobenega upanja več, betežna, žalostna, sključena, skrušena izkazala svojemu sinu tudi še to zadnjo ljubav. O, mati vse prizanese, vse odpusti, vse veruje, vse upa, vse pretrpi, zato ker ljubi, ljubi brez meje in brez konca.

Ko sem se pred kratkim mudil v domovini, sem

živel nekaj tednov v bližini starega ljubljanskega pokopališča pri sv. Krištofu. Takrat se je nahajala na pokopališče tudi še mrtvašnica, kamor so na mrtvaški oder polagali samomorilce in kjer so vršili nad njimi obdukeje.

Kako žalosten je tak samomorilčev pogreb. Celó Cerkev, ki se zlasti v vseh težkih in najtežjih trenutkih človeškega življenja izkazuje kot dobra in vse odpuščajoča mati, je to pot odrekla svojo tolažbo. Civilen pogreb se žalostno vije na neposvečeno zemljo. Brez križa in brez duhovnika. Vsakogar je sram udeležiti se takega pogreba. Mati, samomorilčeva mati pa kljub vsemu tudi na takem pogrebu nikdar ne manjka, samo če še živi. Materina ljubezen je pač tako velika, da je kar nerazumljiva, nepopisljiva, in da se nam zdi včasih naravnost nespametna. V nobeni sili, v nobeni stiski, v nobeni zmoti, v nobeni zablodi ne zapusti svojega otroka, tudi takrat ne, kadar ga je že vse drugo zapustilo. Njena ljubezen in dobrotastost ji že kar nekam prirojeni. Tako zelo, da v kakšnih posebno težkih okoliščinah, ko je izključena vsaka človeška pomoč, ko niti mati sama ne more več pomagati sádu svojega telesa, ne samo otroci, marveč tudi odrasli kar nekako po nagonu, ne da bi morda Bog ve koliko premišljevali, kličejo na pomoč svojo mater. Kder je bil kdaj v bolnici, med težko bolnimi, bo to rad potrdil. Kdor je bil v vojski, ne bo nikdar pozabil bolj in bolj pojemajočih obupnih prošenj in klicev: mama mia, mama mia... klicev ranjenih vojakov, katerim ni mogel pomagati nihče več...

Pa tudi če ne gremo tako daleč, če v nemar pustimo take izredne primere materinske ljubezni, če se ozremo samo na naše povprečne in vsakdanje matere, ki jim — hvala Bogu — okoliščine niso dale nikdar prilike, da bi na tako izreden način izkazovale ljubezen svojim otrokom, moramo občudovati njihovo ljubeče materinsko sree.

V bolečinah je dala mati otroku življenje, pa je tako po rojstvu bolečine brž pozabila, od veselja, da je bil človek rojen na svet. Ob otrokovi zibelki ji je bilo morda velikokrat na jok, pa je zatajila svojo bolečino in otroku na ljubo pela, da ga razveseli in da bi ne plakal. Miri ga, varuje, hrani, brani, oblači, vzgaja, uči. V kakšnih skrbih je za vse njegove majhne, vsakdanje, pa vendar tako važne potrebe in težave. Morda svojemu otroku ni mogla dati veliko. Ampak dala mu je vse kar je imela, vse kar je mogla. Kolikokrat je bila morda iznajdljiva njena ljubezen in je tudi tam našla pomoči, utehe, tolažbe za svojega ljubljencega, kjer bi človek mislil, da ničesar več dobiti ni mogoče.

O, nobenega dvoma ni: dovolj vzrokov imamo, da občudujemo to ljubezen, da se našim materam zanj zahvaljujemo, da slovesno praznujemo materinski dan.

V moji službi se mi večkrat dogodi, da pridem med zašle, iztirjene, propadle, strte, uničene ljudi, ali da sami pridejo k meni tožiti, se izgovarjati, opravičevati in tolažbe prositi, pomoči iskati in opore. Čeprav imajo skoro vsi ljudje radi matere, se mi je vendarle že parkrat zgodilo, da se je kdo začel opravičevati

češ: veste, jaz sem imel slabo mater. Njen greh še danes polje po mojih žilah in mi ne da miru. Takrat mora biti človek zares žalosten. Žalosten obeh: matere, ki res ni mogla biti Bog ve kako vzorna mati, da je zapustila v otrokovi duši tak spomin, še bolj pa žalosten fanta ali dekleta, katerima je njun zagovor v gotovo obtožbo. Povsem določna in brez izjeme veljavna je namreč tista božja zapoved, ki pravi: Spoustuj očeta in mater, in ne pozna nobene izjeme. Nisi in ne moreš biti ti, otrok, sodnik svoje matere. Ne moreš poznati in ne razumeti vseh razmer, v katerih je morda težko trpela zate, bila zaničevana, prezirana, brezpravna, je plākala in obupovala, in ti je samo zato dala malo, ker ti več dati mogla ni.

O materi bi bilo mogoče govoriti še zelo veliko. O materi na sploh, bodisi, da je imenitna gospa, oblečena v svilo, bodisi da je preprosta kmečka žena z ruto na glavi, nagubanim čelom in žuljavimi rokami, bodisi, da je izseljenka, ki ni zapustila samo očetove hiše, marveč tudi domovino, da boljše preskrbi svojo družino.

Mi bomo ob tej priliki posebno počastili našo slovensko kmečko mater, mater velike večine slovenskih izseljencev. Morda je njeno telo sključeno od teže let. Njen obraz je morda zakopan v skrbi. Trpljenje dolgih let je pustilo morda globoke sledi v gubah njene čela in njenih lic. Posvetnih veselje njeno življenje skoro ni poznalo, marveč se je enakomerno vrstilo v njem rano jutro — pozen večer — trpeča noč... in potem spet skraja v eno mer tako naprej. Vendar je bila to mati, ki nam je dala vso svojo ljubezen, in nam iztisnila iz duše zadnjo kapljo svoje dobrote.

Naše nadaljnje počeščenje in naša zahvala naj velja v posebni meri vsem našim mnogim dobrim in občudovanja vrednim slovenskim izseljenskim materam! Naša zahvala za vse njihove nedopovedljive skrbi in trude po najrazličnejših deželah sveta, po mrzli Kanadi, vročem Brazilu, po daljnem Egiptu, po nemških francoskih, belgijskih, nizozemskih in luksemburških delavskih kolonijah, po delavskih naselbinah južne Srbije, po vele mestih kakor tudi po samotnih planjavah Severne in Južne Amerike, in povsod drugod, kamor so se razšle bodisi same bodisi za svojimi možmi, da se s skupnimi močmi trudijo za svoj rod in po svojih najboljših močeh tudi v največjih težavah in nevarnostih vzgajajo svojo ljubljeno mladino, in jo tudi tam, kjer ni že skoraj nobenega upanja več, skušajo ohraniti Bogu in domovini. Kdo bi mogel popisati vse njihove raznovrstne bolečine med tujimi in dostikrat sovražnimi ljudmi? O, kako se motijo tisti v domovini, ki mislijo, da izseljenci in izseljenke v golem izobilju živijo srečno in zadovoljno življenje! Mi, ki že mnogo let od blizu gledamo njihovo življenje in vemo, da je velikokrat in redno močno drugačno, jih prosimo, naj sprejmejo to našo skromno današnje številko Duhovnega življenja kot izraz naše javne in slovesne zahvale za njihovo veliko, dostikrat nerazumljeno, dostikrat pa tudi že res kar nerazumljivo ljubezen.

Jaz vem: hkrati ko govorim o materi, bi moral govoriti o ženi, svojemu možu tovarišici in pomočnici. Lahko bi zašel v hvale, ki jih je spet polno sveto pis-

mo: O dobri žen, ki je kakor zaklad in se je vse dobro naselilo z njo v moževo hišo, o ženi, kakor jih v plačilo daje Bog posebno bogoljubnim možem. In še o marsičem drugem bi moral govoriti, ko govorim o materah. Posebno kadar govorim o slovenskih izseljen-skih materah. Vendar naj ostanem pri tem, kar je v njih najvažnejšega: pri hvali in občudovanju njihove sto daje: Največja pa je ljubezen.

In ko se čudimo naših živim materam in se jim za njihovo ljubezen zahvaljujemo, ko imam zlasti v mislih naše slovenske izseljenske matere in prav posebej slovenske izseljenske matere v Južni Ameriki in v Argentini, Vas prosim, da v duhu pohitimo tudi tja daleč v domovino, v našo domačo župno cerkev in na pokopališče v njeni bližini ali okrog nje. Koliko trupel dobrih, zlatih slovenskih mater že počiva tam! Kdo jih bo preštél? Gnijejo ali so že strohnele. Vsled prevelike ljubezni do nas so se bile njihove duše včasih celo kaj pregrešile in morajo sedaj poravnati pravičnemu Bogu svoj dolg do zadnjega vinarja, Mi smo sicer prepričani, da se je nad vsako izmed njih na svoj način uresničilo kar je povedal Jezus o Mariji Magdaleni: "Veliko ji bo odpuščeno, ker je veliko ljumaterinske ljubezni, kateri tudi sveto pismo prvo mebila. Vendar ne bo samo primerno marveč je tudi pravično, če se jih vsaj s skromno molitvijo spomnimo na njihov praznik, na materinski dan.

In še ene dobre matere ne smemo pozabiti: naše skupne, božje matere Marije.

Mislim, da je Duhovno življenje svojčas že obširneje poročalo o misijonarju, ki je bolan prispel na cilj svojih potov, Japonsko. Moral je v bolnico. Takó sam je bil in žalosten. Majhen spominek ga je vendar tolažil. Imel je podobico božje matere Marije. Večkrat jo je vzel iz svoje molitvene knjige, brevirja, in se zagledal vanjo. Poganske japonske bolniške strežnice so brž zapazile, kako da se razjasni tujčev obraz, kadarkoli se je zagledal v malo sličico. Hotele so vedeti, koga da podoba predstavlja. Kako naj jim misijonar, ki je razumel komaj par besed japonskega jezika, v kratkem to razloži? Odgovoril je zato: To je moja mati! Strežnice pa vse iz sebe od veselja, kakšno lepo mater da ima beli tujec. Bil je ravno mesec majnik in japonska dežela je bila vsa odeda v češnjevo cvetje. Ravno so obhajali dva dni trajajoči preveseli praznik cvetočih češenj. Nič se niso pomišljala dobra dekleta: natrgala so cvetočih češnjevih vejic in napravile cel oltarček okrog Marijine sličice na misijonarjevi omarici. Lahko si mislite njegovo veselje, pa tudi njegovo misel lahko uganete: kako bi te poganske deklice šele proslavile Marijo, če bi kaj bolj natančno vedele, kdo da je!

Kako bi tudi mi pozabili svoje nebeške Matere, ko praznujemo materinski dan, praznik vseh naših mater, ko se zlasti spominjamo njihove nedopovedljive in naravnost nerazumljive ljubezni!

Kastelic Jožef, Buenos Aires.

Cecilijina mati

Odlomek iz Zaročencev, znamenitega zgodovinskega romana iz 17. stoletja, ki ga je napisal Aleksander Manzoni, za našo revijo pa je prevedel ta odstavek gospod Ciril Kren, Avellaneda (Uredništvo).

Strahotna kuga je sleherni dan bolj rdečila gornejtalsko mesto Milan. Ljudje so umirali kar po cestah. V dolgih procesijah so se žalostno zibali po ozkih in tihih srednjeveških mestnih ulicah vozovi, polni mrtvih človeških trupel. Po eni izmed teh tihih cest je monat (tako so imenovali vse, ki so skrbeli za pokopavanje mrtvih) pridno potiskal ročni voziček, že poln mrtvecev. Kmalu se je ustavil pred borno hišo.

Na vratih se je pokazala ženska postava. Obraz je kazal, da je že priletna, vendar še ne stara. Oči ni imela objokanih, vendar je bilo videti, da je pretočila obilo solz. Na rokah je imela svojo devetletno mrtvo hčerko. Otrok je bil skrbno napravljen, lasje gladko počesani in razprteni na čelu, obleka bela. Kakor da je pripravljena za velik in že dolgo pričakovan praznik. Ni je nosila v naročju ležeče, marveč je deklica sedela na rokah svoje matere. Prsi so se dotikale prsi, kakor bi bila živa. Ena dekličina ročca je bila spuščena po materinem hrbtu in je bila bela kakor vosek. Glavica ji je mirno počivala na materini rami.

Neusmiljeni monat se je približal, da sprejme deklico. Mati, ki je bila na to pripravljena, se umakne za korak in pravi: "Ne dotikajte se je! Sama jo bom položila na mrtvaški voz." Nato je spustila mošnjo denarja v monatovo roko, ki jo je bil mož poželjivo od-

prl, in nadaljevala: "Obljubite mi, da se je ne bo nihče dotikal. In pokopljite jo stoječo." Monat se je bodisi vsled denarja bodisi iz spoštovanja do žene priklonil in položil roko na prsi, kakor da se hoče zahvaliti in pripraviti na vozičku prostor za novega gosta. Mati poljubi hčerko na čelo in jo kakor na mehko posateljo položi na mrliški voz, pokrije jo z belo rjuho in se poslovi od nje: "Z Bogom. Cecilija! Počivaj v miru! Zvečer bomo tudi mi prišli za teboj, in potem bomo ostali vedno skupaj. Med tem moli za nas, kakor bom tudi jaz molila za te in za druge." Potem se je obrnila k monatu: "Ko boste šli danes zvečer mimo te hiše, vstopite, da odnesete tudi mene, in ne samo mene..."

Nato se je mati vrnila v hišo. Čez nekaj trenutkov se je pokazala na oknu. Na rokah je držala svojo mlajšo hčerko. Bila je še živa, a na obrazu je že stala smrt. Slonela je na oknu in gledala tako nespodobni pogrebni spreved svoje hčerke, dokler se za hišami ni izgubil mrliški voz.

Kaj naj sedaj naredi uboga mati, kakor da polož svoje mlajše dete na posteljo in se vleže prav blizu nje, da skupaj umrjeta, kakor kadar gre kosa po rožnem polju in pade zrela roža s še ne razevelim popkom vred.

Sveta Hema,

GROFICA KRŠKA

SVETA SLOVENSKA MATI
IZ ENAJSTEGA STOLETJA

Dne 1. januarja letošnjega leta 1938 je bila službeno in slovesno proglašena svetnicam bivša krška grofica sveta Hema. Ker uživa sveta Hema izredno velike časti med slovenskim prebivalstvom nekaterih pokrajin, in ker splošno mislijo, da je bila slovenskega rodu, naj podamo v naši današnji slovenskim materam posvečeni številki, nekaj podatkov iz njenega bogatega življenja.

Rojena je bila Hema v drugi polovici desetega stoletja, in je bila plemenitega rodu. Njeni starši so bili grofje v Brežah in Selčah na Koroškem.

Ko je mlada grofična odrasla, se je poročila s savinjskim plemičem Viljemom. Viljemov praded je bil Valtuni, kakor navajajo listine, ki so tisti čas rade pačile slovenska imena, in je bilo njegovo pravo ime najbrže Valjhun ali Volkun, torej pristno slovensko. Kot Hemininega deda imenujejo iste listine Zwentipol, da, kar ne more biti drugo kakor Svetopolk. Po teh imenih bi se dalo soditi, da sta bila slovenskega rodu tako Hema kakor tudi njen soprog Viljem, in sicer potomeca starih slovenskih plemiških družin.

V zakonu se jima je rodil sin — legenda imenuje dva sinova — ki pa je umrl v mladeniški dobi. Hemin mož Viljem se je podal že čez nekaj let zakonskega življenja na daljno božjo pot, na svetniške grobove, najbrže v sveto deželo, in se ni več vrnil.

Hema je bila sorodnica nemškega cesarja Henrika II., ki mu je zgodovina dala ime Sveti. Njen rod je bil torej zelo odličen in družba, v kateri se je vsaj od časa do časa sukala, zelo visoka.

Ravno tako je bilo zelo veliko njeno bogastvo. Kot krška grofica je gospodovala prostranim pokrajinam ne samo po Koroškem in Štajerskem, marveč tudi v okolici Jesenic in Škofje Loke na Gorenjskem, in v okolici Mokronoga na Dolenjskem. Po izgubi moža in sina je plemenita gospa posvetila verskim namenom sebe in vsa svoja posestva. V dolini reke Krke na Koroškem je ustanovila samostan za sedemdeset devic in drugega za dvajset redovnikov. Imetje teh dveh samostanov je bilo porabljeno pozneje za ustanovitev škofije v Celovcu, ki se službeno še danes imenuje krška škofija, in je bil njen prvotni sedež sploh v razmeroma mali vasi Krka na Koroškem. Drugi del zemljišč pa je s podrejenim prebivalstvom vred podarila solnograjskemu in bamberskemu škofu za ureditev dušnega pastirstva po njunem prostranem ozemlju. Sama je sprejela iz rok solnograjskega nadškofa redovno obleko. Pred vstopom v samostan je odredila, da si more vsak prvorojenec na posestvih, ki so bila kdaj njena, kupiti popolno svobodo za razmeroma malen-

R E D O V N I C A

kostno odškodnino pol talenta in petnajst denarjev. Ta določila more seveda samo tisti prav razumeti, kdor pozna svojevrstni sestav srednjeveške fevdalne družbe, po katerem je bila pridržana svoboda samo plemiškim družinam in le redkim posameznikom iz drugih stanov. Preprosto ljudstvo ni imelo niti osebne svobode niti lastninske pravice. Ni se moglo svobodno seliti iz kraja v kraj, ne si svobodno izbirati poklica in zemlja, katero so na primer kmetje obdelovali, ni bila njihova last. Odločitev te plemenite žene je bila zato za tiste čase drzna, dalekovidna, napredna in naravnost nasprotna takrat veljavnim državnim postavam.

V samostanu je živela Hema strogo redovno življenje in odklanjala vsa vodilna mesta. Umrla je najbrže leta 1045. Ljudstvo jo je začelo takoj po njeni smrti častiti kot svetnico. Prav posebno so Slovenci že od nekdaj radi romali na njen grob. Ne samo Koroški Slovenci ampak tudi Kranjci. Tudi v Argentini nas živi nekaj, ki smo bili na skupnem romanju pri sveti Hemi.

Zgodovina teh romanj je tako svojevrsna, da bi res zaslužila spretnega peresa, ki naj jih podrobneje opiše.

Ker se dandanes vračajo romarji z vlakom in hodijo samo v eno smer peš, trajajo današnja romanja nekaj manj kakor ves teden, dočim so trajala še pred razmeroma pičlimi leti nad en teden dni. Najbrže se jih zaradi napornih potov udeležuje več moških kakor žensk. Med romarji se razvije neko posebno prijateljstvo, ki ostaja čudno trajno. Zato se ga udeležujejo v glavnem vsa leta isti ljudje, ki ga že po trideset, štirideset, pa tudi več let niso še nobenkrat opustili in se razgovarjajo o romanju skoro vsakokrat, kadar se snidejo. Čudno je, da je med njimi le izjemoma kakšno leto tudi duhovnik, pa vendar vlada med romanjem vse dni prav velika zbranost in zgledna pobožnost. Že od božiča naprej se romanja vesele in vsa fara govori o njem, čeprav je določena za pot šele tretja sreda po veliki noči. Samo ob sebi je razumljivo, da imajo romarji svojega posebnega vodja, ki ga zadnji romarski dan izvolijo pri Sveti Helmi za prihodnje leto, in mu koncem romanja izročijo vodjeve insignije. Tudi je zanimivo, da po zanesljivih poročilih ni romanje nikdar prenehalo, od časov Hemine smrti sem. Tudi ne za časa cesarja Jožefa II., ki je poleg svojih drugih verskih in cerkvenih novotarij izrečno prepovedal tudi romanje na grob blažene Heme.

Prvotno so prehodili romarji vso dolgo pot peš. Danes se pelje večina do Celovea z vlakom in se prične pravo romanje šele v celovski stolni cerkvi. Tu prevzame romarski vodja svoje vodstvo in s križem in romarskim banderom na čelu se pomikajo med petjem in glasno molitvijo skozi celovško mesto proti slavni Gospej Sveti, kjer prenočujejo. Šele zadnja leta so vsled političnih napetosti opustili glasno slovensko petje na celovških mestnih ulicah.

Gospa Sveta je danes skoro čisto nemška župnija,

vendar mora imeti že zaradi teh naših romarjev slovenskega kaplana, oziroma kanonika, kakor jih imenujejo zaradi svoječasne imenitnosti tamošnje cerkve. V lepi in ponosni staroslavni cerkveni stavbi, ki jo je bivilo avstrijsko društvo za varstvo spomenikov zadnja leta popolnoma prenovilo, odkrilo v njej celo vrsto mnogo stoletij starih prelepih slik, in ji dalo sploh sijaj, kakor ga je imela v davnih dbrih časih, opravijo vsi romarji spoved in prihodnje jutro prejmejo sveto obhajlo.

Skozi znamenito gospodsvetsko polje z vojvodskim prestolom, ob katerem so svojčas v slovenskem jeziku in po točno določenem sporedu umeščali deželne kneze, gre romarska pot mimo bivšega koroškega glavnega mesta St. Veit, tri dni hoda daleč. Seveda romarji ne molijo ves čas, marveč se tudi razgovarjajo, smejejo, pojejo, posebno pa si pripovedujejo zgodbe iz življenja svete Heme, njenega moža, in njunih dveh sinov, zgodovino božjepetnih cerkvá, ki jih spotoma obiskujejo in katerih lepoti se more človek komaj načuditi, o znamenitih dogodkih iz prejšnjih romanj, govorijo, romarji ki so se sešli iz različnih krajev, si obnavljajo prijateljstvo in si pripovedujejo važnejše dogodke zadnjega leta, svoje osebne pa tudi javne, in jih komentirajo, razgovarjajo se o novicah, ki so jih zvedeli spotoma, opazujejo življenje in navade ljudi mimo katerih jih pelje pot, primerjajo način obdelovanja zemlje po teh krajih z načinom v njihovi domovini, in tako naprej. Sploh sem opazil, da so ljudje, ki hodijo na božjo pot h sveti Hemi nekam brihtnejši in tudi zgolj gospodarsko naprednejši kakor njihovi ostali sovaščani, kar je končno tudi razumljivo.

Proglasitev blažene Heme svetnicam bo gotovo tudi v naših, takim ljudskim pobožnostim malo prijaznih časih, le še bolj poživila to starodavno, ljubko in hvalevredno romanje na grob te svete slovenske matere in edine slovenske svetnice.

Štefan Vogrine, Rio de Janeiro.

SIROTA JERICA

"Vstani, vstani, Jerica,
vstani, ženi vole past
tjakaj v reber zeleno!" —

"Čakajte, oj mati vi,
da danove odzvoni,
petelinčki odpojo!"

"Vstani, vstani, Jerica,
vstani, ženi vole past
tjakaj v reber zeleno."

Jerica res vstala je,
past voličke gnala je
tjakaj v reber zeleno.
"Pasite, volički se,
da grem k svoji materi
tja na britof žegnani,
kjer so grobje velbani.
Črna zemlja, odpri se,
črna zemlja, materin grob,
da vam potožila bom,
vam srce odkrila bom!" —

Zemlja se odprla je,
črna zemlja, materin grob,
Jerica tožila je:
tako govorila je:
"Mati, mati, mamica,

pač 'mam hudo mačeho;
preden še dani zvoni,
petelinčki odpojo,
me pokliče, me zbudi,
moram gnati vole past
tjakaj v reber zeleno.
Pri vas pa ležala sem,
da sijalo sončece,
je na mehko posteljco.
Mati, mati, mamica,
pač 'mam hudo mačeho;
peče mi iz pepela kruh,
z drobnim peskom ga soli;
in kadar mi reže ga,
ureže mi tak tankega,
da se vidi skoz njega;
zraven vselej krega me.

Vi ste pekli belega,
rezali na debelo ga,
z maslom ste ga mazali,
zraven se mi smejali.
Mati, mati, mamica,
pač 'mam hudo mačeho;
kadar ona češe me,
tak z grebeni strže me,
da mi teče črna kri;
ko ste vi česali me,

gladko ste česali me,
milo božali ste me,
Mati, mati, mamica,
pač 'mam hudo mačeho;
postelj imam tako trdo,
nikdar ne postelje je,
devlje v zgjavje trnje mi,
devlje v znožje pesek mi,
Vi ste mehko dali mi,
vsak ste dan postlali mi,
vsak ste dan zrahljali mi,
Mati, mati, mamica,
biti mi ni več doma."

Mati govorila je:
"Pojdi Jerica domu,
priporoči se Bogu!"
"Mati, mati, mamica,
biti mi ni več doma;
tu pri vas ostala bom."
Leže Jerica k materi
in tako še govori:
"Boljši mati so mrtva
Kakor živa mačeha."
Komaj te izgovori,
svojo dušico spusti.

(Slovenska narodna pesem.)

S. Hozana Genorio

SLOVENSKA ŠOLSKA SESTRA, RODOM IZ STAROSLAVNE STISKE ŽUPNIJE NA DOLENJSKEM, JE DNE 30. MARCA 1938 KOT PRVA IZMED SVOJIH TOVARIŠIC V ARGENTINI ODŠLA H GOSPODU PO SVOJE PLAČILO

Gospod je stopil v svoj vrt, da bi si lilij natrgal. Ozrl se je v Tvoj deviško beli cvet, in presajena si bila na nebeške livade...

Človeško življenje je na splošno radost in bolest, in tako je bilo tudi Tvoje.

V osemnajsti pomladi življenja Te je poklical skrivnostni klic: Hodi za menoj. Razumela si in vstrepetala za trenutek. Vedela si, da Te kliče križani ženin. Vedela si, da bo s trnjem posuta pot za Njim, bogata odpovedi, polna lrttev. A še bolj polna tihe sreče, ki jo čuti človek ob vsaki žrtvi, ob slehernem daru, ob kakoršnemkoli dobrem delu.

O, jaz dobro vem, da se Ti ni bilo lahko odtrgati od sveta. Pa tudi svet ni rad pustil, da se mu umakneš. Mnogih bojov je bilo treba, dolgih, hudih in vsakovrstnih. A Ti si ostala močna, in Tisti, ki te je klical, ti je pomagal, da si mu ostala zvesta.

Čez leto dni si stala ob vznožju božjega oltarja, odlagala posvetni nakit enega za drugim, in molila: Gospod, daj da se za naprej ne bom zaljšala z drugim kakor s križem našega Gospoda Jezusa Kristusa, po katerem je svet meni križan in jaz svetu.

Leto preizkušnje, novicijata, je bilo leto sonca in radosti. Skrbni predstojniki so te z ljubeznijo uvajali v redovno življenje. Hkrati si se globlje uživila v glasbo in petje. Kar bežali so meseci in dnevi. Niti najmanjša meglica ni zasenčila miru tvojega srea in tvoje sreče. Sama nisi razumela, kako je moglo tako hitro miniti leto dni, ko si že zopet božjemu ženinu prve redovne obljube.

Klečala pred oltarjem in z navdušenjem poklanjala svojemu Sedaj si prišla v Ljubljano. Tri leta so te izbrani ljubljanski glasheni učitelji še bolj izpopolnjevali v Iepih umetnostih, glasbi in petju. Postala si prava umetnica vezenja. Ljubljenska si bila ljubljanske samostanske družine, a še bolj ljubljenska božja. Zato te je menda hotel tudi še bolj prižeti na svoje božje srce. Hotel je, da zapustiš edino kar si še imela — predrago mamico, osivelega očka, brate, sestre, domovino. Hotela, prosila si naj te pošljejo po svetu, kjer boš mogla še bolj izkazati svojo veliko ljubezen in zvestobo Jezusu.

Kako si bila srečna, ko so ti dovolili, da boš s prvo skupino odpotovala v Argentino. Pred odhodom v tuji svet si darovala svojemu Bogu večne redovne obljube. Seveda je hotelo srce še vedno tirjati svoje pravice. Kako milo si se zjokala, ko si se za vedno poslavljal od svoje mame! Nikdar ne bom pozabila, ko si mi zatrjevala, da je samo Bog vreden takih žrtev.

V spominu se mi je ohranil droban spomin na najino skupno pot preko oceana. Za božične praznike sva bili na morju. Prejrasno je bilo južno nebo, ko sva na sam sveti večer sedeli na krovu, in so nama uhajali pogledi na milijone migljajočih zvezd. Morje je bilo popolnoma mirno. Lahen veterček naju je hladil in božal prav na rahlo. Kakor da se je po vsej naravi razlila blaženost Svete noči. Misli so romale pod domači krov. Sveta noč v domovini, kdo jo bo pozabil, kdor jo pozna! Spominjali sva se preteklosti. Sanjali sva o bodočnosti. Na enkrat sva obmolknili. Mislim, da sva dolgo časa presedeli tako molče. Kar me je vzdramil pritajen vzdih. V tvojem obrazu sem brala žalost. Nič te nisem spraševala zakaj. Ko sva se ločili, si mi pokazala listek s tvojimi lepimi potezami: Mati in Devica, pomagaj mi, da moja ljubezen do Jezusa nikdar ne bo trpela najmanjše škod, da se ne bom bala žrtvovati najnežnejših nagnenj do najljubših bitij, in tudi ne svoje srčne krvi, če bi bilo kdaj potreba.

Ko si prišla v novi svet, si zastavila vse svoje moči in si se hotela do skrajnosti žrtvovati za blagor vseh, ki ti jih je usoda poslala na tvojega življenja pot. Ali naše misli niso vedno božje misli in naša volja ni vedno božja volja. Bog ne potrebuje našega dela, ker je sam vsemogočen in nje-

gova milost more poklicati novih delavcev kadar hoče in kjerkoli mu je ljubo. Hotel pa je tvojega trpljenja. Že čez eno leto te je položila bolezen v posteljo. In ti nisi klonila nisi prigovarjala, nisi se pritoževala. Tudi na bolniški postelji si ostala sončni žarek vse samostanske družine. Nismo te me hodile tolažiti in razveseljevat, ampak ti si nas veselila, ko smo k tebi prihajale! Menda so imele vse male samostanske porednosti in vsa najljubkejša družinska veselja v tvoji celici in ob tvoji postelji svoj začetek. Tvojo bolniško posteljo si komaj morem predstavljati brez smeha in brez veselja. In vendar si rpela. Veliko. Duševno in telesno. Ampak hotela si biti veseli sončni žarek, ki bo razveseljeval vsa samostansko družino, kateri si mislila, da ne moreš veliko koristiti. Kadar da si količkar mogla, si pridrsala v hišno kapelo, sedla za harmonij in z nekim posebnim občutkom igrala in prepevala. Tvoj glas je dvigal vse samostanske praznike in vse cerkvene slovesnosti nad katerimi so skrivnostno plavali akordi, ki si jih s toliko ljubeznijo izvabljal iz harmonija. S kakšno ljubeznijo si pel latinsko himno: Veni Sponsa Christi, Pridi Nevesta Kristusova, alj to tako priljubljeno Marijino pesem: Un Día la veré — Nekoč jo bom videla... Kakor da si že slišala vabeči ženinov glas, in v zamaknjenju že gledala Njo, ki si ji danes tako blizu.

Zelo si morala biti Bogu všeč, zakaj še bolj ti je hotel odtegniti vse, kar te je še vezalo na zemljo. Na vrsto je prišla ljuba slovenska beseda. Morala si v Córdoba, da za tvoje zdravje vse naredimo, kar je bilo mogoče po človeško. Šest mesecev brez domače besede! Saj že skoraj nisi več imela telesa, ko je prišla po te smrt. Pa tudi vse drugo si bila že darovala, vse, prav vse do česar si imela kdaj pravico.

Seveda ti je Gospod Bog stotero vse povrnil. Skoraj bi dejala, da ni mogel čakati smrti, da ti poplača vse tvoje žrtve eno za drugo. Neposredno predno si umrla, si se še kakor otrok vradcevala sladke pesmi domače besede, in ko že sama govoriti nisi več mogla, si prosila, naj drugi ob tvoji postelji domačo besedo govoré.

DRAGA SESTRA HOZANA!

Odšla si. Mi ki smo te poznali in ljubili, molimo za tvoj popolni pokoj. Pa tudi ti v sreči ne pozabi nas, ki smo ti bili blizu v življenju. In vseh slovenskih izseljencev se spominjaj, za katere si želela iz domovine v te daljne kraje!

S. I.

Kadar smrt na pragu stoji...

Sunkoma se je prebudila gospa Julka. Tako grozne sanje! Saj se je še budna tresla. Sanjala je domov. Dolga procesija ljudi se je vila po Selih, gori proti župnemu pokopališču. Spredaj pogrebci, ki so nosili črno rakev, obito z zlatimi okraski in s križem na vrhu. Naenkrat je vse grozno zakričalo, zemlja se je zamajala. Pogrebci z mrličem so zginili... In gospa Julka se je znašla na robu prepada, v katerem je poleg prazne krste videla svojega mrtvega moža...

Oddahnila se je, ko je ugotovila, da so bile to le sanje, pa se je njena bridkost kmalu spet ponovila. Spomnila se je namreč, da je mož včeraj nekaj tožil, in zdelo se ji je, da njegovo spanje res ni povsem mirno, kot navadno.

V tem se je zbudil tudi on.

"Kako se počutiš?" ga je skrbno povprašala.

"Ne vem. Nič kaj dobro. Glava me boli in tudi po trebuhu ni vse prav. Spal sem prav malo. Ne vem če bo danes kaj z delom."

Skušal je vstati. Pa se mu je kar zameglilo in onemogel je omahnil nazaj v posteljo.

"Počakaj, da ti skuham močnega čaja. Morda ti bo odleglo," je skušala miriti Julka, ki se ji je v sreči oglasila temna slutnja, in ji je z vso grozo oživila misel na grozne sanje.

Tudi čaj ni nič pomagal. Niti žganje. Le še bolj ga je davilo.

Gospo Julko je spreletavala groza. Kaj če sanje res pomenijo smrt?

Stopila je k sosedovim. Portugalci so bili, toda zelo uslužni ljudje. Prav dobri sosedje. Jokaje je razlagala kaj se je zgodilo. Gospa je takoj svetovala zdravnika.

Oh, saj res, se je začudila Julka. Kako, da se nisem sama tega domislila? Seveda, kadar je v hiši kaj hudega, človek kar glavo zgubi.

Kmalu je prišel zdravnik. Molče je preiskoval bolnika. Brez besede je napisal recept, naročil kako naj mu dajo zdravila in kako mu strežejo, predložil račun in odhajal... Na pragu je stopila za njim soseda in ga prosila, naj pove, kaj je. Kratko je povedal: notranje zastrupljenje, zelo nevarno...

Bolniku ni nič odleglo. Morda za kake minute, zato pa je postalo potem toliko huje. Jokaje je posedala gospa Julka sedaj tukaj sedaj tam, se lotila tega in drugega, toda zastonj. Ni se mogla otresti težke slutnje. Otroke je odpravila v šolo in spet brezglavo mislila, kaj bi storila.

Možu pa še vedno ni hotelo biti boljše. Ko so pri-

šli opoldne otroci domov, se je mož domislil, če bi ne bilo dobro sporočiti sestri, da je obležal.

Toda, kdo naj gre? Tja v La Plato nekam.

"Pa pismo napiši," je svetoval mož.

"Saj res", je sklenila in hitela, da stori kar treba. Popoldne še vedno enako slabo.

Zbirale so se sosede in znanci in rojaki. Vsak je imel kak nasvet. Še ta čaj, še one obkladke, da bi mu kri puščali, še po onega zdravnika poslati in tudi na špiritista se je eden domislil... Vse pač tako, kot je ob takih prilikah običajno.

Res so poklicali drugega zdravnika. Spet preiskava, spet žila in srce in temperatura in recept in navodila in — račun... Sumljiv je bil zdravnikov obraz, ko je odhajal. Gospa Julka je stopila za njim in ga prosila, naj ji resnico pové. Priznal je, da je stvar nevarna.

Kaj če bi ga peljali v bolnišnico, je nekdo svetoval.

Saj res. Če ne bo nič bolje, to bomo storili. Kar v Alvear, tam so slovenske sestre. Njim ga bom priporočila, tako se je tolažila nesrečna Julka.

Na noč je bolniku malo odleglo in je za kak trenutek zatisnil oči. Toda le za kratko, zakaj noč je bila prav huda. Zjutraj pa se je gospa Julka kar ustrašila, ko je zazrla upadli možev obraz.

"In kaj pravi zdravnik?", je vprašal mož. "Če je nevarno, mi kar povej, kaj boš skrivala!"

"Bo že bolje, možiček. Nič se ne boj. V bolnišnico te bomo peljali, tam ti bomo lepo stregli, pa boš kmalu spet zdrav." Tako je tolažila žena moža in sama sebe. Da bi mislila na smrt, se ji je zdelo pregrozno. — Ne. ne. Vse bo spet dobro...

Opoldne je prišla bolnikova sestra Milka.

"Kaj je z bolnikom?"

"Si prišla, Milka? Dobra si. Poglej Jožeta! Kaj se ti zdi?"

"Zdravnika ste že klicali?"

Že dva. In ne vem koliko čajev sem mu že dala in obkladkov.

Zresnila se je Milka, povedala bratu par tolažilnih besed in odšla z Julko iz sobe.

"In duhovnika ste že klicali, da ga spravi z Bogom? Ne smeš mi vzeti za zlo, in ne vstrašiti se: meni se zdi bolezen nevarna in vse je mogoče. Seveda pravim, da Bog varuj!"

"Kaj pa misliš? Če pride duhoven v hišo, mi bo pa res umrl. Ne, tega strahu mu pa že ne bom naredila!"

"Ne zameri mi Julka, toda odkrito ti povem, da ravnaš zelo napačno. Ali mar duhovnik nosi smrt? Se

mi zdi, da si ti že tudi med tiste prišla, ki bolj verjamejo v praznoverne vraže, kot pa v katekizmove resnice!”

“Bojim se le, da bi se mož preveč ustrašil.”

“Tega se pa ne bojiš, kako se bo ustrašil, če ne pripravljen stopi pred večnega sodnika. Vem, da ga imaš rada. In če ga imaš rada, ali mu ne privoščiš, da se pripravi na večnost, če so taki božji računi, ki jih ti predelati ne moreš. Tvoja napačna bojazen bo lahko kriva velike nesreče! Saj Jože ni tak bojazljivec, da bi se tako čez mero bal smrti, in ne tak nevednež, da bi zanjo ne znal. Če ga imaš res rada, bi mu morala poskrbeti tudi za to, da se na večnost prav pripravi.”

“Ampak, saj vendar ni tako slab.”

“Saj ne pravim, da ni več upanja na zdravje. To pa vseeno vidim, da gre za res. Ne bodi taka, kot sem pred nedavnim slišala: Duhovnika so prišli klicat k umirajočemu. Takoj je hitel. Avto si je našel, da ne bi zamudil. Pa, ko je stopil v hišo, je bila bolnica že mrtva. Seveda, saj je bila mrtva že predno so šli po gospoda... Gospod je domače opozoril na napačno in jih je povabil, naj sedaj vsaj k spovedi gredo in sv. obhajilo darujejo za rajno ter tako vsaj nekaj storijo za dušni pokoj rajne matere, ki je po njihovi krivdi umrla brez zakramentov... Pa so bili kar užaljeni. Domača hči je začela celo glasno vpiti: Nihče mi ne bo pravil, da je moja mama umrla brez Boga... Teden dni pozneje pa so drug za drugim začeli prihajati iz hiše, in so skrbé pripovedovali, kaj da se dogaja. Da cele noči čujejo v hiši jok in vzdihovanje... Kaka ljubezen pa je to, prikrivati bolniku resnost njegove bolezn in ga na ta način oropati milosti srečne krščanske smrti.”

“Moj mož ne bo umrl, zato ker ne sme umreti,” je ugovarjala Julka.

“Bog daj, da ne bi. In prav zato da bi res ne umrl, je treba storiti vse, kar je le mogoče. Kličeš vse mogoče zdravnike, daješ mu vsa mogoča zdravila in misliš, da so zdravniki gospodarji življenja. Menda si pozabila, kdo je tisti, ki nam daje zdravje in življenje?”

“To še vem, da je Bog.”

“Da, Bog je: In prav Boga se nisi nič domislila, nanj in na njegovo lekarno se nisi nič obrnila. Ti misliš, da duhovnikov obisk pri bolniku pomeni smrt. Pa se motiš. Bolniško maziljenje je tudi zdravilo. Pri svetem maziljenju moli duhovnik tudi za bolnikovo telesno zdravje, če bi bilo koristno njegovi duši in če je taka božja volja. In kdo ve, če ni pray milost tega zakramenta tisto zdravilo, katerega Jože potrebuje, da spet ozdravi? Če pa je Gospod Bog namenil, da ga odpokliče, ali mu ne želiš, da vsaj lepo z Bogom spravljen gre iz tega sveta? Saj smo vendar krščanski ljudje.”

“Ne zameri mi Milka. Vidim, da nisem ravnala prav. Pa saj razumeš, da človek rad izgubi glavo, kadar ima v hiši kaj tako hudega.”

“Hvala Bogu, da še ni zamujeno. Grem, da Jožeta na zakrament pripravim, ti pa kar takoj pošlji po duhovnika in pripravi, kar treba.”

Milka je opozorila Jožeta, da naj se uda v božjo voljo. Zakaj, če Bog hoče bo ozdravel, saj pravimo v veri: Verujem v Boga, očeta vsega. Vdanost v voljo božjo pa bo najlepše pokazal s tem, da stori, kakor bolniku naroča vera, da bo v bolezn duhovnika poklical, se mu bo grehov izpovedal, ki mu jih bo spovednik odpustil v božjem imenu, na kar se bo bolnikova duša po pravici umirila in tudi telo bo z vdanostjo lažje premagalo bolezen. Če pa je bolezen še bolj nevarna, se je pa seveda tudi na smrt treba prav pripraviti.

“Saj na to sem že jaz mislil. Pa nisem hotel ničesar reči, da bi se žena še bolj ne ustrašila.”

“Ona pa tebe ni hotela spomniti, ker se je bala, da se boš ustrašil in da ti bo škodovalo. — Kar lepo mirno se pripravi na spoved in na sv. obhajilo. Prosi bomo Zveličarja, naj ti zdravje prinese, in ti sam ga tudi prosi. Še bolj pa prosi, naj ti vse odpusti, s čimer si ga morda žalil. Prosi ga sedaj, ko je čas, da ti bo usmiljen sodnik, kadar boš stopil pred njega.”

Med tem je Milka z belim prtom pogrnila mizo, postavila nanjo dva svečenika s svečami, pripravila vode in pospravila po sobi.

“Takole, glej Julka. Vse drugo bo že duhovnik sam s seboj prinesel. Tukaj je namreč vsevrstnih ljudi in zato ni treba za sv. popotnico take priprave, kot je navada tam doma. Glavno je, da je pogrnjena miza, in pripravljen kozarec z vodo. Če kdo nima svečnikov, se lahko sveče tudi kar v kozarec ali kam drugam postavijo. Sveče same pa tudi duhovnik s seboj prinese.”

Sedaj sta se spomnili, da je Duhovno življenje nekoč že obširneje pisalo, kako se v Argentini deli zakrament svetega maziljenja. Ker je bilo vse drugo že pripravljeno in pospravljeno, sta poiskali tisto številko — saj hranijo Duhovno življenje skoro po vseh slovenskih izseljenskih družinah; sto prva številka je bila — in se kar načuditi nista mogli prelepemu obredu in tako tolažilnim molitvam, v katerih prosi duhovnik bolniku prav posebno tudi telesnega zdravja, kakor je bila Milka že preje pravilno omenila.

Duhovnik je kmalu prišel. Oblečen kot navadno. Sele ko je slekel vrhno suknjo, se je pokazala bela obleka. Bolnika je lepo previdel in ga je pri odhodu pustil povsem mirnega.

Ko so se pozneje posvetovali, ali bi poslali bolnika v bolnišnico, je presodila Milka, da naj še eno uro počakajo.

Mirno je ležal bolnik in premišljeval, da je bila nemara prav to božja volja, da je spet z Bogom skienl mir, zakaj bil je že nekaj let na zaostanku. Tudi bolezen je božja dekla, in tudi po njej božja dobrotarsikaj dobrega naredi človekovi duši. Dušni mir je bil pa tudi telesnemu zdravju v prid in kmalu je bil Jože spet na nogah in zdrav na svojem delu.

Julka pa si je dobro zapomnila nauk, ki ga mora vedeti vsaka mati in gospodinja: da je vselej, kadar se v hiši oglasi resna bolezen, treba misliti tudi na smrt in spomniti se na zdravilo, ki nam ga je dal sam naš Gospod Jezus Kristus. Pravočasno je treba poklicati duhovnika. Morda hoče nerazumljiva volja božja samo to, da se bolnik spet z Bogom spravi; če pa je komu zapisal smrt, je pa bolnik na ta način tudi na smrt prav pripravljen. Zločinske so pa tiste matere in žene, ki iz napačnega strahu ne pokličejo pravi čas duhov-

nika, zakaj kako naj duhovnik prav pripravi na smrt človeka, ki je že v nezavesti? In kaj pa naj stori s tistim, ki je že mrtev. Za žive je določenih sedem zakramentov, za mrtvega pa ni nobenega več. Nepreviden smrt je za vsakega nepopisna nesreča, zato ima vsak kršljan nad vse sveto dolžnost, da pravi čas pokliče bolniku duhovnika. Kadar ni več duše v telesu, pa seveda ni nobene pomoči več in je bila morda prav vtedaj te malomarnosti zamujena večna sreča.

Hladnik Janez, Buenos Aires.

NEKAJ BESED IZ RAZGOVOROV Z NAŠIMI MATERAMI V DOMOVINI

KMETICA

“Ti križ božji, tako sem utrujena, sedaj pa prihajate še vi s takimi vprašanji. Zakaj niste šli h kakšni gospe v mesto? Te so učene in tudi več časa imajo. Zjutraj sem vstala ob štirih, da sem pripravila mleko za v mesto. Na dekle se človek ne more zanesti. Dobro, da so že otroci odrasli. Kakšne težave sem imela z njimi, preden sem jih vzgojila. Najmlajšemu je 11 let in je nekoliko bolehen. Bojim se zanj. Mnogo sem trpela z njimi, ampak nobenega ne bi dala od sebe. Pravite, da so nekateri za to, da žene nebi smele delati, ker je še za moške premalo dela. To morda velja za tiste po mestih, ampak da bi kmetice ne smele delati — bežite no. Taki prepovedi bi se režala še naša Liska v hlevu. Saj je dosti dela že s tem, preden preskrbim vso družino z obedom in česar potrebujejo. Pa kje bi bil naš grunt, če bi jaz držala roke križem? Dela je za kmetico povsod dovolj, v hiši, na vrtu, na polju, na trgu, v mestu. Ko sem imela najmlajšega pod sreem — tega za katerega me najbolj skrbi — sem nekoč žela na njivi in veste, da mi je prihajalo kar slabo! Pa sem le vztrajala do večera. Delo je za kmetico, tako nam je dano od vsega začetka in tako bo ostalo do konca.”

DELA V K A

“Je kar dobro, da imam delo v tovarni. Tistih 110 dinarjev, ki jih prinesem vsak petek domov, je krvavo zasluženih, saj imamo deset ur na dan dela. Moj je že dve leti brez dela, res se mi smili in kar vidim, kako ga je pred mano sram, da jaz preživljam družino. Toda nas je pet doma in še sama moram zvečer, ko se vrnem iz tovarne, vse zakrpati, okopati malega, pripraviti večerjo. Res je, zadnja sem, ki se vležem, prva, ki vstanem. Pravite, da bodo ženam prepovedali delati. Prav, toda poprej naj dajo mojemu delo, da bo on preživljal družino!”

RIBARICA

“Saj poznate mojega moža. Za nobeno rabo ni. za nobenim delom se ne ozre in če ujame kje kašnega kovača, ga odnese naravnost k Dalmatincu. Prav nič ne vpraša, kaj bodo najini črvički jedli, kje se bo dobila stanarina, kje obleka. Tako moram hoditi od hiše do hiše in ribati in pomivati ves ljubi dan, da ujamem nekaj krajcarjev. Pa še te moram skrbno skrivati pred

starim. Koliko sem jih že skupila po hrbtu, ko mu nisem hotela dati za pijačo in tobak! Ko bi mi le gospodinja boljše in bolj v redu plačevale. Ena mi je dva meseca dolžna, pa se nosi ko baronica. Ali ni grdo, odtrgovati ubogi materi tiste krajcarje? Kaj imam v cekarju, vprašate. I, kaj neki, nekaj ostankov kruha in nekaj od mesa. Pri družini, kjer sem sedaj pomivala, niso snedli vsega, pa so mi dali za moje otroke. Da bodo ženam prepovedali delo? No, mislim, da se moški ne bodo nikoli pulili za službe ribaric in pomivavk. Mene se to torej ne tiče!”

UČITELJICA

“Sedem jih je, le pogledjte sliko. Mislite, da bo plača mojega moža zadostovala za tako veliko družino? Na nas poročene učiteljice, ki služimo skupaj z možem, so nekateri gospodje hudi. Kdo pa ve, kakšne težave ima podeželski učitelj, zlasti če ima veliko družino. Očitajo nam dvojno zaslužkarstvo, češ, da prejemo po dve plači. možemo in svojo. Ne rečem, da so dvojni zaslužkarji tam, kjer je učiteljski par brez otrok. Toda verujte mi, da skrbno pazim, na prav vsak dinar in ob koncu meseca, ko napravim račun o izdatkih, sem dostikrat v zadregi, kako naj krijem to ali ono obveznost. Gospodje bi morali malo bolje poznati položaj, preden bi v javnosti govorili o dvojnem zaslužkarstvu.”

TIPKARICA

“Sem vdova in kako naj živim, ko mi pa mož ni zapustil nobene pokojnine in nobene rente. Hodim v odvetniško pisarno, kjer stenografiram in pišem na stroj in verujte mi, da pri svojem šefu, ki je sicer dober človek, ne pasem lenobe. Prav težko živiva s svojim otročičem s tistimi 800 dinarji. Povrh tega pa moram paziti še, da sem sama in otročiček čedno oblečena. Seveda so tu kulturne potrebe. Toda več ko enkrat na mesec ne morem v gledališče. Mi ne nese. Le ko bi imela kakšnega svojega človeka, ki bi mi čez dan pazil na otroka. Smešna je gonja proti zaposlenim ženam. Ne rečem, da je upravičena tam, kjer mož dobro zasluži in ima še žena službo. Toda, pogledjte moj primer in premislite moj položaj! Kaj bi bilo, če ne bi imela te službe?”

Pesem o materi

Tako živo mi je v spominu, kakor da ga še sedaj vsak dan vidim, kako stoji tam na oglu ulice, ki vodi v deželno bolnico. Že po njegovi zunanosti bi vsakdo sodil, da spada tisti skupini ljudi, ki nimajo hiše, kateri bi lahko rekli, to je moj dom, ne osebe, kateri bi potožili svojo telesno in duševno bol, katerim nihče na večer ne pripravi mehke postelje, in ki so navezani na dobrosrčnost svojih bližnjih. Kruta usoda mu je poleg tega odločila, da nikdar ne bo gledal sonca, ki

Naše mlade mamice: Julka Živec, Marija Trebše in Zofija Metlikovec.

ga greje, ne ljudi, katerih glas sliši. Bil je slep. Celotno njegovo imetje so bile gosli, njegova zvesta spremljevalka. Imel je navado, da je na določenem kraju sviral domače narodne pesmi. Čeprav je bil pravi umetnik na gosli, mu ljudje vendar niso posvečali posebne pozornosti, ker so bili njegovih pesmi vajeni. Eno pesem pa je sviral, kakor jo je pač samo on znal, in takrat mu je vse prislunilo. Bila je pesem o materi.

Ko je začel svirati to pesem, so postali iz osmink četrtinke in iz polovičnih not cele. Skraja je sviral prav počasi in milo, da je bila melodija kot tihi jok malega otroka v zibelki, ki se zbudi, in ne najde svoje mame poleg sebe. Začel je svirati hitreje in strast-

neje, in spet bolj počasi, da je postala njegova pesem kakor glas zapuščenega, ki je daleč od svoje matere, in na koncu je zasviral strastno, obupno, kakor da bi hotel z njo izraziti nedopovedljivo bolečino, katero ne more izraziti v besedah... Tako iskreno in čuteče je igral to pesem, da se je vsakdo, ki je mimo šel, ustavil in poslušal. Bilo je kakor da hoče ob tej pesmi izraziti vse kar čuti, zlit v svojo dušo. Sviral je to pesem o materi kakor nekdo, ki jo je doživel, kakor nekdo, katerega življenjepis je ta pesem...

Mogoče nikdar ni poznal svoje matere. Morda ga ni ona učila govorjenja, in ni bila ona, ki je poslušala lalanje njegovih prvih besed. Mogoče niso bila njegova lica nikdar vroča od materinih poljubov, ko je bil še majhen... Mogoče jo je izgubil v jutranji zarji svoje prve mladosti... Mogoče je bil zato tako tenkočuten, ker mu mačeha narava ni podarila vida in ker ni poznal zunanjega sveta... Ne vem, zakaj je to pesem tako rad, tolikokrat in tako svečano-melanholično sviral, in zakaj smo jo vsi stokrat in stokrat tako radi poslušali...

Poznalo se mu je, da je spremljal pesem z vso dušo. V začetku je pripovedoval o premladem človeku, ki slovo od matere jemlje. Takrat se je zdelo, da ne poje on, nego da stoji na njegovem mestu res fant, ki odhaja v daljnji tuji svet. Potem blodi po svetu, pa nikjer ne najde ljubezni, prijateljstva, zvestobe... Nazadnje se vrne. Hotel je svojo mater odpuščanja prositi, ker jo je tako lahkomišno zapustil, in ji je prizadejal toliko bridkih ur, pa ko pride domov, ne najde več matere žive, gre na pokopališče, in tam najde grob, hladen grob, v katerem počiva srce, ki ga je edino res ljubilo...

Blagor ti, ki nisi tako srečen, da bi gledal luč sonca in občudoval lepoto narave, pa imaš v svojem srcu tako svetlo luč, ki razsvetljuje vse temne dni tvojega življenja, ki imaš pesem, da je menda nihče ne bo mogel pozabiti, kdor je enkrat slišal tvojo pesem o materi.

Andrej Lah, Bs. Aires.

DOBRA MATI

Star pregovor pravi, da drži dobra gospodinja in mati tri vogle hiše, in da še četrtega podpira. Če prav pomislimo, bomo za gotovo spoznali, da je res tako. Saj se vsak dan ponavlja, kar je povedala mala slovenska deklica, ki so jo v šoli vprašali, kaj da dela njena mama: "Z eno roko pestuje, z eno šiva, z eno pere, z eno kuha in še druga hišna opravila dela." Gospod učitelj začuden vpraša, koliko rok da vendar ima potem ta mamica. Otrok pa: "Za mene dve, za ata dve, in za vsakega izmed nas po dve." Gospod učitelj je dobro razumel in odgovoril: "Potem bo pa tudi ljubi Bog imel dve roki, ko bo tvoji mami plačilo dajal."

Kjer pa mati odpove, v tisti družini je odpevedalo vse. Saj se spomnite ženske, ki je bila slaba mati svojim otrokom. Eden izmed njene dece je bil obsojen na vislice. Pred smrtjo je želel še enkrat videti svojo mater. Ko se skloni k njej, kakor da jo hoče poljubiti, ji odgrizne nos, češ: "To naj ti bo v spomin, zakaj ti, mati, si kriva, da sem jaz danes tukaj!"

Nobene matere pa morda ne teži toliko odgovornost kakor izseljensko mater. Saj marsikatero izseljensko dete ne bo užilo nobenega drugega lepega nauka kakor nauk, ki bi mu ga bila morala dati njegova mati. Tukaj so razmere vendar čisto drugačne kakor doma, kjer velikokrat drugi popravijo, kar so morda zagrešili starši.

Matere, bodimo zato dobre matere svojim otrokom. Ne pustimo, da bi se kdaj svet zgražal nad nami!

Ker pa vemo, da slabo drevo ne more roditi dobrega sadu in da jabolko ne pade daleč od jablane, z vso vnemo skrbimo, da bomo najprej same dobre, zakaj nihče ne more drugim, pa tudi svojim otrokom ne, dati tega, česar sam nimamo.

Čim bolj premišljam toliko bolj uvidevam, kako prav je imel tisti pridigar, ki je klical: "Dajte nam dobrih mater, pa bomo kmalu popravili svet."

Pepea Furlan, Buenos Aires.

Na argentinski sever

Europa in Južna Amerika sta si vendarle tudi v marsičem slični, čeprav sta si seveda še bolj v marsičem različni.

Kakor je Europa sprejemala nove in nove ljudske tokove in navale iz vzhoda in severa, iz nepreglednih ruskih planjav, odkoder so se drug za drugim valili narodi proti zahodu in jugu čez dežele naše domovine vse dalje v Italijo, Francijo in Španijo, tako je v starih časih tudi tod šel val narodov iz severa proti jugu. Iz visokih gorskih dežel v Peru in v današnje Bolivijo ali visokem Perú, kjer je v dobi španskega odkritja slovelo zlata bogato Inkovo kraljestvo, je prebivalstvo tiščalo vse bolj navzdol po teku velikih voda Bermejo, Pilcomayo in drugih, ki se stekajo v reko Paraguay in Parana, in vse dalje do morja, kjer dobijo vse te v eno samo strugo združene vode ime Srebrne reke — Río de la Plata.

Domala vsa znana in pomembna argentinska mesta so ustanovili drzni španski conquistadorji, ki so prihajali v te kraje iz severa, preko srednje Amerike in dežele Perú. Samo mesto Buenos Aires je bilo ustanovljeno iz severa doli, zakaj pot po morju je bila v tistem času polna nevarnosti radi neprijateljskih Portugalcev, ki so bili gospodarji Brazilije, in angleških morskih roparjev. Znano je ime Drake, ki nosi sicer slavno ime angleškega admirala, pa je bil preje velik morski razbojnik.

Piknik pri Jonkejevih v Río Ceballos, dne 8. januarja 1938.

Zato je razumljivo, da je igral argentinski sever v preteklosti odločilno vlogo, in da je tudi sedaj ostal še nad vse pomemben. Tamkaj so zrastle prva argentinska mesta, tamkaj so najstarejši spomeniki španske kolonijske civilizacije argentinski sever je postavil temelje današnjemu velikemu argentinskemu napredku. Zato je naravno, da je tudi mnogo našega življa hitelo iskat "zlato Ameriko" tja gori in da imamo, raztresene posebno po provinci Cordoba in Santa Fé, močne naselbine Slovencev, največ seveda po glavnih mestih, to je v Cordobi in v Rosario.

Tudi tjakaj je torej treba pogledati, sem si mislil toliko bolj, ker imam tam celo svoje ožje sorodnike, s katerimi se nisem videl že več kot deset let. Tako sem jo krenil gori na sever.

To se jim pa godi gospodom, takole si misli kdo. Lepo se vozi okrog, jaz pa moram biti križan z delom... In denarja mora imeti na kupe...

Pa stvar ni tako gosposka, kot bi se zdelo. Saj vemo, da je že marsikdo prepotoval celo deželo, ko je iskal posla. In kar s praznim žepom in lačnim trebuhom... Res da se ni gosposko vozil. Pa — saj potovanje na vlakovi stiči tudi ni za vse slabo... Na tak način je potoval marsikak naš rojak po tej deželi na dolgo in široko.

Jaz sem si preskrbel vozni red in ugotovil, da me vožnja

z izletniškim vlakom, ki odhaja vsak dan ob 7. uri iz Retira v Cordobo, ne stane nič več kon \$ 27 tja in nazaj. To pa ni taka stvar. In kar je najvažnejše: Pot za nazaj je gotova, čeprav bo ostal žep prazen...

Tako sem oni dan, 29. marca, sedel na vlak in smo jo odkurili gori proti severu, čez Rosario v Cordobo, 700 km in deset ur vožnje. Kakor iz Trsta v Beograd.

Skozi San Martin, na pragu Buena, kjer je lepo število naših rojakov, Villa Ballester, je hitel vlak v Campano, mesto s 25.000 prebivalci, pomembno industrijsko središče. Pred nedavnim je vršil tam cgenj svoje razdiralno delo in še sedaj se vidijo žalostni ostanki pogorišča, kjer je bila preje rafinerija nafte. Med tem so seveda zrasle nove modernizirane tovarne rafinerije. O obsežnosti petrolejske industrije v Campani si moreš ustvariti približno sodbo, če prešteješ dolgo vrsto tankov, ki služijo za shrambe nafte.

Kdor ne pozna Argentine, se bo nemara čudil, od kod pripejajo, to nafto. Strokovnjaki pa trdijo, da ima Argentina nedogledno bodočnost v petrolejski industriji. Trdijo, da je nafte v silnih množinah po vseh deželah tostran And in je po nekaterih ozemljih strogo zabranjeno vsako vrtanje v globine. Trdijo, da je West India Company žrtvovala velikanske vsote in podkupila komisijo, ki je iskala petrolej po provinci San Luis, da je podala negativen rezultat. Severna Amerika se namreč boji, da bi ji postal južnoameriški petrolej nevaren. Sedaj so najvažnejši vrelci nafte daleč doli na jugu: v Comodoro Rivadavia in v Plaza Huincul.

Ne daleč od železne ceste leži vodna pot, lena Parana, ki je bila v polpretekli dobi glavna prometna žila. Danes se zdi promet po reki prepočasen, zato pa tembolj tečejo železna in gumijeva kolesa. V najnovejši dobi je prišlo do ostre borbe med avtom in vlakom. Ker je nafta zelo poceni, in ker je avtomobilski promet postal zelo udoben, postaja železnica čem dalje bolj ogrožena. Saj pa tudi nič čudnega ni, če vlak zgublja. Vožnja v I. razredu na vlakcu stane \$ 20, v drugem \$ 11 50, z avtobusom, ki je nadvse udoben, se ja pelješ v Rosario za \$ 7 80. Železniška uprava si skuša pomagati z različnimi posebnimi turističnimi vlaki, toda če bo hotela s pridom zavarovati svoje interese, bo treba tudi splošno tarifo znižati. Pa tudi iti potnikom bolj na uslugo. Tudi glede kuhinje, ki je na tako dolgi vožnji, že nekaj nepogrešljivega, sode niso ugodne. Neki so potnik je tožil, da ima Argentina menda samo še quebracha — quebracho (kebracho) je najtrši les v Argentini in menda na vsem svetu — toliko kot starih petelinov, zakaj biti jih mora brez konea. Na vlakcu ni nikdar večerje brez trdih petelinjih beder. In z vinom tudi postrežejo, kakor je njim prav. Jaz sam sem si izbral pri obedu znano argentinsko vino "trapiche", ki ga je ponujal jedilni list. In je res prinesel neko brozgo. Ko sem imel pomisleke, da bi bila to navedena pijača, mi je prijazni mož pojasnil: "medio de cada clase", pol to pol ono...

Vlak je pa hitel svojo pot skozi prostrana rodovitna polja, kjer so še samevala koruzna stebila, žalostne priče mršave letine, ki jo je suša tako zelo stisnila. Po nekod so nas objeli veliki sadni vrtovi. Daleč daleč tja same mlade brskvice, ki tukaj uspevajo kot malokje. Saj si lahko na trgu ogledaš te krasne sadeže, ki se jim oko kar samo smeje. Ne le oblika temveč tudi njihov okus je nekaj izrednega. Poleg breskev ima za gošpodarstvo posebno velik pomen limona, ki je menda sploh najrodovitnejše drevo. Tudi njihovih sadov je tod obilo, drevesa so tako obilčna s sadjem, da moraš občudovati, kako radodarna je ta zemlja...

Pred nekaj tedni je bilo vse rjavo od suše, oni dan pa so bila prostrana polja zalita z vodo. Ob vsakem večjem deževju nastopa penekod voda, kajti padee reke Parana je tako neznan, da je reka kot mrtva in zato voda ob času deževja zelo počasi odteka. Da, ob času plime, ali kadar potegne hud veter od jugovzhoda, tečejo nekateri pritoki celo nazaj.

Od časa do časa smo zdrdrali čez kak most, mimo kake lepe estancije, skozi Baradero, San Nicolás, Villa Constitución,

kjer je nekaj naših ljudi, precej pa premožnih Hrvatov, ki jih je po vsej rosarijski okolici nad 30.000.

Od Rosaria dalje spremljajo vlak pokrajine ki služijo pred vsem živinoreji. Skoro mi je bilo žal, da se nisem mogel pomuditi na kakem vzornem veleposestvu, kjer bi mi pač mogli postreči z latvico kislega mleka... Če bi bili v zadregi za latvico, za mleko gotovo ne, ker štejejo nekatere estancije po deset tisoč in še mnogo več krav, kot sta mi lepo pojasnjevala dva sopotnika. Seveda je zaradi suše tudi živinoreja pretrpela težko krizo. Saj mi je pravil sopotnik, da je pred kratkim potoval po teh krajih z autom in vsepovsod videl poginole živali. Mršava kravšeta so bila še živa priča hudih časov.

Skozi Cañada de Gomez in Marcos Juarez smo drveli dalje. Mesta, ki imajo po 15 tisoč ljudi. V M. Juarezu vodijo hrvaške sestre mestno bolnico.

V Villi Mariji sem se spomnil na Nemaniča in Omrčljia iz Metlike, ki tamkaj delata čevlje, toda nikjer nisem videl naslikanih kopit... mesto ima nad 40.000 ljudi.

Zastoj smo zabadali oči skozi deževno nebo. Kar niso se hotele pokazati planine, ki se začenjajo onstran Cordobe. Že smo zdrčali čez Rio II. (Rio Segundo, Druga reka; čudno se mi zdi, kako so mogli imeti ti španski conquistadorji tako slabo domišljijo, da so imenovali nekatere reke kar enostavno Prva, Druga, Tretja, Četrta in Peta Reka), ki je bila ta dan prava reka, sicer je pa le prazna struga, kakor zgodovinski spomin starih časov. Tekom stoletij so se menda klimatične razmere tako spremenile in je toliko manj padavin, da so mnoge argentinske rečne struge postale nepotrebne za "vsakdanjo rabo"...

Ob 5. uri popoldne smo pozdravili Cordobo. Skozi "park" se bomo peljali, tako sta mi razlagala sopotnika. Nekaj tako grdega kakor ni mogoče videti nikjer drugje. In prav zares je tako. Tudi svoje vrste posebnost. Čudno razriti svet je sedaj še toliko bolj žalosten, kes je v suši zamrlo vsako zelenje. In v tistih mel'nah siromašne kajbe lenuhov in nesrečnih, kajbe, ki morda dajo senco, strche proti dežju pa gotovo ne... Pač običajne prikazni vseh velikih mest. Le da tisto revščino po nekod skrijejo. V Cordobi so jo pa prav pred oči postavili, da si jo mora vsak najpreje od blizu ogledat', kdor pride v to veleturistično mesto. Pa je menda občinski svet sklenil prav te dni, da bodo to grdobijo uničili in postavili na njeno mesto vzoren park. Misel, ki gotovo ni slaba.

CORDOBA

Mestu je dal prve temelje Jeronim Luis Cabrera leta 1573. Ime si je izbral seveda po svojem rojstnem kraju, španski Cordobi, sloviti po neprecenljivih spomenikih slavne španske zgodovine in njihovih bojov z Arabci.

Mesto ima 300 tisoč ljudi in je po velikosti tretje v republiki. V zgodovini je igrala Córdoba najodličnejšo vlogo. Zlasti je bila skozi vsa prejšnja stoletja kulturno središče dežele. Mesto je imelo prvo univerzo, ki so jo vodili jezuiti in je bilo središče cerkvenega življenja. Vsi redovi so si tam ustanovili samostane, tako da se po pravici imenuje argentinski Rim. Številni zvoniki

Pred Pipanovim almacénom (trgovino z živili), v Córdoba.

Ulica 25 de Mayo 2610.

in kupole, ozke ulice, starinske hiše so priče častitljive preteklosti tega mesta. Še danes se drži mesta primek učene Córdoba, Córdoba la Docta.

V sedanjem času je mesto postalo središče turizma, ker ima zares prekrasno okolico, polno naravnih lepot.

Ko sem stopal po mestu in prišel tudi bolj na ven, mi je nenadno zaživel nekaj v spominu. Kje sem že vse to gledal! In tedaj sem se domislil, ha je rob Beograda, tja proti Topčideru, prav na las podoben cordobskemu predmestju.

Kaj pa naši rojaki v Cordobi?

Prav pred postajo FCCA se nameriš na "Hrvaško slovenski dom". Zares presenetli človeka. Sicer ni treba misliti, da je Bolivar Guzman "najrazkošnejša mestna ulica", in ta "dom" kaka veličastna palača... Pa je le naš dom in ti postrežejo v njem prav po domačen okusu, z zeljem in fižolom in žganci in po Geeova familija v Córdoba pred svojo trgovino in pekarno, lento če si tako zaželiš. Dejstvo je, da se ponša z našim napisom, ki je vsakomur dobro viden, in da dobiš prav ljubeznjive ljudi, ki restavracijo vodijo, rojake od Ilirske Bistrice. Tamkaj se zb'rajo naši ljudje in tam se zvedo tudi slovenske novice. Kogar prineseš pot v Córdoba, kar na Bolivar Guzman 75 naj se nameni, pa bo stal pred "domom".

ALTO ALBERDI

Podobno vlogo kot buenosajreška Villa Devoto igra za Slovence v Cordobi Alto Alberdi. Povsem nov del mesta s čednimi delavskimi domovi. Tudi marsikak slovenski dom je že zrastel tam. Imel sem naslove za Francetiče, Gregoriče, za Maverna, Obermana... Eni Kraševci, drugi Vipavci, tretji Belokranjci in še in še...

Tako sem jo pobiral oni prvi večer gori po ulici Colón. Še kakih 10 kvader bo treba, tako sem ugotovil, ko me je tramvaj postavil na tla. Kako bom kam prišel sedaj po tem blatnem svetu, me je skrbelo. Pa je bila skrb brez potrebna. Svet je namreč peščen in je bila steza kar udobna. Kmalu je stala pred menoj hiša, ki sem jo iskal. Sredi drevja, prijazen domek.

Prihitela je Francetičeva mama. Le naprej gospod! Kako ste pa znali sem. Prav kar smo dobili pošto, da pridete, pa nismo vedeli, kaj bi storili. Kar naprej, le naprej! Dobrodošli!

Kar prevzela me je tolika ljubeznjivost. Pa sem mislil, da bom padel nekam med tujce, pa je bilo kot da so me mati sprejeli v svojo hišo.

Gotovo ste lačni. Pot je bila dolga. Le vzemite, le odrežite in nalijte si! Saj bo kmalu tudi večerja gotova.

O, te naše slovenske mamice! Kako dobro umejo, da ni vse dar, ki ga da, temveč je več roka in srce, ki daje. In to, da mi je postregla s toliko ljubeznjivostjo, je tisto, kar je človeku v veselje. Prijazen obraz, ki nič ne stane, ljubeznjiva beseda, ki iz dobrega srca pride, to so ona olja, ki lajšajo bremena življenja. To so plemenite poteze, ki naj bi jih imele vse ženske, da bodo naredile tistim, s katerimi v skupnosti žive, življenje prijetno in kolikor mogoče zadovoljno.

Torej kar pri nas ostanete nočoj! Pri sosеду smo vam pri-

pravili posteljo. Imajo lepo sobo, najlepšo, ki jo daleč na okrog zmoremo v naši revščini.

Zares, kako ste prijazni. Jaz sem pa že v hotelu Victoria sobo najel. Za nočjo naj bo. Jutri zvečer se pa prav rad odzovem vabilu.

Med tem je prišel domov mož.

"Lepo od vas, gospod!" Vedno čitamo, kako greste okrog naših, sedaj smo pa tudi mi doživeli to presenečenje? Torej le dajmo ga en požirek: Na dobro zdravje, da bi se med nami dobro počutili in da bi nas kmalu spet obiskat prišli!"

Ko smo se pogovorili o marsičem, sem poprosil, če bi me spremlil še do drugih rojakov v bližini. Najprej sva šla do Francetiča Lojzeta, njegovega brata.

Kar v zadregi smo bili, ko smo ravnokar dobili vaše pismo, da ne pridete v četrtek, temveč danes... Za četrtek večer smo bili vse dogovorjeni. Tukaj je bil že Jonke iz Ceballos in smo povabili naše ljudi... Tukaj pri nas bi se zbrali, ker imamo največ prosora.

Nič zato. Lahko se to zgodi v sredo zvečer, ker v četrtek moram biti že v Rosario.

Vse se bo lepo uredilo. Da ste le živi in zdravi prišli. Kar tako si mislite, da ste prišli domov. Z vsem vam bomo radi postregli.

Zares, kako ne bi človek imel veselja s takimi ljudmi, tako dobrimi, tako ljubeznivimi.

Če je čas bolj hitro tekkel kot sem želel, ni nič čudno. Kar naprej je treba in sem obiskal še druge tam v bližini. Ko je bila ura enajst, je bilo pa res že čas, da gremo vsak na svojo stran, in smo rekli: Lahko noč.

V Córdoba me je čakalo slabo vreme. Zaželel sem si v hribe, in je bil gotov moj načrt, da se naslednjega dne udeležim izleta v planine... Pa že ni bilo tako sojeno. Ko sem se zjutraj zbudil, se teklo od kapa.

Tudi prav! Saj nisem prišel sem v Córdoba kamenje gledat, pač pa naše ljudi obiskat, tako sem presodil in prenaresil svoj načrt. In videl sem, kako dostikrat božja previdnost uravnava človekove stopinje...

Božja previdnost! Naj povem, kaj se je zgodilo:

Moj prvotni načrt je bil, da se najpreje ustavim v Rosariju. Pa zadnji hip nisem dobil polovične vožnje. To je bil vzrok, da sem se peljal najprej v Córdoba, ker sem le tako mogel dobiti ceni vlak "Serrano". Sicer bi bila vožnja pol dražja. Spet mi je dež preprečil izlet v planine... Tamkaj v bolnici "La Misericordia" je pa umirala Slovenka... Vedel sem, da v Córdoba išče ljubelega zdravja slovenska šolska sestra

Mati je otrokova prva vzgojiteljica, vzgojno delo je njena najlepša dolžnost, pa tudi velika umetnost, katere ne zna kar vsak sam od sebe. Naša revija ima v zalogi razna slovenska vzgojevalna dela, posebno priporoča Terčeljevo učno knjigo **MATI UČI OTROKA MOLITI**, ki jo nudi za izjemno ceno 50 centavov, na željo pa naroča tudi vse druge slovenske knjige.

UPRAVA DUHOVNEGA ŽIVLJENJA
CONDARCO 545 — U. T. 53-2435.

LADIJSKE VOZNE LISTE

ZA VSE PAROBRODNE DRUŽBE DOBITE PRI

CA. CENTRAL EUROPEA

469, San Martín 469

PO NAJNIŽJI CENI

KABINO

ZAGOTOVIMO VSAKEMU POTNIKU BREZPLAČNO

Vpoklicne karte po zelo znižanih cenah

Hozana Genorio. Pred tremi leti je prišla vsa mlada, vsa vesela, vsa pripravljena, da se daruje za blagor bližnjega. Vedno polna sončnega smeha in jasnega veselja... Pa telo ni moglo kljubovati tujemu podnebnju, vtihotapila se je bolezen in sestra je začela hirati... Več kot pol leta je že bila v bolnici v Córdoba. Sama, sama... Med samimi tujci. Nobena naša beseda ji ni prišla na uho. Nihče ni vedel zanjo...

Za gotovo sem se bil namenil, da jo obiščem, končno mi je pa le dež odkazal čas za ta obisk.

Ob 11. uri 30. marca sem se oglašil in povprašal po hermaniti Hozani. "Da je slaba, zelo slaba," tako so mi povedali. Včeraj je prišla tudi sestra iz Rosarija.

Že je trkala smrt na vrata. Pred bolniško sobo me je sprejela redovna sestra, ki je prišla iz Rosarija. Kako je mogla slišati najin pogovor, kako uginiti, da sem jaz, ki me nikdar videla ni, in ki me pričakovati ni mogla... Kako je vse to zvedela, more pojasniti samo skrivnostna smrt. Ni izraza, s katerim bi mogel popisati, kolika radost je prevzela to trpinko, ko je po tolikih mesecih spet imela priliko, da posluša milo materinsko besedo. Saj sama že ni imela več moči, da bi kaj govorila. Le prosila naju je, naj še in še govoriva, in se je vsa blažena smehljala ob prelepi glazbi slovenske besede...

Nisem imel mnogo časa. Treba je bilo dalje. Poslovil sem se. Bilo je zadnje slovo. Še sem obljubil obisk... Pa tedaj je bila že v grobu...

Kako je s sestro Hozano, sem vprašal v četrtek zjutraj. — "Komaj ste odšli, je začela umirati. Ob 13. uri je bila že mrtva. Zakopana je v naši grobnici". Tako je povedala mati prednica sester, ki bolnico vodijo...

Pač si nisem mogel misliti, da je bila smrt že pri zglavju, ko sem bil sestrico obiskal... 27 let stara je padla. Prva kot žrtev iz vrste naših slovenskih šolskih sester. Zares mi je bilo hudo, ko sem v četrtek zvedel bridko resnico. Ako bi bil slutil, da je smrt tako nagla, bi že kako uredil svoje stopinje, da bi ji po naših domači navadi vrgel zemlje na krsto in ji po naše ponovil cno strašno in vendar upa polno besedo:

"Iz prsti si jo naredil, s kostmi in kitami si jo sklenil, obudi jo. Gospod, poslednji dan, po Jezusu Kristusu, Amen."

Gospod Bog je pač sprejel njeno dušo očiščeno po dolgem trpljenju in jo uvrstil med svoje izvoljene, kamor si želimo tudi mi.

Taka je bila pot božje previdnosti, ko me je vodila najprej v Córdoba mesto v Rosario in mi je poslala dež, ki je moj prvotni načrt prevrgel v tolažbo umirajoči sestri Hozani. Tako mi je vreme samo predpisalo, kako naj hodim in kod.

Janez Hladnik, Bs. Aires.
(Nadaljevanje sledi.)

Kadar nabite novo obleko, si v Mozetičevi krojačnici oglejte vzorce blaga in krojev, pa Vam ne bo žal. V zalogi imamo tudi veliko izbiro srajc, klobukov, in vseh drugih moških potrebščin po tako ugodnih cenah, kakor jih ne boste našli nikjer drugje.

Priporoča se Vam: **KROJAČNICA MOZETIC**
OSORIO 5052, (Paternal), Bs. Aires.

FRANC KLAJNŠEK
edini slovenski konstruktor s firmo v mestu Buenos Aires, izdeluje načrte in proračune za hiše in vse druge stavbe, vodi vsa zidarska in stavbarska dela, in daje firmo.
MARCO SASTRE 4351 (Villa Devoto), Bs. As., U.T. 50-0277.

REVMATIZEM

Vas muči? Ne bodite vendar nespametni in ne pustite, da bi Vas mučil še naprej! Še danes pišite gospej Anici Smola, soprogi okrajnega zdravnika, Žužemberk, Dravska banovina, Jugoslavija, naj vam pošlje par zavitkov zdravilnega čaja, ki je dobro preizkušena mešanica naših najboljših domačih zdravilnih rož. Za popolno ozdravljenje je navadno dovolj pet zavitkov, ki veljajo s poštnino vred 10 argentinskih pesov. Čaj je sestavljen sicer v prvi vrsti za zdravljenje revmatizma, koristen pa je tudi pri astmi, ishlias, obolenjih dihalnih organov, heremoidih (zlati žili), bolečinah krčnih žil, nespečnosti, itd. Ta zdravilni čaj čisti kri in tako kar najblagodejšeje vpliva na ves organizem, ki ga osveži in pomladi.

Profesor (raztresen): "Natakar, če sem že večerjal, mi dajte račun, če ne, pa teletjo pečenko s krompirjem."

Izpred oltarja je pobegnil 33letni Valent Dolic v Voči Gornji v Hrvaškem Zagorju. Z godbo in v spremstvu številnih svatov sta ženin in nevesta že prišla v cerkev. Ko je župnik stopil pred oltar, je ženin dejal svoji prijateljici, da ne bo vzela za ženo dekleta, katerega nima rad. Komaj je te besede izgovoril, se je hitro prerinil skozi vrste svatov in pobegnil. Svatom ni z nevesto vred preostalo drugega, kakor da so jo mahnilo domov in tedaj, kar je bilo za svatbo pripravljenega. Ženina so bili starši prisili, da je privolila v zakon z dekletom, za katero ni marala.

BAT'A BO ZIDAL PALAČO. Ljubljansko mestno županstvo je vložilo na tehnični oddelek banske uprave načrte za palačo, ki jo namerava zidati, tvrdka Bat'a v Ljubljani ob Selenburgovi in Aleksandrovi cesti. Na predlog tehničnega oddelka je ban dr. Marko Natlačen podpisal gradbeno dovoljenje za palačo po priloženih načrtih.

IZREKI O ALKOHOLU
T. JEFFERSON: Ako bi prišel do oblasti, bi vsakega, ki prosi za državno službo, naprej vprašal: ali si abstinent?

T. MASARYK: Alkohol ubija pravo ljubezen.
HERRIOT: Uničenje alkoholizma je pred pogoj za obnovo Francije. Nemogoča je obnova naroda brez tega dela.

RAPISSADI: Nikdar nisem iskal pesniških navdahnjenj ob pijači. Opijam se z idejami, a ne z vinom.

PLATON: Pijanec je slab roditelj. Nemogoče mu bo prav vzgojiti otroke.

LIPPENSCHUETZ: Opijaniti se zavoljo skrbi in žalosti, nesrečo podvoji.

A. BAURER: Alkohol je varavec siromašnih ljudi, kdor jih pouči o nevarnosti, je največji ljudski dobrotnik.

Nad 10.000.000 brezposelnih imajo še danes Združene države Severne Amerike. Nebotičnik z 200 nadstropij hočejo zgraditi v ameriškem Chicagu. 250.000.000 dolarjev za podporo brezposelnih.

Najstarejša slovenska gostilna na Avellanedi! — Dobra jedača — izborna pijača — veselja polna hiša!
Pridi in prepričaj se!

ŠTEFAN CELEC
MANUEL ESTEVEZ 499,
Avellaneda, F.C.S.

Zima, zima bela....
Ali veš, kje je najboljši krojač, ki te bo za zimo primerno oblekel?
Jaz ti ga ovadim:
MARTIN PETEK
s krojnim izpitom v Zagrebu in Buenos Airesu
MEJICO 686, PiÑEYRO,
Avellaneda, F.C.S.

nih, je ponovno določila ameriška vlada.

Po šest prstov na vsaki roki in na vsaki nogi ima Ivan Čirkovič Šesta v Rumi. — Znal je izrabiti svojih šest prstov samo v slabe namene. Imel je prijatelja, s katerim je pohajkoval po podeželskih gostilnah in kazal svoje prste. Ko so vsi gostje napeto gledali, in buljili v njegovo roko, je hitel prijatelj od plašča do plašča in pridno praznil žepa. Trik je dolgo uspeval, nazadnje pa je vendarle prišlo vse na dan. Čirkovič Šesta je moral seveda v zapore.

Najnovejša astronomska raziskavanja presegajo, da je v vsemirju vsega skupaj kakih 80 milijonov ozvezdij, izmed katerih ima vsako ozvezdje najmanj 160 milijonov zvezd, oziroma zvezdnih teles. Človeška znanost je še tako pomanjkljiva, da doslej z najboljšimi daljnogledi ni zaznala več kakor zgolj ene 40 tisočinske vseh zvezd v vsemirju. Pa se ljudje tako radi bahamo!

Iz Alexandrette, Sirija, o kateri se danes veliko govori in blizu katere leži puščava Džezireh, poročajo o tragediji, ki se je odigrala v družini princa Farhata, poglavarja arabskega rodu Ghazali. Žaloigra je sicer grozota, vendar vredna omembe, ker je tako izrazito arabskega značaja. Princ je sumil svojo ženo, da mu je nezvesta z nekim služabnikom. Da se prepriča o tem, se je nekoga dne preteklega meseca pred običajnim časom vrnil s svojega lova. V resnici je zasledil služabnika, ko je stopil iz ženine sobe. Ustrelil je nanj, toda ga ni zadel, na kar je služabnik njega ustrelil. Predno je princ izdihnil, je poklical k sebi ženiniga brata, mu razložil zadevo in naročil, naj ubije svojo sestro, da reši svojo čast. Brat je v resnici šel in tako storil ter prinesel svaku dve čaši sestrine krvi, da jo bosta po arabskem običaju izpila. Našel pa je svaka že mrtvega, na kar je vrget čaši skozi okno in še samemu sebi vzel življenje.

Prodajalec časopisov (glasno kriči po ulici):

ci): "Velika sleparija! 32 žrtev! Velika sleparija!"

Neki gospod kupi časopis, pogleda vanj in zarenči: "Kaj naj to pomeni? Niti besedice o kakšnem škandalu ni v njem."

Prodajalec časopisov teče po ulici in kriči: "Velika sleparija! 33 žrtev! Velika sleparija!"

Olajševalna okolščina. — "Nisem bil pijan," se je branil obtoženec. "Ampak samo nekoliko okajen."

"Lepo," je odvrnil sodnik, "ker je torej dejanski stan drugačen, kakor izpovedujejo priče, vas ne bom obsodil na štirinajst dni ječe, ampak na dva tedna zapora."

V GOSTILNI. — "Gospod natakar!"

"Prosim?"

"Povejte mi, ali imate razen piva še kakšno toplo pijačo?"

V KOLIKO SO MLADOLETNIKI ODGOVORNI. — Večkrat se zgodi, da nam kak mladoletnik napravi večjo škodo. Njegova odgovornost nam pa je nejasna. Če je dotični star pod 14 let, odgovarjajo za škodo starši, v kolikor so zanemarjali nadzorstvo; če je star nad 14 let, odgovarja sam in se od njega lahko zahteva sodnijsko priznana odškodnina tekom 30 let. Od njegovih starišev pa se odškodnina ne more zahtevati.

Če želiš dobro kapljico

če ti diši okusna klobasica

če si kaj zaveden slovenski rojak

kadar te zanese pot na Avellaneda,

ogradi se v slovenskem baru

RESTAURANT INTERNACIONAL

KARL TERPLAN

Chacabuco 501, Avellaneda, FCS.

Prijateljsko obvestilo

NAJBOLJŠI TEČAJ

Za vašo denarna nakazila svojcem v domovini.

NAJVEČJA VARNOST

ZA VAŠE PRIHRANKE
V NAŠI HRANILNICI

BREZKONKURENČNE CENE

PRI NABAVI LADIJSK. LIS/KOV
ZA VSE PAROBRODNE DRUŽBE.

TO SO UGODNOSTI, KATERE VAM NUDI

SLOVENSKI ODDELEK

BANCO HOLANDÉS UNIDO

PODRUŽNICA BUENOS AIRES

Centrala:

Bmé. MITRE 234

Vogal 25 de Mayo

Filialka:

CORRIENTES 1900

Vogal Río Bamba

Slovenski izseljenski očetje so v liki večini, če ne kar skoraj izključno žaki, težaki različnih vrst, delavci v različnejših poklih, v ogromni večini možje težkega ročnega dela.

Nihče ne pozna boljše trudov in porov družinskih očetov kakor naše tere. Kako je oče truden, ko prihaja za dnem, večer za večerom iz težkega la, kamor spet odhaja jutro za jutro zgodaj, često še pred dnem! Le v družini se nekoliko razveseli. S kakšnim nosom ga mora navdajati zavest, da dela zastoj, marveč za svojo ženo, otroke, ki se z njegovimi žulji morda laje, da jim on ni samo zbudil življenja, ampak da njihovo življenje tudi vzbujuje.

Gorje družini, ki je izgubila mater, vendar je zlasti za izseljensko družino morda še hujše, če je izgubila očeta. Na večkrat se bo z očetovo smrtjo nastala v družino doba skrbi, vsakovrstnega tlačenja, pomanjkanj, stradanja, obupa. Izgubila je pač hranilca in branilca.

Oče je kakor fundament družine. Njega vse sloni. Ako njega ni več, začne vse nekam majati, kakor če se zrušil fundament pri stavbi. Brez očeta ni v družini gospodarja, krepke vladajoče roke, hranilca, mogočnega zaščitnika, branilca, svoje družine zvestega varuha. Pa tudi za samo vzgojo je očetova beseda je navadno premeška. Mi smo sicer da neprecenljive važnosti. Materina roka drugem mestu hvali materinsko ljubezen, celo čezmerno materinsko ljubezen, vendar je treba za vzgojo poleg ljubezni tudi še kaj drugega. Dobro vzgojeni otroci so skoraj vedno plod dolgoletnega vzajemnega dela očeta in matere.

In tako se hoče naša današnja slovenska vilka. Duhovnega življenja, ki smo sicer posvetili materam, zlasti slovenskim izseljenskim materam, vsaj prav na kratko pokloniti tudi našim očetom, zlasti našim slovenskim izseljenskim očetom, in vsaj s primerno sliko in nekatere besede povdariti njihov pomemben del.

Ker so ti naši očetje kar skoraj celoti delavci, ročni delavci, prinašamo na zadnji strani v njihovo čast sliko množice delavcev, zaposlenih v železnih rudnikih. Naši izseljenci v okolici Aumetza, Francije, so skoro v celoti zaposleni v železnih rudnikih. Dan za dnem se spuščajo v posebne dvigalnice v 300, 400, pa tudi več metrov globoke rove, o čemer je v našem listu že parkrat pripovedoval gospod izseljenski učitelj Janko Jankovič. Naša slika nam predstavlja pravi trenutek, ko se rudarji spuščajo pod zemljo, na delo v železnih rudnikih, ki splošno sodijo, da je izmed vseh težkih in pravih najnapornejše. S trdim in nevarnim delom v najrazličnejših rudnikih, ki so zahtevali že potoke znoja in Bog ve koliko smrtnih žrtev naših slovenskih izseljenskih očetov, služi sebi in svojim vsakdanji kruh prav velik odstotek slovenskih izseljencev.

Računajo, da živi samo v Sloveniji 10.000 Amerikancev, ki so se po 10, 15, 20 let na podoben način trudili po ameriških ali evropskih rudnikih, plavžih, jeklarnah in drugod in živeli ne samo kot trpini ampak tudi skoraj kakor berači, da so mogli nesti nekaj stotin dolarjev, pesov, francov ali mark v domovino, rešili tako svoja zadolžna posestva, morda šolali svoje otroke, in vsaj svoje stare dni zadovoljno preživeli v ljubezni bi se tega kaj bolj zavedali — njihovi potomci, pa tudi vsa slovenska javnost.

S tem kratkim posvetilom in s sliko se hoče naša revija vsaj nekoliko oddolžiti spominu vseh dobrih, zvestih, modrih, in delavnih slovenskih očetov, zlasti slovenskih izseljenskih očetov. Prepričani smo, da se pridružujejo temu našemu čestitku tudi vse slovenske matere, zlasti vse slovenske izseljenske matere, vsi sinovi in hčere, vsi naši ljudje, ki berejo te vrstice.